

**GRUPA KAPITAŁOWA
POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ
SPÓŁKA AKCYJNA
WARSZAWA, AL. JANA PAWŁA II 24**

**SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2009
WRAZ Z
OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT UZUPEŁNIAJĄCY OPINIĘ Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPÓŁKI AKCYJNEJ ZA ROK OBROTOWY 2009.....	6
I. INFORMACJE OGÓLNE.....	6
1. Dane identyfikujące badaną jednostkę	6
2. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	9
3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie	9
4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa jednostki	10
5. Sytuacja majątkowa i finansowa Grupy Kapitałowej	11
II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE	13
1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	13
2. Dokumentacja konsolidacyjna.....	13
3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej.....	14
4. Informacje i ustalenia końcowe	15
 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁKI POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPÓŁKA AKCYJNA ZA ROK OBROTOWY 2009	
1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	
2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat	
3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	
4. Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	
5. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	
6. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	
7. Informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające	

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, dla której Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, Aleja Jana Pawła II 24, jest Podmiotem Dominującym („Jednostka Dominująca”), obejmującego:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2009 roku, które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 53.176.209 tys. zł,
- skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku wykazujący zysk netto w kwocie 3.762.911 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku wykazujące całkowity dochód ogółem w kwocie 3.964.429 tys. zł,
- sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 roku wykazujące zmniejszenie kapitału własnego w kwocie 8.785.511 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku wykazujące zmniejszenie stanu środków pieniężnych w kwocie 166.405 tys. zł,
- informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz pozostałe informacje objaśniające.

Za sporządzenie wymienionego skonsolidowanego sprawozdania finansowego odpowiedzialność ponosi Zarząd Jednostki Dominującej. Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o rzetelności, prawidłowości i jasności tego skonsolidowanego sprawozdania.

Jednostka Dominująca sporządziła statutowe skonsolidowane sprawozdania finansowe według zasad wynikających z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską („MSSF”). Skonsolidowane statutowe sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za poprzedni rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 roku zostało sporządzone zgodnie z ustawą o rachunkowości i podlegało badaniu przez innego biegłego rewidenta, który z datą 15 kwietnia 2009 roku wyraził o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń. Jednostka Dominująca sporządziła również skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za poprzedni rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2008 roku sporządzone według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską. Sprawozdanie to również podlegało badaniu przez innego biegłego rewidenta, który z datą 5 czerwca 2009 roku wyraził o tym sprawozdaniu opinię ze zwróceniem uwagi, i stanowi ono podstawę danych porównywalnych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2009. Nasza opinia dotyczy jedynie skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2009 roku.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zmianami),
- norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce

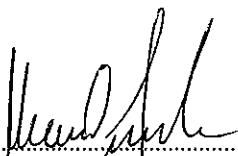
w taki sposób, aby uzyskać racjonalną, wystarczającą podstawę do wyrażenia opinii, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych błędów. Badanie obejmowało w szczególności sprawdzenie dokumentacji konsolidacyjnej, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, a także ocenę zasad (polityki) rachunkowości, zastosowanych do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz istotnych związanych z tym szacunków oraz ogólną ocenę prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy przekonani, że przeprowadzone przez nas badanie zapewniło nam wystarczającą podstawę do wyrażenia opinii.

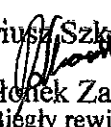
W naszej opinii sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA za rok obrotowy 2009 zostało sporządzone we wszystkich istotnych aspektach na podstawie prowadzonych zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości ksiąg rachunkowych i przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Grupy PZU na dzień i za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2009 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską.

Nie zgłaszając zastrzeżeń do prawidłowości i rzetelności zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zwracamy uwagę na fakt, jak to zostało przedstawione w pkt 1 skonsolidowanego sprawozdania finansowego, iż Jednostka Dominująca sporządziła skonsolidowane sprawozdania finansowe dla celów statutowych według zasad wynikających z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską kierując się uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 marca 2010 roku o warunkowym zastosowaniu zasad MSSF w trybie art. 55 ust. 6 Ustawy o rachunkowości mającego zastosowanie do skonsolidowanych sprawozdań finansowych jednostek zamierzających ubiegać się o dopuszczenie ich papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. Warunek zastosowania standardów MSSF zostanie spełniony z chwilą złożenia wniosku o zatwierdzenie prospektu emisyjnego jednostki przez Komisję Nadzoru Finansowego w trybie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2005 r. nr 183, poz. 1538, z późn. zmianami).

Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2009 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości, a zawarte w nim informacje, zaczerpnięte bezpośrednio ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

.....
Jacek Marczak
Biegły rewident
nr ewid. 9750

 Piotr Sokołowski
 Dariusz Szkaradek
Wiceprezes Zarządu Członek Zarządu
Biegły rewident Biegły rewident
nr ewid. 9752 nr ewid. 9935
osoby reprezentujące podmiot

DELOITTE AUDYT Sp. z o.o.
Al. Jana Pawła II 19, 00-854 Warszawa
tel. (022) 511-08-11, fax (022) 511-08-13
NIP 527-020-07-86; REGON 010076870

.....
podmiot uprawniony do badania
sprawozdań finansowych wpisany
na listę podmiotów uprawnionych
pod nr ewidencyjnym 73
prowadzoną przez KRBR

Warszawa, 7 marca 2010 roku

**RAPORT UZUPEŁNIAJĄCY OPINIĘ Z BADANIA SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ
POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPÓŁKI AKCYJNEJ
ZA ROK OBROTOWY 2009**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące badaną jednostkę

Spółka Dominująca Grupy Kapitałowej działa pod firmą Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna („Jednostka Dominująca” lub „Spółka”). Siedzibą Jednostki Dominującej jest Warszawa, Al. Jana Pawła II 24.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24, powstał z przekształcenia Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w spółkę akcyjną Skarbu Państwa na mocy art. 97 ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o działalności ubezpieczeniowej (tekst jednolity Dz. U. Nr 11 z 1996 r., poz. 62 z późn. zm.).

Tryb i zasady przekształcenia oraz przejęcia zobowiązań byłego Państwowego Zakładu Ubezpieczeń zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1991 roku (Dz. U. Nr 119, poz. 522). Formalne i faktyczne przekształcenie Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa nastąpiło w dniu 23 grudnia 1991 roku zgodnie z aktem notarialnym Rep. A-III-21516/91.

Aktualnie Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy Rejestrowy pod numerem KRS9831.

Spółka posiada numer identyfikacji podatkowej NIP: 526-025-10-49 nadany przez II Urząd Skarbowy Warszawa-Śródmieście w dniu 4 czerwca 1993 roku. Urząd Statystyczny nadał Spółce w dniu 5 lipca 1993 roku REGON o numerze: 010001345.

Spółka działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki według Europejskiej Klasyfikacji Działalności są ubezpieczenia (EKD 6603). Działalność ubezpieczeniowa prowadzona jest w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych (Dział II załącznika do Ustawy z 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej [Dz. U. z 2003 r. Nr 124 poz. 1151], „Ustawa ubezpieczeniowa”).

Kapitał podstawowy Spółki według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosił 86.352.300 zł i dzielił się na 86.352.300 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł każda. Według stanu na dzień 2 grudnia 2009 roku (data ostatniego Zgromadzenia Akcjonariuszy) wśród akcjonariuszy Spółki znajdowali się:

- Skarb Państwa – 50,1875% akcji,
- Eureko B.V. – 22,9953% akcji,
- Kappa SA – 14,9000% akcji,
- Pozostali akcjonariusze – 11,9172% akcji.

W pozycji „Pozostali akcjonariusze” wykazani zostali pracownicy, którzy nabyli nieodpłatnie akcje od Skarbu Państwa oraz osoby fizyczne i prawne, które te akcje następnie nabywały od tych pracowników.

W roku obrotowym nie wystąpiły zmiany w kapitale podstawowym Spółki.

Po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w kapitale podstawowym Spółki.

Rokiem obrotowym Grupy Kapitałowej jest rok kalendarzowy.

W skład Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej na dzień wydania opinii wchodził:

– Andrzej Klesyk	- Prezes Zarządu,
– Rafał Stankiewicz	- Członek Zarządu,
– Witold Jaworski	- Członek Zarządu.

W badanym okresie wystąpiły następujące zmiany w składzie Zarządu Jednostki Dominującej:

- Magdalena Nawłoka została odwołana z funkcji Wiceprezesa Zarządu w dniu 1 października 2009 roku.

Powyższe zmiany zostały zgłoszone i zarejestrowane we właściwym rejestrze sądowym.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku w skład Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej wchodzi:

- Podmiot Dominujący – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna oraz
- Spółki Zależne:
 - Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA
 - Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA
 - PZU Centrum Operacji SA – dawniej Centrum Informatyki Grupy PZU SA
 - PZU Tower Sp. z o.o.
 - PrJSC Insurance Company PZU Ukraine i jej spółki zależne
 - UAB DK PZU Lietuva
 - Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o.
 - PZU Pomoc SA
 - Ipsilon Sp. z o.o.
 - Syta Development Sp. z o.o. w likwidacji
 - Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA
 - Sigma Investments Sp. z o.o.
 - PZU Asset Management SA
 - Międzyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU SA
 - PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance
 - UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas
 - Krakowska Fabryka Armatur SA i jej spółki zależne
 - ICH Center SA
- spółki stowarzyszone:
 - Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA
 - Nadwiślańska Agencja Ubezpieczeniowa SA

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym na dzień 31 grudnia 2009 roku objęte zostały następujące spółki i jednostki:

- a) Jednostka Dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

Przeprowadziliśmy badanie statutowego sprawozdania finansowego Podmiotu Dominującego – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna – za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009

roku. W wyniku przeprowadzonego badania wydaliśmy w dniu 7 marca 2010 roku opinię bez zastrzeżeń.

b) Spółki i jednostki objęte konsolidacją metodą pełną:

Nazwa i siedziba Spółki	Udział w kapitale (w %)	Podmiot przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego/pakietu konsolidacyjnego i rodzaj wydanej opinii	Data opinii
Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	100%	Deloitte Audyt Sp. z o.o. – opinia bez zastrzeżeń	7 marca 2010
Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	100%	Deloitte Audyt Sp. z o.o. – opinia bez zastrzeżeń	5 lutego 2010
PZU Centrum Operacji SA (poprzednio Centrum Informatyki Grupy PZU SA)	100%	Deloitte Audyt Sp. z o.o. – opinia bez zastrzeżeń	12 lutego 2010
PZU Tower Sp. z o.o.	100%	Deloitte Audyt Sp. z o.o. – opinia bez zastrzeżeń	10 lutego 2010
PrJSC Insurance Company PZU Ukraine	100%	Deloitte Ukraine – opinia bez zastrzeżeń	10 lutego 2010
UAB DK PZU Lietuva	99,76%	Deloitte Lietuva UAB – opinia bez zastrzeżeń	10 lutego 2010
Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o.	100%	Deloitte Audyt Sp. z o.o. – opinia bez zastrzeżeń	10 lutego 2010
PZU Fundusz Inwestycyjny Otwarty Papierów Dłużnych Polonez	50,71%	Ernst & Young Audit Sp. z o.o. – opinia bez zastrzeżeń	19 lutego 2010

Z konsolidacji wyłączone zostały, w oparciu o nieistotność dla wyników Grupy, następujące spółki Grupy Kapitałowej:

Nazwa Spółki	Udział w kapitale (w %)	Charakter powiązania	Wartość akcji/udziałów w cenie nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości (tys. zł)
TFI PZU SA	100%	Spółka zależna	24.793
PZU Asset Management SA	100%	Spółka zależna	4.642
PZU Pomoc SA	100%	Spółka zależna	10.950
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	99,34%	Spółka zależna	40.235
PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	100%	Spółka zależna	8.697
Krakowska Fabryka Armatur SA (Grupa Kapitałowa)	64,63%	Spółka zależna	42.952
ICH Center SA	90%	Spółka zależna	1.292
Międzyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU SA	100%	Spółka zależna	500
Ipsilon Sp. z o.o.	100%	Spółka zależna	52
Syta Development Sp. z o.o. w likwidacji	100%	Spółka zależna	0
Sigma Investments Sp. z o.o.	100%	Spółka zależna	50
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	37,53%	Spółka stowarzyszona	5.347
Nadwiślańska Agencja Ubezpieczeniowa SA	30%	Spółka stowarzyszona	540
Razem			140.050

2. Informacje o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Grupy Kapitałowej w 2008 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 2.344.449 tys. zł. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone zgodnie z ustawą o rachunkowości za rok obrotowy 2008 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Ernst & Young Audit Sp. z o.o. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu w dniu 15 kwietnia 2009 roku bez zastrzeżeń.

Spółka sporządziła również skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za poprzedni rok obrotowy sporządzone według zasad wynikających z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską. Sprawozdanie to podlegało badaniu przez biegłego rewidenta, który z datą 5 czerwca 2009 roku wyraził o tym sprawozdaniu opinię ze zwróceniem uwagi i stanowi ono podstawę danych porównywalnych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2009.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zatwierdzające statutowe skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2008 odbyło się w dniu 29 lipca 2009 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2008 zostało zgodnie z przepisami prawa złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 11 sierpnia 2009 roku. Sprawozdanie to zostało opublikowane w Monitorze Polskim B nr 2235 w dniu 9 listopada 2009 roku.

3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 28 sierpnia 2009 roku, zawartej pomiędzy Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Spółką Akcyjną a firmą Deloitte Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Al. Jana Pawła II 19, wpisaną na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone pod nadzorem biegłego rewidenta Jacka Marcza (nr ewidencyjny 9750) w siedzibie Spółki Dominującej i poza nią w dniach od 8 lutego do 7 marca 2010 roku.

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza uchwałą z dnia 13 sierpnia 2009 roku na podstawie upoważnienia zawartego w par. 22 ust. 2 pkt 10 Spółki Dominującej.

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdania finansowe dla celów statutowych według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską („MSSF”) kierując się uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 marca 2010 o warunkowym zastosowaniu zasad MSSF w trybie art. 55 ust. 6 Ustawy o rachunkowości mającego zastosowanie do skonsolidowanych sprawozdań finansowych jednostek zamierzających ubiegać się o dopuszczenie ich papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. Warunek zastosowania standardów MSSF zostanie spełniony z chwilą złożenia wniosku o zatwierdzenie prospektu emisyjnego jednostki do zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego w trybie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2005 r. nr 183, poz. 1538, z późn. zmianami).

Deloitte Audyt Sp. z o.o. oraz biegły rewident Jacek Marczak potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., nr 77, poz. 649), do wyrażenia

bezzstronnej i niezależnej opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa jednostki

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono wszystkie żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Spółki Dominującej z dnia 7 marca 2010 roku.

5. Sytuacja majątkowa i finansowa Grupy Kapitałowej

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, skonsolidowanego rachunku zysku i strat, skonsolidowanego sprawozdania z innych całkowitych dochodów oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Grupy Kapitałowej, jej sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

<u>Wybrane wielkości ze sprawozdania z sytuacji finansowej</u> <u>(w tys. zł)</u>	<u>31.12.2009</u>	<u>31.12.2008</u>
Wartości niematerialne	85.069	69.573
Rzeczowe aktywa trwałe	1.043.811	1.085.561
Nieruchomości inwestycyjne	346.552	282.678
Aktywa finansowe	48.237.593	54.220.993
Należności	1.383.978	1.412.184
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno- ubezpieczeniowych	748.313	884.852
Razem aktywa	53.176.209	59.359.041
Kapitały	11.266.879	20.052.390
Niepodzielony wynik	5.377.826	5.371.288
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	30.481.797	30.767.412
Kontrakty inwestycyjne	3.726.529	5.991.121
Pozostałe rezerwy	575.541	498.387
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	444.053	205.273
Inne zobowiązania	5.974.052	1.082.161
Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	700.769	652.573
<u>Wybrane wielkości ze skonsolidowanego rachunku zysków</u> <u>i strat (w tys. zł)</u>	<u>31.12.2009</u>	<u>31.12.2008</u>
Składki zarobione netto	14.485.214	14.285.612
Przychody netto z inwestycji	2.363.384	2.411.755
Przychody z tytułu prowizji i opłat	340.876	338.022
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	261.310	(855.895)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	844.307	(975.962)
Pozostałe przychody operacyjne	260.066	192.266
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(9.436.281)	(8.592.057)
Koszty akwizycji	(1.839.605)	(1.668.023)
Koszty administracyjne	(1.808.881)	(1.774.846)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	(275.057)	245.505
Podatek dochodowy	(802.900)	(601.340)
Zysk netto	3.762.911	2.329.718
<u>Podstawowe wielkości ze skonsolidowanego sprawozdania</u> <u>z innych całkowitych dochodów (w tys. zł)</u>	<u>31.12.2009</u>	<u>31.12.2008</u>
Zysk netto	3.762.911	2.329.718
Inne całkowite dochody	201.518	(113.409)
Dochody całkowite netto, razem	3.964.429	2.216.309

<u>Wskaźniki zyskowności</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
– wskaźnik zyskowności na bazie składki brutto (zysk netto/ składka przypisana brutto)	26,2%	16,0%
– wskaźnik zyskowności na bazie składki netto (zysk netto/składka przypisana netto)	26,5%	16,1%

Wskaźniki poziomu szkodowości

– wskaźnik szkodowości brutto (odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych/składka zarobiona brutto)	64,7%	59,0%
– wskaźnik szkodowości netto (odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto / składka zarobiona netto)	65,1%	60,1%

Wskaźnik poziomu kosztów działalności

– wskaźnik kosztów administracyjnych (koszty administracyjne/składka przypisana brutto)	12,6%	12,2%
– wskaźnik kosztów akwizycji (koszty akwizycji/składka przypisana brutto)	12,8%	11,5%

Efektywność wykorzystania środków majątkowych

– wskaźnik poziomu lokat (aktywa finansowe i nieruchomości inwestycyjne / kapitały własne oraz rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe po pomniejszeniu o udział reasekuratorów wg stanu na koniec okresu)	117,7%	108,6%
– wskaźnik rentowności kapitałów własnych (zysk netto/średni stan kapitałów własnych) ¹	24,0%	12,3%

Wskaźnik wypłacalności i zabezpieczenia środków

– współczynnik ulokowania rezerw (aktywa finansowe i nieruchomości inwestycyjne / rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe po pomniejszeniu o udział reasekuratorów)	162,2%	181,4%
---	--------	--------

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2009 następujących tendencji:

- wzrost wskaźnika zyskowności na bazie składki brutto z poziomu 16,0% w 2008 roku do poziomu 26,2% w 2009 roku,
- wzrost wskaźnika zyskowności na bazie składki netto z poziomu 16,1% w 2008 roku do poziomu 26,5% w 2009 roku,
- wzrost wskaźnika szkodowości brutto z poziomu 59,0% w 2008 roku do poziomu 64,7% w 2009 roku,
- wzrost wskaźnika szkodowości netto z poziomu 60,1% w 2008 roku do poziomu 65,1% w 2009 roku,
- wzrost wskaźnika poziomu lokat z poziomu 108,6% na koniec 2008 roku do poziomu 117,7% na koniec 2009 roku,
- wzrost wskaźnika rentowności kapitałów własnych z poziomu 12,3% w 2008 roku do poziomu 24,0% w 2009 roku,
- spadek współczynnika ulokowania rezerw z poziomu 181,4% na koniec 2008 roku do poziomu 162,2% na koniec 2009 roku.

¹ Średnia policzona jako średnia arytmetyczna salda kapitałów własnych na początek i na koniec okresu sprawozdawczego

II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Informacje na temat badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Badane skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2009 roku i obejmuje:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2009 roku, które po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 53.176.209 tys. zł,
- skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku wykazujący zysk netto w kwocie 3.762.911 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku wykazujące całkowity dochód ogółem w kwocie 3.964.429 tys. zł,
- sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2009 do 31 grudnia 2009 roku wykazujące zmniejszenie kapitału własnego w kwocie 8.785.511 tys. zł,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku wykazujące zmniejszenie stanu środków pieniężnych w kwocie 166.405 tys. zł,
- informacje dodatkowe, obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz pozostałe informacje objaśniające.

Struktura aktywów i pasywów oraz pozycji kształtujących wynik finansowy została przedstawiona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Badanie objęło okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2009 roku i polegało głównie na:

- badaniu prawidłowości i rzetelności przygotowanego przez Zarząd Podmiotu Dominującego skonsolidowanego sprawozdania finansowego,
- badaniu dokumentacji konsolidacyjnej,
- ocenie prawidłowości zastosowanych w trakcie konsolidacji metod i procedur konsolidacyjnych,
- przeglądzie sporządzonych przez innych biegłych rewidentów opinii i raportów z badania sprawozdań finansowych spółek zależnych i innych jednostek, podlegających konsolidacji.

Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami prawa oraz normami wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanymi przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów.

2. Dokumentacja konsolidacyjna

Jednostka Dominująca przedstawiła dokumentację konsolidacyjną obejmującą:

- 1) statutowe sprawozdania finansowe jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym;
- 2) pakiety konsolidacyjne jednostek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym dostosowane do MSSF oraz zasad (polityki) rachunkowości Grupy obowiązujących przy konsolidacji;
- 3) pakiety konsolidacyjne jednostek zależnych przeliczane na walutę polską;
- 4) wszelkie korekty i wyłączenia dokonywane w celu konsolidacji, niezbędne do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego;

- 5) obliczenia trwałej utraty wartości firmy;
- 6) obliczenia kapitałów mniejszości;
- 7) obliczenia różnic kursowych z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek zależnych, wyrażonych w walutach obcych.

Podstawy sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2009 sporządzono zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską.

Określenie jednostek Grupy Kapitałowej

Przy określaniu zakresu i metod konsolidacji, jak również stosunku zależności stosowano kryteria określone w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej.

Okres obrotowy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na ten sam dzień bilansowy i za ten sam rok obrotowy, co sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej – Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej. Jednostki zależne objęte konsolidacją sporządziły sprawozdania finansowe na ten sam dzień bilansowy, co Jednostka Dominująca. Rok obrotowy wszystkich spółek zależnych objętych konsolidacją został zakończony 31 grudnia 2009 roku.

Metoda konsolidacji

Konsolidacja sprawozdań Grupy Kapitałowej, w odniesieniu do jednostek zależnych, została przeprowadzona metodą pełną przez sumowanie w pełnej wysokości wszystkich, odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych Podmiotu Dominującego i jednostek zależnych objętych konsolidacją.

Po dokonaniu sumowań dokonano korekt i wyłączeń konsolidacyjnych, które dotyczyły:

- wartości nabycia udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą w jednostkach zależnych oraz część aktywów netto jednostek zależnych odpowiadającą udziałowi Jednostki Dominującej we własności tych jednostek,
- wzajemnych należności i zobowiązań jednostek objętych konsolidacją,
- istotnych przychodów i kosztów dotyczących operacji pomiędzy jednostkami objętymi konsolidacją.

W odniesieniu do niekonsolidowanych jednostek zależnych i stowarzyszonych nieobjętych wyceną metodą praw własności, ze względu na nieistotność, zastosowano wycenę według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

3. Kompletność i poprawność sporządzenia dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej

Spółka Dominująca potwierdziła zasadność zastosowania zasady kontynuacji działalności przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Zasady wyceny aktywów i pasywów, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały prawidłowo i kompletnie opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka Dominująca sporządziła dodatkowe informacje i objaśnienia w postaci not tabelarycznych do poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat i sprawozdania z całkowitych dochodów oraz opisów słownych, zgodnie z zasadami

zawartymi w MSSF. Informacje objaśniające do pozycji: rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne i prawne i rezerwy, w tym rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe prawidłowo przedstawiają zwiększenia i zmniejszenia oraz tytuły tych zmian w ciągu roku obrotowego. Dla poszczególnych aktywów wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedstawiono możliwość dysponowania nimi z uwagi na zabezpieczenia poczynione na rzecz wierzycieli.

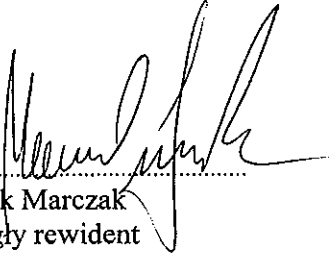
Spółka Dominująca dokonała prawidłowej prezentacji poszczególnych składników aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym oraz skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych wraz z dodatkowymi informacjami i objaśnieniami, stanowiącymi ich integralną część, zawierają wszystkie pozycje, których ujawnienie w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest wymagane przez MSSF.

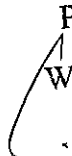
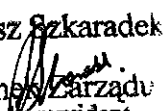
Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2009 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 ustawy o rachunkowości, a zawarte w nim informacje, zaczerpnięte bezpośrednio ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

4. Informacje i ustalenia końcowe

Oświadczenia Zarządu

Deloitte Audyt Sp. z o.o. oraz biegły rewident otrzymali od Zarządu Spółki Dominującej pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż spółki Grupy PZU przestrzegają przepisów prawa.

Jacek Marczak
Biegły rewident
nr ewid. 9750

 Piotr Sokołowski
 Dariusz Szkaradek
Wiceprezes Zarządu
Biegły rewident
nr ewid. 9752
Członek Zarządu
Biegły rewident
nr ewid. 9935
osoby reprezentujące podmiot

DELOITTE AUDYT Sp. z o.o.
Al. Jana Pawła II 19, 00-854 Warszawa
tel. (022) 511-08-11, fax (022) 511-08-13
NIP 527-020-07-86, REGON 010076870
.....
podmiot uprawniony do badania
sprawozdań finansowych wpisany
na listę podmiotów uprawnionych
pod nr ewidencyjnym 73
prowadzoną przez KRBR

Warszawa, 7 marca 2010 roku

GRUPA KAPITAŁOWA
POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPÓŁKI AKCYJNEJ

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA
31 GRUDNIA 2009 ROKU
ZGODNE Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM.....	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	10
SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW	12
INFORMACJE DODATKOWE I NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	16
1. Wstęp	16
2. Skład Grupy PZU.....	17
3. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości	21
4. Kluczowe założenia przyjmowane do oszacowań rachunkowych	40
5. Subiektywne oceny dokonane w procesie wyboru i stosowania zasad (polityki) rachunkowości	41
6. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	43
7. Zarządzanie ryzykiem	44
8. Zarządzanie kapitałem własnym	65
9. Wartości niematerialne.....	67
10. Wartość firmy	69
11. Rzeczowe aktywa trwałe.....	70
12. Nieruchomości inwestycyjne	71
13. Aktywa finansowe.....	72
14. Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych.....	82
15. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	83
16. Utrata wartości aktywów finansowych i należności	84
17. Szacowane regresy i odzyski	87
18. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	87
19. Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	88
20. Odroczone koszty akwizycji	88
21. Rozliczenia międzyokresowe.....	89
22. Inne aktywa.....	89
23. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	89
24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	90
25. Wyemitowany kapitał podstawowy oraz rezerwy przypisywane akcjonariuszom jednostki dominującej	90
26. Różnice kursowe z przeliczenia	92
27. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	92
28. Kontrakty inwestycyjne	94
29. Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników.....	95
30. Inne rezerwy.....	97
31. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	99
32. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	100
33. Inne zobowiązania.....	100
34. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	102
35. Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	103
36. Przychody z tytułu prowizji i opłat	104
37. Przychody netto z inwestycji	104
38. Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji.....	105
39. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	105
40. Pozostałe przychody operacyjne	106
41. Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe	106
42. Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych.....	111
43. Koszty akwizycji.....	111
44. Koszty administracyjne.....	112
45. Koszty pracownicze	113

46. Pozostałe koszty operacyjne	113
47. Koszty finansowe	114
48. Różnice kursowe	114
49. Podatek dochodowy	114
50. Przychody pochodzące z wymiany towarów i usług	115
51. Aktywa i zobowiązania warunkowe	115
52. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych	117
53. Transakcje z podmiotami powiązanymi	117
54. Zatrudnienie	120
55. Pozostałe informacje	120

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

w tys. zł

Aktywa	Nota	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Wartości niematerialne	9	85 069	69 573
Wartość firmy	10	19 631	20 216
Rzeczowe aktywa trwałe	11	1 043 811	1 085 561
Nieruchomości inwestycyjne	12	346 552	282 678
Jednostki wyceniane metodą praw własności		-	-
Aktywa finansowe			
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	13.1	23 327 568	24 567 510
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	13.2	10 027 845	11 570 255
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	13.3	10 213 631	9 744 200
Pożyczki	13.4	4 668 549	8 339 028
Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	14	1 383 978	1 412 184
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	15	748 313	884 852
Szacowane regresy i odzyski	17	82 330	56 649
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	24 913	9 869
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	19	87 599	334
Odroczone koszty akwizycji	20	481 139	454 198
Rozliczenia międzyokresowe	21	252 944	291 417
Inne aktywa	22	15 781	11 723
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	23	366 556	533 206
Aktywa związane z działalnością kontynuowaną		53 176 209	59 333 453
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i aktywa wchodzące w skład grup do zbycia	24	-	25 588
Aktywa, razem		53 176 209	59 359 041

PREZES ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Andrzej Klesyk
Andrzej Klesyk

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Rafał Stankiewicz
Rafał Stankiewicz

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Witold Jaworski
Witold Jaworski

DYREKTOR
Biura Rachunkowości
Piotr Marczak
Piotr Marczak

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (KONTYNUACJA)

w tys. zł

Kapitały i zobowiązania	Nota	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Kapitały			
Wyemitowany kapitał podstawowy oraz inne kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	25.1	86 352	86 352
Pozostałe kapitały		5 802 568	14 594 582
Kapitał zapasowy		5 485 014	14 478 547
Kapitał z aktualizacji wyceny	25.2	340 970	139 314
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	26	(23 416)	(23 279)
Niepodzielony wynik		5 377 826	5 371 288
Zysk (strata) z lat ubiegłych		2 365 282	3 041 547
Zysk (strata) netto		3 762 945	2 329 741
Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego		(750 401)	-
Kapitały mniejszości		133	168
Kapitały, razem		11 266 879	20 052 390
Zobowiązania			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	27		
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego		3 846 600	4 126 583
Rezerwa ubezpieczeń na życie		14 582 590	15 289 073
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia		4 456 464	4 322 352
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent		4 874 653	4 528 618
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych		5 071	1 553
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe		698 918	733 944
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający		2 017 501	1 765 289
Kontrakty inwestycyjne	28		
- o gwarantowanych i ustalonych warunkach		2 632 054	4 964 593
- na rachunek i ryzyko klienta		1 094 475	1 026 528
Rezerwy na świadczenia pracownicze	29	260 946	261 911
Inne rezerwy	30	314 595	236 476
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31	444 053	205 273
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	32	3 056	81 992
Instrumenty pochodne		3 533	27 732
Inne zobowiązania	33	5 974 052	1 082 161
Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	34		
Rozliczenia międzyokresowe kosztów		464 126	391 400
Przychody przyszłych okresów		236 643	261 173
Zobowiązania związane z działalnością kontynuowaną		41 909 330	39 306 651
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-	-
Zobowiązania, razem		41 909 330	39 306 651
Kapitały i zobowiązania, razem		53 176 209	59 359 041

PREZES ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Andrzej Kleszyk

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Witold Jaworski

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Rafał Stankiewicz

DYREKTOR
Biura Rachunkowości
Piotr Marczyk

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tys. zł

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	35	14 362 717	14 563 147
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto		(162 758)	(130 395)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		14 199 959	14 432 752
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		285 255	(147 140)
Składki zarobione netto		14 485 214	14 285 612
Przychody z tytułu prowizji i opłat	36	340 876	338 022
Przychody netto z inwestycji	37	2 363 384	2 411 755
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	38	261 310	(855 895)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	39	844 307	(975 962)
Pozostałe przychody operacyjne	40	260 066	192 266
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		(9 470 174)	(8 503 230)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		33 893	(88 827)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	41	(9 436 281)	(8 592 057)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	42	(275 057)	245 505
Koszty akwizycji	43	(1 839 605)	(1 668 023)
Koszty administracyjne	44	(1 808 881)	(1 774 846)
Pozostałe koszty operacyjne	46	(593 582)	(675 319)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		4 601 751	2 931 058
Koszty finansowe	47	(35 940)	-
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności		-	-
Zysk (strata) brutto		4 565 811	2 931 058
Podatek dochodowy	49		
- część bieżąca		(632 407)	(773 920)
- część odroczone		(170 493)	172 580
Zysk (strata) netto, w tym:		3 762 911	2 329 718
- zysk (strata) przypisywany(a) właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej		3 762 945	2 329 741
- zyski (straty) mniejszości		(34)	(23)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		3 762 911	2 329 718
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej		-	-
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych		86 352 300	86 352 300
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) z działalności kontynuowanej na jedną akcję zwykłą (w zł)		43,58	26,98
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) z działalności zaniechanej na jedną akcję zwykłą (w zł)		-	-
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		43,58	26,98

PREZES ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Andrzej Kleszyński
Andrzej Kleszyński

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Witold Jaworski
Witold Jaworski

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Rafał Stankiewicz
Rafał Stankiewicz

DYREKTOR
Biura Rachunkowości
Piotr Marczyk
Piotr Marczyk

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tys. zł

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zysk (strata) netto	3 762 911	2 329 718
Inne całkowite dochody:	201 518	(113 409)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	184 693	(108 402)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	(138)	(5 281)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych	16 963	274
Dochody całkowite netto, razem	3 964 429	2 216 309
- dochody całkowite przypisywane właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	3 964 464	2 216 288
- dochody całkowite przypisywane elementowi kapitałowemu z umów zawierających uznaniowe udziały w zyskach	-	-
- dochody całkowite przypisywane udziałom mniejszości	(35)	21

PREZES ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Andrzej Klesyk
Andrzej Klesyk

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Witold Jaskorski
Witold Jaskorski

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Rafał Stankiewicz
Rafał Stankiewicz

DYREKTOR
Biura Rachunkowości

Piotr Marczyk
Piotr Marczyk

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

w tys. zł

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały oraz rezerwy przypisywane właścicielom kapitału podstawowego jednostki dominującej				Niepodzielony wynik		Kapitały mniejszości	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał aktualizacji wyceny	Różnice kursowe z przeliczenia	Zysk (strata) z lat ubiegłych	Zysk (strata) netto	Razem	
Stan na dzień 1 stycznia 2009	86 352	14 478 547	139 314	(23 279)	5 371 288	-	20 052 222	168 20 052 390
Zmiana wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	184 693	-	-	-	184 693	- 184 693
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	(137)	-	-	(137)	(1) (138)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	16 963	-	-	-	16 963	- 16 963
Zwiększenia (zmniejszenia) rozpoznawane bezpośrednio w kapitale, netto (po uwzględnieniu podatku dochodowego), razem	-	-	201 656	(137)	-	-	201 519	(1) 201 518
Zysk (strata) netto roku obrotowego	-	-	-	-	-	3 762 945	3 762 945	(34) 3 762 911
Zwiększenia (zmniejszenia), razem	-	-	201 656	(137)	-	3 762 945	3 964 464	(35) 3 964 429
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(8 993 533)	-	-	(3 006 006)	-	(750 401)	(12 749 940)
Przeniesienie wyniku finansowego na kapitał zapasowy	-	3 005 798	-	-	(3 005 798)	-	-	-
Zaliczka na dywidendę	-	(11 999 516)	-	-	-	(750 401)	(12 749 917)	- (12 749 917)
Inne	-	185	-	-	(208)	-	(23)	- (23)
Stan na dzień 31 grudnia 2009	86 352	5 485 014	340 970	(23 416)	2 365 282	3 762 945	11 266 746	133 11 266 879

DYREKTOR
Biuro Rachunkowości
Piotr Martyn

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Rafał Stankiewicz

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały oraz rezerwy przypisywane właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej					Kapitały mniejszości	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Różnice kursowe z przeliczenia	Niepodzielony wynik Zysk (strata) z lat ubiegłych		
Stan na dzień 1 stycznia 2008	86 352	13 058 343	247 442	(17 954)	4 461 760	147	17 836 090
Zmiana wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	-	-	(108 402)	-	-	-	(108 402)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	(5 325)	-	44	(5 281)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	274	-	-	-	274
Zwiększenia (zmniejszenia) rozpoznawane bezpośrednio w kapitale netto (po uwzględnieniu podatku dochodowego), razem	-	-	(108 128)	(5 325)	-	44	(113 409)
Zysk (strata) netto roku obrotowego	-	-	-	-	-	(23)	2 329 718
Zwiększenia (zmniejszenia), razem	-	-	(108 128)	(5 325)	-	21	2 216 309
Pozostałe zmiany, w tym:	-	1 420 204	-	-	(1 420 213)	-	(9)
Przeniesienie wyniku finansowego na kapitał zapasowy	-	1 420 088	-	-	(1 420 088)	-	-
Inne	-	116	-	-	(125)	-	(9)
Stan na dzień 31 grudnia 2008	86 352	14 478 547	139 314	(23 279)	3 041 547	168	20 052 390

PREZES ZARZĄDU

Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Andrzej Klesyk
Andrzej Klesyk

CZŁONEK ZARZĄDU

Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

Rafał Stankiewicz
Rafał Stankiewicz

DYREKTOR

Biura Rachunkowości

Piotr Marczyński
Piotr Marczyński

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

w tys. zł

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Wpływy	19 181 014	22 487 003
- wpływy z tytułu składek ubezpieczeniowych brutto	14 526 646	14 621 987
- wpływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych	3 576 627	6 952 972
- wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	11 781	9 073
- wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	173 025	102 679
- pozostałe wpływy operacyjne	892 935	800 292
Wydatki	(20 721 570)	(17 872 129)
- składki ubezpieczeniowe zapłacone z tytułu reasekuracji	(143 575)	(124 820)
- wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	(24 413)	(17 358)
- odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	(8 871 634)	(8 567 232)
- wypłacone świadczenia z tytułu kontraktów inwestycyjnych	(5 991 022)	(3 343 550)
- wydatki z tytułu akwizycji	(1 322 888)	(1 218 617)
- wydatki o charakterze administracyjnym	(2 142 752)	(2 187 420)
- wydatki z tytułu odsetek	(170)	(46)
- wydatki z tytułu podatku dochodowego	(617 902)	(1 126 338)
- pozostałe wydatki operacyjne	(1 607 214)	(1 286 748)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(1 540 556)	4 614 874
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	419 444 801	433 485 216
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych	6 546	21 273
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych	2 712	4 552
- zbycie udziałów i akcji	3 430 935	3 630 097
- realizacja dłużnych papierów wartościowych	34 672 090	20 237 927
- likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	182 406 133	206 864 509
- realizacja pozostałych lokat	197 472 475	201 421 476
- odsetki otrzymane	1 393 811	1 189 603
- dywidendy otrzymane	60 030	114 332
- pozostałe wpływy z lokat	69	1 447
Wydatki	(410 040 675)	(438 136 757)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych	(283)	(1 420)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych	(8 431)	(13 422)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych	(155 781)	(382 571)
- nabycie udziałów i akcji	(3 625 911)	(3 694 909)
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu zaprzestania konsolidacji funduszy inwestycyjnych	(43 784)	(89 638)
- nabycie instrumentów dłużnych	(30 645 717)	(22 159 974)
- nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	(178 998 253)	(212 726 050)
- nabycie pozostałych lokat	(196 505 813)	(198 979 612)
- pozostałe wydatki na lokaty	(56 702)	(89 161)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	9 404 126	(4 651 541)

PREZES ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna

DYREKTOR
Biura Rachunkowości
Piotr Marczyk

Włodzisław Jędrzejewski

Rafał Stankiewicz

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH (KONTYNUACJA)

w tys. zł

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy	4 712 755	1 516
- kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	4 712 755	1 516
Wydatki	(12 742 730)	(5 356)
- dywidendy wypłacone właścicielom kapitału własnego jednostki dominującej	(12 742 237)	(3 851)
- spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	(493)	(1 502)
- odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-	(3)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(8 029 975)	(3 840)
Przepływy pieniężne netto, razem	(166 405)	(40 507)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	533 206	573 358
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	(245)	355
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:	366 556	533 206
- o ograniczonej możliwości dysponowania	29 666	68 575

PREZES ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Andrzej Klesyk

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Rafał Stankiewicz

DYREKTOR
Biura Rachunkowości
Piotr Marczyk

CZŁONEK ZARZĄDU
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna
Witold Jaworski

Warszawa, dnia 7 marca 2010 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW

w tys. zł

Rachunek zysków i strat 1 stycznia – 31 grudnia 2009	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	Ubezpieczenia na życie	Ubezpieczenia emerytalne	Niealokowane (wylączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	8 021 895	6 340 822	-	-	14 362 717
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	1 832	-	-	(1 832)	-
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(160 728)	(2 030)	-	-	(162 758)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto, w tym:	7 862 999	6 338 792	-	(1 832)	14 199 959
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto na zewnątrz	7 861 167	6 338 792	-	-	14 199 959
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto między segmentami	1 832	-	-	(1 832)	-
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	284 141	1 086	-	28	285 255
Składki zarobione netto	8 147 140	6 339 878	-	(1 804)	14 485 214
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-	-	309 702	31 174	340 876
Przychody netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	1 258 266	898 762	17 357	188 999	2 363 384
Przychody netto z inwestycji (operacje między segmentami)	1 420 594	108 870	-	(1 529 464)	-
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	47 947	213 106	35	222	261 310
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	109 286	637 584	-	97 437	844 307
Pozostałe przychody operacyjne	221 737	73 511	1 661	(36 843)	260 066
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(5 676 562)	(3 793 582)	-	(30)	(9 470 174)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	33 893	-	-	-	33 893
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(5 642 669)	(3 793 582)	-	(30)	(9 436 281)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	-	-	-	(275 057)	(275 057)
Koszty akwizycji	(1 366 522)	(391 911)	(61 177)	(19 995)	(1 839 605)
Koszty administracyjne	(1 055 255)	(619 764)	(122 425)	(11 437)	(1 808 881)
Pozostałe koszty operacyjne	(421 331)	(184 087)	(1 181)	13 017	(593 582)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 719 193	3 282 367	143 972	(1 543 781)	4 601 751
Koszty finansowe	(35 940)	-	-	-	(35 940)
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-
Zysk (strata) brutto	2 683 253	3 282 367	143 972	(1 543 781)	4 565 811
Podatek dochodowy	(189 308)	(604 847)	(27 090)	18 345	(802 900)
Zysk (strata) netto	2 493 945	2 677 520	116 882	(1 525 436)	3 762 911

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Rachunek zysków i strat I stycznia - 31 grudnia 2008	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	Ubezpieczenia na życie	Ubezpieczenia emerytalne	Niealokowane (wylączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	8 432 994	6 130 153	-	-	14 563 147
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	2 143	-	-	(2 143)	-
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(123 088)	(7 307)	-	-	(130 395)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto, w tym:	8 312 049	6 122 846	-	(2 143)	14 432 752
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto na zewnątrz	8 309 906	6 122 846	-	-	14 432 752
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto między segmentami	2 143	-	-	(2 143)	-
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	(112 476)	(34 521)	-	(143)	(147 140)
Składki zarobione netto	8 199 573	6 088 325	-	(2 286)	14 285 612
Przychody z tytułu prowizji i opłat	-	-	291 829	46 193	338 022
Przychody netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	1 240 788	878 391	13 151	279 425	2 411 755
Przychody netto z inwestycji (operacje między segmentami)	2 202 240	125 671	-	(2 327 911)	-
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	(403 557)	(215 397)	3 950	(240 891)	(855 895)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	(326 062)	(412 888)	-	(237 012)	(975 962)
Pozostałe przychody operacyjne	145 927	74 589	645	(28 895)	192 266
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(5 095 145)	(3 407 066)	-	(1 019)	(8 503 230)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(88 827)	-	-	-	(88 827)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(5 183 972)	(3 407 066)	-	(1 019)	(8 592 057)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	-	-	-	245 505	245 505
Koszty akwizycji	(1 266 939)	(332 192)	(52 030)	(16 862)	(1 668 023)
Koszty administracyjne	(1 036 720)	(626 787)	(110 275)	(1 064)	(1 774 846)
Pozostałe koszty operacyjne	(460 737)	(189 059)	(14 187)	(11 336)	(675 319)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	3 110 541	1 983 587	133 083	(2 296 153)	2 931 058
Koszty finansowe	-	-	-	-	-
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-
Zysk (strata) brutto	3 110 541	1 983 587	133 083	(2 296 153)	2 931 058
Podatek dochodowy	(223 519)	(369 026)	(25 422)	16 627	(601 340)
Zysk (strata) netto	2 887 022	1 614 561	107 661	(2 279 526)	2 329 718

fu

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Rok 2009	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	Ubezpieczenia na życie	Ubezpieczenia emerytalne	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Aktywa segmentu w tym:	22 920 818	26 816 242	363 404	3 075 745	53 176 209
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	734	-	4 811	19 368	24 913
Jednostki wyceniane metodą praw własności	-	-	-	-	-
Zobowiązania	19 031 239	19 070 259	40 972	3 766 860	41 909 330
Nakłady inwestycyjne w okresie*	115 913	50 070	72	9 535	175 590
Amortyzacja w okresie*	(94 607)	(60 415)	(721)	(20 011)	(175 754)
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów*	(8 631)	(5 507)	-	-	(14 138)
Odwrocenia odpisów z tytułu utraty wartości aktywów *	118	12 748	-	-	12 866

* dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych

Rok 2008	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	Ubezpieczenia na życie	Ubezpieczenia emerytalne	Niealokowane (wyłączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Aktywa segmentu w tym:	28 217 706	25 460 306	358 919	5 322 110	59 359 041
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	483	-	4 580	4 806	9 869
Jednostki wyceniane metodą praw własności	-	-	-	-	-
Zobowiązania	14 163 782	19 102 369	46 673	5 993 827	39 306 651
Nakłady inwestycyjne w okresie*	337 939	179 789	523	(394 013)	124 238
Amortyzacja w okresie*	(102 366)	(63 806)	(703)	(32 309)	(199 184)
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów*	(57 826)	(59 140)	-	-	(116 966)
Odwrocenia odpisów z tytułu utraty wartości aktywów *	-	-	-	-	-

* dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

w tys. zł

ROK 2009	Polska	Litwa	Ukraina	Niealokowane (wylączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	14 118 594	163 338	80 785	-	14 362 717
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	10 695	-	-	(10 695)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	340 876	-	-	-	340 876
Przychody netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	2 344 319	12 211	6 854	-	2 363 384
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji (operacje na zewnątrz)	263 671	(307)	(2 054)	-	261 310
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej (operacje na zewnątrz)	840 934	3 373	-	-	844 307
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe*	1 158 090	11 281	8 606	(49 097)	1 128 880
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25 899	-	734	(1 720)	24 913
Aktywa	53 162 159	275 721	73 847	(335 518)	53 176 209

* dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych

ROK 2008	Polska	Litwa	Ukraina	Niealokowane (wylączenia konsolidacyjne i inne)	Wartość skonsolidowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	14 285 145	214 783	63 219	-	14 563 147
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	60 304	-	-	(60 304)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	338 022	-	-	-	338 022
Przychody netto z inwestycji (operacje na zewnątrz)	2 394 843	7 298	9 614	-	2 411 755
Przychody netto z inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	-
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji (operacje na zewnątrz)	(851 693)	(1 492)	(2 710)	-	(855 895)
Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji (operacje między segmentami)	-	-	-	-	-
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej (operacje na zewnątrz)	(959 123)	(16 839)	-	-	(975 962)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej (operacje między segmentami)	-	-	-	-	-
Aktywa trwałe inne niż instrumenty finansowe*	1 167 654	12 959	10 327	(35 806)	1 155 134
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9 386	-	483	-	9 869
Aktywa	59 245 429	362 959	85 271	(334 618)	59 359 041

* dotyczy wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych

INFORMACJE DODATKOWE I NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Wstęp

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Komisję Wspólnot Europejskich („Komisja WE”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za okres 12 miesięcy od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2009 roku.

Na podstawie art. 55 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. Nr 152 z 2009 roku, poz. 1223, „Ustawa o rachunkowości”) skonsolidowane sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych zamierzających ubiegać się o dopuszczenie do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z MSSF, pod warunkiem podjęcia odpowiedniej uchwały przez organ zatwierdzający jednostki dominującej. Stosowna uchwała została podjęta przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej w dniu 3 marca 2010 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało podpisane i zaakceptowane do publikacji przez Zarząd PZU w dniu 7 marca 2010 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie skonsolidowane będzie podlegało zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej, zgodnie z art. 63d ustawy o rachunkowości, o ile spółka uzyska status podmiotu ubiegającego się o dopuszczenie do obrotu na jednym z rynków regulowanych, czyli po złożeniu wniosku o dopuszczenie papierów wartościowych na rynek regulowany.

Ostatnim skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy PZU sporządzonym zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz przepisami wydanymi na jej podstawie, które podlegało zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej było skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2008. Uzgodnienie skonsolidowanego wyniku finansowego za rok 2008 oraz skonsolidowanych kapitałów własnych na dzień 31 grudnia 2008 roku, zaprezentowanych ww. skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym a skonsolidowanym wynikiem finansowym i skonsolidowanymi kapitałami własnymi zaprezentowanymi w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przedstawiono w punkcie 3.3.

Jednostki Grupy PZU prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie ze standardami rachunkowości przyjętymi w kraju siedziby danej jednostki, a niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Walutą funkcjonalną i prezentacyjną Grupy PZU jest polski złoty. O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w tysiącach złotych.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie istnieją fakty i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki Grupy PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

W 2009 roku jednostki Grupy PZU nie zaniechały prowadzenia jakiegokolwiek rodzaju działalności.

2. Skład Grupy PZU

2.1 Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna („PZU”, „jednostka dominująca”)

Jednostką dominującą w Grupie PZU jest PZU - spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 24. PZU powstał z przekształcenia Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w spółkę akcyjną Skarbu Państwa, na mocy art. 97 Ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o działalności ubezpieczeniowej - tekst jednolity Dz. U. Nr 11 z 1996 roku, poz. 62 z późn. zm.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

Podstawowym przedmiotem działalności PZU według Europejskiej Klasyfikacji Działalności są ubezpieczenia majątkowe i osobowe (EKD 66.03).

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

2.2 Spółki Grupy PZU

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU	% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU	Przedmiot działalności
Jednostki zależne objęte konsolidacją						
				31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	31 grudnia 2009 31 grudnia 2008
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	nd. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe.
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA („PZU Życie”)	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	100,00% Ubezpieczenia na życie.
3	Powszechnie Towarzystwo Emerytalne PZU SA („PTE PZU”)	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	100,00% Zarządzanie funduszami emerytalnymi.
4	PZU Centrum Operacji SA („PZU CO”) – dawniej Centrum Informatyki Grupy PZU SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	100,00% Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi.
5	PZU Tower Sp. z o.o. („PZU Tower”)	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	100,00% Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości.
6	PrJSC IC PZU Ukraine („PZU Ukraine”)	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00% Ubezpieczenia majątkowe.
7	UAB DK PZU Lietuva („PZU Lietuva”)	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,76%	99,76%	99,76% Ubezpieczenia majątkowe.
8	Ogrodowa-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	100,00% Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości.
9	PZU Fundusz Inwestycyjny Otwarty Akcji Krakowiak	Warszawa	11.10.1999	48,30%*	52,49%	nd. Lokowanie środków zebranych od członków funduszu.
10	PZU Fundusz Inwestycyjny Otwarty Papierów Dłużnych Polonez	Warszawa	11.10.1999	50,71%	52,18%	nd. Lokowanie środków zebranych od członków funduszu.

* Od 1 stycznia 2009 roku zaprzestano konsolidacji funduszu ze względu na utratę kontroli.

Grupa Kapitałowa Powyższego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		% głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności
				31 grudnia 2009		31 grudnia 2008		
				31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	
Jednostki zależne niekonsolidowane								
11	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Usługowa działalność assistance.
12	Ipsilon Sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	nd.	100,00%	nd.	Usługowa działalność assistance oraz świadczenie usług medycznych.
13	Syta Development Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	29.04.1996	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Nabywanie i zbywanie nieruchomości, pośrednictwo w obrocie i administrowanie nieruchomościami.
14	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA („TFI PZU”)	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.
15	Sigma Investments Sp. z o.o.	Warszawa	28.12.1999	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Działalność inwestycyjna. Nabywanie i zbywanie akcji spółek publicznych, obligacji oraz innych papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu.
16	PZU Asset Management SA („PZU AM”)	Warszawa	12.07.2001	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie.
17	Miejszyzakładowe Pracownicze Towarzystwo Emerytalne PZU SA („MPTE PZU SA”)	Warszawa	13.08.2004	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Zarządzanie pracowniczym funduszem emerytalnym.
18	PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie.
19	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
20	Company with Additional Liability Inter-Risk Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	Usługi prawne.
21	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie.
22	Krakowska Fabryka Armatur SA	Kraków	07.10.1999	64,63%	67,01%	64,63%	67,01%	Produkcja baterii łazienkowych i kuchennych.
23	Armatoora SA	Nisko	10.12.2008	64,63%	67,01%	64,63%	67,01%	Produkcja grzejników i odlewów aluminiowych.
24	Armatoora SA i wspólnik sp. k.	Kraków	10.02.2009	64,63%	nd.	64,63%	nd.	Wykorzystanie wolnych środków, inwestycje rozwojowe.
25	Armagor Sp. z o.o.	Gorzów Śląski	06.09.2009	63,20%	nd.	63,20%	nd.	Produkcja zaworów, usługi narzędziowe.
26	ICH Center SA	Warszawa	31.01.1996	90,00%	90,00%	90,00%	90,00%	Obsługa likwidacji szkód w ramach Zielonej Karty.
Jednostki stowarzyszone								
27	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	Krynica	17.08.1998	37,53%	37,53%	36,71%	36,71%	Prowadzenie wyciągów narciarskich i turystycznych.
28	Nadwiślańska Agencja Ubezpieczeniowa SA	Tychy	08.06.1999	30,00%	30,00%	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń.
29	Polskie Towarzystwo Reasekuracji SA	Warszawa	10.09.1996	0,00%	23,77%	0,00%	23,77%	Organizowanie i prowadzenie pośredniej działalności ubezpieczeniowej (reasekuracji).

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Tabela poniżej prezentuje podstawowe dane finansowe jednostek Grupy PZU za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku.

Lp.	Nazwa jednostki	% kapitału akcyjnego/udziałowego posiadanego bezpośrednio lub pośrednio przez PZU na 31 grudnia 2009	Zysk (strata) netto	Przychody ze sprzedaży i przychody finansowe	Suma aktywów	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	Kapitały własne
1	PZU Pomoc SA 6/	100,00%	(5)	978	11 118	200	10 918
2	Ipsilon Sp. z o.o. 1/ 6/	100,00%	(5)	1	47	2	45
3	SYTA Development Sp. z o.o. w likwidacji 1/ 6/	100,00%	728	2 339	7 966	13 585	(5 619)
4	TFI PZU SA 6/	100,00%	8 913	36 236	46 284	9 856	36 428
5	Sigma Investments Sp. z o.o. 1/ 6/	100,00%	(8)	-	41	1	40
6	PZU Asset Management SA 6/	100,00%	1 159	21 348	14 531	4 460	10 071
7	MPTE PZU SA 6/	100,00%	113	1 062	748	135	613
8	PrISC IC PZU Ukraine Life Insurance 1/ 5/	100,00%	(6 404)	14 758	24 201	24 646	(445)
9	LLC SOS Services Ukraine 1/ 5/	100,00%	(60)	2 271	664	175	489
10	Company with Additional Liability Inter-Risk Ukraine 1/ 5/	100,00%	47	832	111	67	44
11	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas 1/ 2/ 3/ 4/	99,34%	(479)	26 989	61 723	35 944	25 779
12	Grupa Krakowskiej Fabryki Armatur 1/ 7/	64,63%	25 753	170 408	398 532	157 120	241 412
13	ICH Center SA 1/ 6/	90,00%	622	4 167	6 011	555	5 456
14	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA 1/ 6/	37,53%	1 864	14 728	44 089	5 444	38 645
15	Nadwiślańska Agencja Ubezpieczeniowa SA 1/ 6/	30,00%	502	3 352	2 709	275	2 434

1/ Dane niezbadane przez biegłego rewidenta.

2/ Pozycja "Przychody ze sprzedaży" rozumiana jest jako suma składki przypisanej brutto oraz pozostałych przychodów technicznych na udziale własnym.

3/ Pozycja "Przychody finansowe" rozumiana jest jako różnica pomiędzy pozycjami "Przychody z lokat" i "Niezrealizowane zyski z lokat" a "Koszty działalności lokacyjnej" i "Niezrealizowane straty na lokatach".

4/ Dane wg standardów rachunkowości obowiązujących na Litwie.

5/ Dane wg standardów rachunkowości obowiązujących na Ukrainie.

6/ Dane wg standardów obowiązujących w Polsce.

7/ Dane wg stanu na dzień 30 września 2009 roku.

3. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie ze standardami MSSF zatwierdzonymi przez Komisję WE, co oznacza, że jest ono zgodne ze wszystkimi standardami oraz interpretacjami zatwierdzonymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, które na dzień 31 grudnia 2009 roku zostały opublikowane i weszły w życie oraz zostały zatwierdzone przez Komisję WE.

Proces sporządzania sprawozdania skonsolidowanego wymaga dokonania określonych szacunków oraz subiektywnych ocen przy stosowaniu zasad rachunkowości. Obszary wymagające kompleksowych ocen oraz obszary w największym stopniu uzależnione od przyjętych założeń i dokonanych szacunków zostały przedstawione w punktach 4 oraz 5.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem aktualizacji wyceny nieruchomości inwestycyjnych i niektórych instrumentów finansowych.

3.1 Wprowadzenie nowych MSSF

3.1.1. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2009 roku

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano po raz pierwszy następujące standardy i interpretacje oraz zmiany standardów, które weszły w życie od 1 stycznia 2009 roku:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie Komisji WE zatwierdzające standard lub interpretację
MSSF 8 - Segmenty operacyjne	1 stycznia 2009	1358/2007
Zmiana do MSR 23 - Koszty finansowania zewnętrznego	1 stycznia 2009	1260/2008
Zmiany do MSSF 1 - Zastosowanie MSSF po raz pierwszy i MSR 27 - Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe	1 stycznia 2009	69/2009
Zmiany do MSR 32 - Instrumenty finansowe: prezentacja i MSR 1 - Prezentacja sprawozdań finansowych: Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży i obowiązki powstające przy likwidacji	1 stycznia 2009	53/2009
Zmiana do MSR 1 - Prezentacja sprawozdań finansowych	1 stycznia 2009	1274/2008
Zmiana do MSSF 2 - Płatności w formie akcji	1 stycznia 2009	1261/2008
KIMSF 13 - Programy lojalnościowe	1 lipca 2008	1262/2008
KIMSF 12 - Porozumienie o świadczeniu usług publicznych	1 stycznia 2008	254/2009
KIMSF 16 - Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostkach zagranicznych	1 października 2008	460/2009
KIMSF 15 - Umowa na budowę nieruchomości	1 stycznia 2009	636/2009
Zmiany do MSR 39 - Instrumenty finansowe: ujawnianie i wycena i MSSF 7 - Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji (data wejścia w życie i przepisy przejściowe)	1 lipca 2008	824/2009
Zmiany do KIMSF 9 - Ponowna ocena wbudowanych instrumentów pochodnych oraz MSR 39 - Instrumenty finansowe: ujawnianie i wycena	1 lipca 2009	1171/2009
Zmiana do MSSF 7 - Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji	1 stycznia 2009	1165/2009

Powyższe standardy oraz interpretacje nie mają wpływu na zmianę zasad rachunkowości w odniesieniu do całkowitych dochodów ani kapitałów własnych Grupy PZU prezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3.1.2. *Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują*

Następujące standardy i interpretacje oraz zmiany standardów zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują:

- zatwierdzone rozporządzeniem Komisji WE:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się od dnia	Rozporządzenie Komisji WE zatwierdzające standard lub interpretację
Zmiany do MSR 39 - Instrumenty finansowe: ujawnianie i wycena	1 lipca 2009	839/2009
KIMSF 17 - Wypłata aktywów niepieniężnych akcjonariuszom	1 lipca 2009	1142/2009
KIMSF 18 - Aktywa otrzymane od klientów	1 lipca 2009	1164/2009
Zmiana do MSSF 3 - Połączenia jednostek gospodarczych	1 lipca 2009	495/2009
Zmiana do MSR 27 - Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe	1 lipca 2009	494/2009
Zmiana do MSSF 1 - Zastosowanie MSSF po raz pierwszy	1 lipca 2009	1136/2009
Zmiana do MSR 32 - Klasyfikacja praw poboru	1 lutego 2010	1293/2009

- niezatwierdzone przez Komisję WE:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wejścia w życie dla okresów rozpoczynających się od dnia
MSSF 9 - Instrumenty finansowe	1 stycznia 2013
Zmiana do KIMSF 14 - Wymogi dotyczące zaliczek minimalnego finansowania	1 stycznia 2011
KIMSF 19 - Zamiana zobowiązań finansowych na instrumenty kapitałowe	1 lipca 2010
Udoskonalenia do MSSF, wynikające z rocznego przeglądu dokonanego w 2009 roku	1 lipca 2009 / 1 stycznia 2010
Zmiana do MSSF 2 - Grupowe transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	1 stycznia 2010
Zmiana do MSSF 1 - Zastosowanie MSSF po raz pierwszy: dodatkowe zwolnienia dla stosujących MSSF po raz pierwszy	1 stycznia 2010
Znowelizowany MSR 24 - Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych	1 stycznia 2011
Zmiana do MSSF 1 - Zastosowanie MSSF po raz pierwszy: wyłączenia z zapewnienia dodatkowych ujawnień do MSSF 7	1 lipca 2010

Grupa PZU nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania (ang. *earlier application*) ww. standardów, interpretacji oraz zmian standardów.

Oczekuje się, że zastosowanie wyżej wymienionych standardów i zmian standardów nie będzie miało istotnego wpływu na wynik finansowy i kapitały własne Grupy PZU.

3.2 **Zmiany sposobu sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w stosunku do roku poprzedniego**

W celu zwiększenia czytelności niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonano następujących zmian w stosunku do sprawozdania finansowego Grupy PZU sporządzonego zgodnie z MSSF za rok 2008.

3.2.1. *Zmiana prezentacji szacunkowych kwot z rozliczeń międzyokresowych biernych do zobowiązań*

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej zmieniono miejsce prezentacji zobowiązań wynikających z przyjętych niefakturowanych dostaw i usług, z pozycji „Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów - Rozliczenia międzyokresowe kosztów” do pozycji „Inne zobowiązania”. Dotyczy to także przypadków, gdy ustalenie dokładnej ilości i/lub ceny dostawy/usługi może wymagać szacunków.

Dane na 31 grudnia 2008 roku zostały doprowadzone do porównywalności.

3.2.2. *Zmiana alokacji w modelu rachunku kosztów działań w PZU Życie*

W związku z licznymi zmianami procesowymi i organizacyjnymi w PZU Życie, w 2009 roku dokonano zmian w modelach służących do alokacji kosztów pośrednich. Dane porównywalne za 2008 rok zostały przeliczone za pomocą modelu uwzględniającego nową metodologię. Zaktualizowane także klucze podziałowe stosowane w reklasyfikacji kosztów pomiędzy podstawowymi a dodatkowymi umowami ubezpieczeń.

Koszty w danych porównywalnych za 2008 rok zostały ponownie przeliczone z uwzględnieniem obecnej metodologii rachunku kosztów działań.

3.2.3. *Zmiana prezentacji przychodów i kosztów z działalności ubezpieczeniowej*

Dotychczas składki, odszkodowania oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w rachunku zysków i strat były prezentowane w podziale na ubezpieczenia majątkowe i ubezpieczenia na życie wraz z wyszczególnieniem udziału reasekuratorów w poszczególnych pozycjach. W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym pozycje te zaprezentowano łącznie dla obu segmentów ubezpieczeń bez wyodrębniania udziału reasekuratorów. Odpowiednie podziały zostały przeniesione do właściwych not dodatkowych.

3.2.4. *Zmiana prezentacji kosztów w ubezpieczeniach emerytalnych*

Koszty działalności PTE PZU, dotychczas prezentowane w odrębnej linii rachunku zysków i strat – „Koszty w ubezpieczeniach emerytalnych” – zostały alokowane odpowiednio do kosztów akwizycji oraz kosztów administracyjnych.

Dane za rok 2008 zostały doprowadzone do porównywalności.

3.2.5. *Wpływ zmian na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz rachunek zysków i strat*

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	Punkt	31 grudnia 2008 roku Dane historyczne	Korekta	31 grudnia 2008 roku Dane porównywalne
Inne zobowiązania	3.2.1	984 375	97 786	1 082 161
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	3.2.1	489 186	(97 786)	391 400

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Punkt	1 stycznia – 31 grudnia 2008 Dane historyczne	Korekta	1 stycznia – 31 grudnia 2008 Dane porównywalne
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.2.3	8 432 994	(8 432 994)	nd.
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.2.3	(123 088)	123 088	nd.
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	3.2.3	6 130 153	(6 130 153)	nd.
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto w ubezpieczeniach na życie	3.2.3	(7 307)	7 307	nd.
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	3.2.3	nd.	14 563 147	14 563 147
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	3.2.3	nd.	(130 395)	(130 395)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		14 432 752	-	14 432 752
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.2.3	(111 166)	111 166	nd.
Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.2.3	(1 453)	1 453	nd.
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej brutto w ubezpieczeniach na życie	3.2.3	(34 521)	34 521	nd.
Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej w ubezpieczeniach na życie		-	-	nd.
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		(147 140)	-	(147 140)
Składki zarobione netto		14 285 612	-	14 285 612

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Punkt	1 stycznia – 31 grudnia 2008 <i>Dane historyczne</i>	<i>Korekta</i>	1 stycznia – 31 grudnia 2008 <i>Dane porównywalne</i>
Przychody netto z inwestycji	3.2.2	2 407 390	4 365	2 411 755
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.2.3	(5 096 289)	5 096 289	nd.
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.2.3	(88 827)	88 827	nd.
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	3.2.3	(3 431 870)	3 431 870	nd.
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	3.2.2	nd.	24 929	(8 503 230)
	3.2.3		(8 528 159)	
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	3.2.3	nd.	(88 827)	(88 827)
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto		(8 616 986)	24 929	(8 592 057)
Koszty w ubezpieczeniach emerytalnych	3.2.4	(138 269)	138 269	nd.
Koszty akwizycji	3.2.2	(1 625 108)	1 039	(1 668 023)
	3.2.4		(43 954)	
Koszty administracyjne	3.2.2	(1 650 638)	(28 847)	(1 774 846)
	3.2.4		(95 361)	
Pozostałe koszty operacyjne	3.2.2	(674 879)	(440)	(675 319)
Zysk (strata) netto		2 329 718	-	2 329 718

3.3 Opis istotnych różnic pomiędzy stosowanymi zasadami rachunkowości

Poniżej przedstawiono opis istotnych różnic pomiędzy zasadami rachunkowości określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz przepisach wydanych na jej podstawie („PSR”) a MSSF, które mają wpływ na skonsolidowany wynik finansowy lub skonsolidowane kapitały własne.

Ostatnie skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU zgodne z PSR zostało sporządzone za rok 2008.

3.3.1. Wycena nieruchomości

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz. U. Nr 236 z 2008 roku, poz. 1634, „Rozporządzenie w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli”) wszystkie nieruchomości wycenia się według wartości nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o wartość naliczonego na dzień bilansowy umorzenia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Na dzień przejścia na stosowanie MSSF (tj. na dzień 1 stycznia 2004 roku) dokonano ustalenia kosztu wytworzenia posiadanych nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby, odnosząc różnicę na niepodzielony wynik z lat ubiegłych. W późniejszych okresach powoduje to różnicę w wysokości naliczanej amortyzacji oraz skumulowanego umorzenia tych nieruchomości.

Wg MSSF nieruchomości przeznaczone na cele inwestycyjne wycenia się w wartości godziwej ustalonej na dzień bilansowy, a zmiany wartości godziwej w ciągu okresu sprawozdawczego odnosi w ciężar rachunku zysków i strat danego okresu.

W przypadku, gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, wykazywaną w wartości godziwej, amortyzacja jest kontynuowana do dnia reklasyfikacji, a ustalona na ten dzień różnica pomiędzy wartością bilansową a jej wartością godziwą odnoszona jest na kapitał z aktualizacji wyceny.

3.3.2. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Zgodnie z PSR wprowadzone do ksiąg rachunkowych prawo wieczystego użytkowania gruntów uzyskane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej ujmuje się drugostronnie jako rozliczenia międzyokresowe przychodów w zobowiązaniach i rozlicza w czasie.

Zgodnie z MSSF nieodpłatne otrzymanie aktywów niezwiązane z koniecznością spełnienia dodatkowych warunków może być rozpoznawane jako przychód w momencie otrzymania aktywa, jeśli nie istnieje żadna podstawa do przypisania otrzymanych aktywów do okresów innych niż okres ich otrzymania.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zostało również objęte korektami opisanymi w punkcie 3.3.1.

3.3.3. Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych

Zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz na podstawie odrębnych przepisów dotyczących aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych w 1995 roku w księgach polskich dokonano przeszacowania składników rzeczowych aktywów trwałych, odnosząc jego skutki na kapitał z aktualizacji wyceny. Przeszacowanie to nie spełnia wymogów MSR 29.

3.3.4. Rezerwa na wyrównanie szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zapisy Rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli precyzują zasady tworzenia i wykorzystywania rezerwy na wyrównanie szkodowości. Rezerwa ta nie odnosi się do konkretnych zobowiązań wynikających z zawartych polis ubezpieczeniowych. Zgodnie z PSR zmiana stanu rezerwy stanowi koszt bieżącego okresu, natomiast zgodnie z MSSF - alokację zysku netto.

3.3.5. Rezerwa na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli, na podstawie statutu i regulaminu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych PZU utrzymywał do 2008 roku rezerwę na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe. Rezerwa ta nie odnosiła się do konkretnych zobowiązań wynikających z zawartych polis ubezpieczeniowych. Zgodnie z PSR zmiana stanu rezerwy stanowiła koszt bieżącego okresu, natomiast zgodnie z MSSF - alokację zysku netto.

3.3.6. Stopy techniczne w ubezpieczeniach na życie

Zgodnie z PSR poziom stóp technicznych w ubezpieczeniach na życie uwarunkowany jest m.in. ograniczeniami nakładanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zgodnie z MSSF 4, ubezpieczyciel nie musi zmieniać zasad rachunkowości w odniesieniu do umów ubezpieczenia, aby wyeliminować nadmierną ostrożność. Jednakże, jeżeli ubezpieczyciel już wycenia swoje umowy ubezpieczeniowe z zastosowaniem dostatecznej ostrożności, to nie powinien wprowadzać dodatkowych elementów zwiększających jej poziom. W rezultacie stopy techniczne przyjmowane do kalkulacji rezerw dla MSSF mogą być różne od PSR, co powoduje, że wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych prezentowanych wg PSR i MSSF mogą w sposób istotny od siebie odbiegać.

3.3.7. Fundusz przewencyjny

Zgodnie z Ustawą z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124 z 2003 roku, poz. 1151 z późn. zm. – dalej „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej”) PZU i PZU Życie (spółki ubezpieczeniowe Grupy PZU mające siedziby w Polsce) mogą dokonywać odpisów na fundusz przewencyjny w ciężar kosztów bieżącego okresu. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia w sprawie rachunkowości ubezpieczycieli fundusz ten jest wykazywany jako fundusze specjalne w zobowiązaniach.

Zgodnie z zapisami MSR 37 fundusze tego typu nie mogą być tworzone w ciężar kosztów bieżącego okresu i są wykazywane jako alokacja zysku netto przy jednoczesnym rozpoznaniu kosztów działalności przewencyjnej w momencie ich poniesienia.

3.3.8. Wycena instrumentów kapitałowych zakwalifikowanych do portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży

Zgodnie z PSR niektóre instrumenty kapitałowe zakwalifikowane do portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży wykazane zostały wg kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości w przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu z tytułu utraty wartości zwiększa wartość danego składnika aktywów i podlega zaliczeniu do przychodów finansowych.

Zgodnie z zapisami punktu 66 MSR 39, nie jest możliwe odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości nienotowanych instrumentów kapitałowych wykazywanych wg kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, których wartość godziwa nie może zostać określona w sposób wiarygodny.

3.3.9. *Klasyfikacja aktywów finansowych*

Zgodnie z PSR obowiązującymi do grudnia 2008 roku istniała możliwość dokonania reklasyfikacji do aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu aktywów zaliczonych w momencie nabycia do innych kategorii pod warunkiem występowania dużego prawdopodobieństwa osiągnięcia w krótkim terminie korzyści ekonomicznych wynikających z zawartego kontraktu. Grupa PZU dokonała reklasyfikacji części aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do aktywów przeznaczonych do obrotu w roku 2007, przy czym aktywa te zostały sprzedane do dnia 31 grudnia 2008 roku.

3.3.10. *Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania (w tym wartość firmy)*

Zgodnie z PSR wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania, w tym wartość firmy, podlegają odpisom amortyzacyjnym.

Zgodnie z MSSF aktywa takie nie podlegają amortyzacji, lecz na każdy dzień bilansowy poddawane są testom na możliwość utraty wartości. W późniejszych okresach powoduje to różnicę w wysokości naliczanej amortyzacji oraz skumulowanego umorzenia tych aktywów.

3.3.11. *Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych*

Przekazanie wyniku z lat ubiegłych na rzecz ZFŚS

Jeżeli Walne Zgromadzenie jednej ze spółek Grupy PZU podejmuje decyzję o przekazaniu części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS utrzymywanego przez tę spółkę, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z PSR fakt ten wykazuje się jako podział wyniku netto roku poprzedniego, niewpływający na skonsolidowany wynik finansowy roku obrotowego, w których dokonano takiego podziału wyniku finansowego netto.

Powyższa transakcja spełnia definicję kosztów zawartą w MSSF i zgodnie z postanowieniami MSR 1 wykazywana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat roku obrotowego, za który dokonano odpisu na ZFŚS.

Ponadto, z uwagi na fakt, że przekazywanie części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS stało się oczekiwaną praktyką w niektórych spółkach Grupy PZU uznano, że odpowiednio na dzień bilansowy 31 grudnia 2008 roku ciążył na nich zwyczajowy obowiązek przekazania części wyniku netto za rok poprzedni na rzecz ZFŚS. W konsekwencji, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2008 rok kwoty przekazane na rzecz ZFŚS w 2009 roku na drodze podziału wyniku netto za 2008 rok ujęto jako koszt 2008 roku.

3.3.12. *Różnice z tytułu podatku odroczonego*

Dla wszystkich opisanych różnic pomiędzy PSR i MSSF wyliczono również związany z nimi wpływ różnic z tytułu podatku odroczonego i uwzględniono go w wyliczeniu wszystkich przedstawionych korekt, o ile tylko było to zasadne.

3.3.13. *Prezentacja kapitałów mniejszości*

Zgodnie z MSSF kapitały mniejszości prezentowane są jako element kapitałów własnych, podczas gdy w sprawozdaniu sporządzonym zgodnie z PSR stanowią one oddzielny element pasywów, niesklasyfikowany jako kapitały bądź zobowiązania.

3.3.14. Uzgodnienie kapitałów własnych sporządzonych wg PSR i MSSF na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz wyniku finansowego netto za rok 2008

Opis	Referencja	Zysk netto	Kapitały własne
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według PSR		2 344 449	19 067 881
Wycena nieruchomości	3.3.1, 3.3.3	(48 101)	104 448
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	3.3.2, 3.3.3	(1 319)	10 934
Rezerwa na wyrównanie szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.3.4	15 405	413 872
Rezerwa na szkody katastroficzne i ryzyka wyjątkowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	3.3.5	(55 083)	-
Stopa techniczna w ubezpieczeniach na życie	3.3.6	201 808	421 717
Fundusz prewencyjny	3.3.7	(43 878)	74 395
Wycena instrumentów kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	3.3.8	(7 934)	(35 423)
Klasyfikacja aktywów finansowych	3.3.9	(61 060)	-
Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania (w tym wartość firmy)	3.3.10	6 756	15 581
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	3.3.11	(21 000)	(21 000)
Prezentacja kapitałów mniejszości	3.3.13	(14)	168
Pozostałe		(311)	(183)
Razem korekty		(14 731)	984 509
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według MSSF		2 329 718	20 052 390

3.4 Zasady konsolidacji

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2009 dokonano konsolidacji wszystkich istotnych jednostek zależnych. Przy określaniu istotności brane są pod uwagę kryteria osiąganych przychodów, wartości bezwzględnej wyniku finansowego oraz sumy bilansowej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje salda jednostki dominującej oraz jednostek zależnych po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji.

Aktywa i zobowiązania zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na walutę polską po obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski („NBP”). Pozycje rachunku zysków i strat przeliczane są po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów NBP na dzień kończący każdy miesiąc roku obrotowego. Powstałe na skutek tych przeliczeń różnice kursowe wykazuje się w kapitale własnym w pozycji „Różnice kursowe z przeliczenia”.

3.5 Kursy walutowe

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przyjęto następujące kursy walutowe:

Kursy walutowe przyjęte do przeliczenia danych finansowych zagranicznych jednostek podporządkowanych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008	31 grudnia 2008
LTL	1,2571	1,1898	1,0230	1,2084
UAH	0,3897	0,3558	0,4525	0,3730

3.6 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne rozpoznaje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych, które mogą być powiązane z tymi aktywami i obejmują nabyte, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby własne.

Wartości niematerialne obejmują w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje.

Wartości niematerialne wycenia się według ceny nabycia powiększonej o koszty bezpośrednio związane z nabyciem i przygotowaniem do użytkowania, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne amortyzuje się przy zastosowaniu metody liniowej przez przewidywany okres użytkowania, zgodnie z planem amortyzacji, w okresie od dwóch do dziesięciu lat.

3.7 Wartość firmy

Wartość firmy ustala się według wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych na dzień objęcia kontroli nad jednostkami podporządkowanymi, proporcjonalnie do nabywanych udziałów w kapitale tych jednostek. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonuje się testu w celu stwierdzenia lub wykluczenia utraty wartości.

3.8 Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazuje się według ceny nabycia powiększonej o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do użytkowania, pomniejszonej o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzacji podlegają wszystkie rzeczowe aktywa trwałe oraz ich istotne komponenty, za wyjątkiem gruntów oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie. Amortyzacja przeprowadzana jest metodą liniową przez oszacowany okres użyteczności tych aktywów przy zastosowaniu rocznych stawek amortyzacji przedstawionych poniżej.

Kategoria aktywów	Stawka
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	1% - 10%
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	1,4% - 10%
Maszyny i urządzenia techniczne	10% - 67%
Środki transportu	10% - 40%
Sprzęt informatyczny	14% - 50%
Pozostałe aktywa trwałe	7% - 50%

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich użyteczności, chyba, że nie występuje prawdopodobieństwo ich zakupu. W takim przypadku amortyzuje się je przez okres nie dłuższy niż przez okres trwania leasingu.

3.9 Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje się przeglądu składników aktywów w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości.

Uznaje się, że utrata wartości składników wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych wystąpiła, jeżeli w wyniku zmian technologicznych, przeznaczenia do likwidacji, wycofania z użytkowania lub wystąpienia innych przesłanek wskazujących na zmniejszenie przydatności danego składnika aktywów zmniejszeniu uległa wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem wartości niematerialnych lub rzeczowych aktywów trwałych.

W przypadku stwierdzenia takich przesłanek, przeprowadza się test na możliwość utraty wartości danego składnika aktywów mający na celu określenie jego wartości odzyskiwalną i w razie konieczności dokonuje się odpisu aktualizującego do wartości odzyskiwalnej. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla najmniejszej możliwej do zidentyfikowania grupy aktywów generujących niezależne wpływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

3.10 Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wykazuje się na koniec okresu sprawozdawczego w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, w którym powstały.

Budynki i budowle oraz grunty i prawa wieczystego użytkowania gruntu, częściowo wykorzystywane na własne potrzeby, a częściowo wynajmowane na rzecz osób trzecich, kwalifikuje się do właściwej kategorii nieruchomości w sposób następujący:

- część obiektu, która na koniec okresu sprawozdawczego nie jest wykorzystywana na własne potrzeby zaliczana jest do nieruchomości inwestycyjnych, a pozostała część obiektu – do nieruchomości wykorzystywanych na potrzeby własne;

- wartości części nieruchomości zaliczonych odpowiednio do nieruchomości inwestycyjnych lub do nieruchomości wykorzystywanych na potrzeby własne ustala się według metrażu;
- jeśli w nieruchomości częściowo wykorzystywanej na własne potrzeby, a częściowo wynajmowanej, na wynajem przeznaczone jest nie więcej niż 10% powierzchni, to cały obiekt zalicza się do nieruchomości wykorzystywanych na potrzeby własne.

Podziału nieruchomości, o którym mowa powyżej dokonuje się, gdy części te mogą być oddzielnie sprzedane lub oddane w leasing finansowy.

W przypadku gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, wykazywaną w wartości godziwej, amortyzacja jest kontynuowana do dnia reklasyfikacji, a ustalona na ten dzień różnica pomiędzy wartością bilansową a jej wartością godziwą odnoszona jest na kapitał z aktualizacji wyceny.

3.11 Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ona ryzyko i staje się beneficjentem korzyści związanych z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku i na przyjętych na tym rynku warunkach rozliczenia transakcji, nabycie bądź sprzedaż aktywów i zobowiązań finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Instrumenty finansowe kwalifikuje się w momencie nabycia do poszczególnych kategorii określonych w MSR 39 i ujmuje w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub wystawienia danego instrumentu finansowego (za wyjątkiem instrumentów zakwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w przypadku których koszty transakcyjne ujmuje się oddzielnie w pozycji „Przychody netto z inwestycji”). Wartością godziwą instrumentu finansowego w momencie jego początkowego ujęcia jest zwykle jego cena transakcyjna, o ile charakter instrumentu finansowego nie wskazuje, że jest inaczej.

W przypadku instrumentów finansowych przynoszących przychody odsetkowe, odsetki nalicza się począwszy od następnego dnia po dniu rozliczenia transakcji.

Rozchód instrumentów finansowych ustala się według zasady „pierwsze weszło – pierwsze wyszło” (FIFO), a w przypadku instrumentów nabytych w tym samym dniu – według zasady „najdroższe weszło – pierwsze wyszło” (HIFO).

Wartości godziwe instrumentów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych. W wycenach uwzględnia się implikowane zmienności podawane przez banki. Współczynniki korelacji pomiędzy cenami instrumentów finansowych są kalkulowane na bazie obserwacji z przeszłości.

Akcje i udziały, których wartości godziwej nie można wiarygodnie oszacować, wycenia się wg kosztu nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

3.11.1 Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według skorygowanej ceny nabycia, a wyniki wyceny ujmuje w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

3.11.2 Należności i pożyczki

Do należności i pożyczek zalicza się w szczególności:

- dłużne papiery wartościowe nabyte w ramach kontraktu, z którego wynika, iż zbywający nie utracił kontroli nad tymi papierami;
- dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku;
- należności z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych (w tym również reasekuracji);
- inne należności.

Należności i pożyczki, za wyjątkiem należności z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według skorygowanej ceny nabycia.

Należności z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych, ze względu na ich krótkoterminowy charakter, wycenia się w wartości nominalnej z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości należności wątpliwych (sposób oszacowania tych odpisów został opisany w punkcie 4.1).

Skutki wyceny należności i pożyczek do wysokości wyceny według efektywnej stopy procentowej wykazuje w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

3.11.3. Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

Do instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży zalicza się instrumenty finansowe niezakwalifikowane do innych kategorii.

Instrumenty zaliczone do tej kategorii wycenia się w wartości godziwej. Różnicę pomiędzy wartością godziwą na koniec okresu sprawozdawczego a ceną nabycia odnosi się bezpośrednio na kapitał z aktualizacji wyceny. W przypadku dłużnych papierów wartościowych odsetki naliczone przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej ujmują się w pozycji „Przychody netto z inwestycji”, a w kapitale z aktualizacji wyceny ujmują się różnicę pomiędzy wartością godziwą a wartością według skorygowanej ceny nabycia.

3.11.4. Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują:

- instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu - aktywa nabyte w celu ich sprzedaży w bliskim terminie lub zobowiązania zaciągnięte w celu ich odkupienia w krótkim terminie oraz instrumenty pochodne;
- aktywa finansowe zaliczone w momencie nabycia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, o ile ich wartość godziwą można wiarygodnie oszacować. Do takich instrumentów finansowych zalicza się niektóre instrumenty, które zgodnie z Ustawą z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124 z 2003 roku, poz. 1151 z późn. zm. – dalej „Ustawa o działalności ubezpieczeniowej”) są przeznaczone na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz kontraktów inwestycyjnych w ubezpieczeniach na życie. Przyjęta klasyfikacja tych instrumentów eliminuje lub znacząco ogranicza niedopasowanie w zakresie wyceny i rozpoznawania aktywów i zobowiązań, których te pierwsze stanowią pokrycie;
- instrumenty finansowe zaliczone w momencie nabycia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy - zarządzane i oceniane, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem, w oparciu o wartość godziwą. Do instrumentów zaliczanych do niniejszej grupy zalicza się kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked).

Skutki zmiany wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz przychody z tytułu odsetek rozpoznawane w oparciu o efektywną stopę procentową ujmują się w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, którego dotyczą.

3.11.5. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne (w tym wbudowane instrumenty pochodne podlegające wyodrębnieniu) ujmują się w księgach rachunkowych w wartości godziwej na dzień zawarcia transakcji. W późniejszych okresach wycenia się je w wartości godziwej.

3.11.5.1. Instrumenty pochodne niebędące instrumentami zabezpieczającymi

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych niebędących instrumentami zabezpieczającymi ujmują się w rachunku zysków i strat okresu sprawozdawczego, w którym nastąpiło przeszacowanie, w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

3.11.6. Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wyceniane w wartości godziwej

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wykazuje się w wartości nominalnej, ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

Pozostałe zobowiązania finansowe wycenia się według skorygowanej ceny nabycia.

Do zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zalicza się kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach. Wyniki wyceny tych kontraktów ujmują się w pozycji „Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych”.

Na mocy postanowień zmian MSR 39 i MSSF 4 obowiązujących od 1 stycznia 2006 roku zasady rachunkowości dla kontraktów ubezpieczeniowych stosowane są również w odniesieniu do gwarancji finansowych, spełniających zarówno definicję umowy ubezpieczenia, jak i instrumentu finansowego.

3.11.7. Utrata wartości aktywów finansowych

Ocena, czy występują obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, dokonywana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów utraty wartości wynikających ze zdarzeń mających miejsce po pierwotnym ujęciu składników aktywów finansowych i powodujących zmniejszenie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dokonuje się stosownych odpisów w ciężar kosztów bieżącego okresu. Nie ujmuje się oczekiwanych strat z tytułu utraty wartości w wyniku przyszłych zdarzeń, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- istotne trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- naruszenie warunków umowy (takie jak np. zaległości w regulowaniu odsetek lub spłat kapitału);
- przyznanie dłużnikowi specjalnych udogodnień, wynikających z trudności finansowych dłużnika, które nie zostałyby udzielone w innym przypadku;
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika;
- zanik aktywnego rynku dla danego instrumentu finansowego ze względu na trudności finansowe emitenta;
- dostępność danych wskazujących na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, mimo iż brak jest dowodów utraty wartości dla pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności dłużników w grupie (np. wzrost liczby zaległych płatności) lub
 - niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej w danej branży, regionie itp., które wpływają na pogorszenie zdolności płatniczej dłużników;
- znaczący i przedłużający się spadek wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy poniżej kosztu nabycia;
- niekorzystne zmiany środowiska technologicznego, rynkowego, gospodarczego, prawnego lub innego, w którym działa emitent instrumentów kapitałowych, które wskazują na możliwość nieodzyskania kosztów inwestycji w ten instrument kapitałowy.

W przypadku wystąpienia dowodów utraty wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, rozpoznane uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny straty z wyceny odnosi się w ciężar rachunku zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione w ciężar rachunku zysków i strat:

- w przypadku instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu;
- w przypadku instrumentów dłużnych mogą zostać odwrócone, o ile w następnych okresach wartość godziwa danego instrumentu dłużnego wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat.

W przypadku sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży wartość kapitału z aktualizacji wyceny dotyczącego sprzedawanych instrumentów finansowych jest wyśięgowywana i ujmowana w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych”.

Założenia wykorzystywane do oszacowania grupowych odpisów na należności od ubezpieczających zostały zaprezentowane w punkcie 4.1.

3.12 Regresy i odzyski po szkodach w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

W przypadku niektórych grup (rodzajów) ubezpieczeń majątkowych i osobowych, po dokonaniu wypłaty odszkodowania lub świadczenia może dojść do przejęcia przez ubezpieczyciela roszczeń wobec osób trzecich (regresy) lub prawa własności do ubezpieczonego majątku (odzyski).

Odzyski prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako zapasy, a ich oszacowana wartość wg wartości godziwej na dzień fizycznego przejęcia pomniejsza koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych danego okresu.

Oszacowaną wartość przewidywanych przyszłych zwrotów kosztów zakładu na skutek przejęcia roszczeń wobec osób trzecich oraz przejęcia prawa własności do ubezpieczonego majątku ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Oszacowane regresy i odzyski”.

Oszacowane wartości regresów i odzysków, ujęte w księgach rachunkowych w danym okresie pomniejszają koszty utworzenia rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tego okresu.

3.13 Koszty akwizycji oraz odroczone koszty akwizycji

Koszty akwizycji obejmują koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia. Do bezpośrednich kosztów akwizycji zalicza się między innymi koszty prowizji pośredników ubezpieczeniowych, koszty wynagrodzeń pracowników związane z zawieraniem umów ubezpieczenia, koszty atestów, ekspertyz, badań związanych z przyjmowanym przez zakład ubezpieczeń ryzykiem. Do pośrednich kosztów akwizycji zalicza się koszty związane z reklamą i promocją produktów ubezpieczeniowych oraz koszty związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

W celu zachowania współmierności przychodów i kosztów, koszty akwizycji podlegają rozliczaniu w czasie.

Aktywowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odroczone koszty akwizycji dotyczące zarówno ubezpieczeń majątkowych i osobowych, jak też ubezpieczeń na życie podlegają testom na utratę wartości poprzez ich uwzględnienie w teście adekwatności rezerw.

3.13.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Koszty akwizycji dotyczące ubezpieczeń majątkowych i osobowych odraczane są na zasadach stosowanych przy ustalaniu rezerwy składek i amortyzowane w ciężar rachunku zysków i strat (wykazywane w pozycji „Koszty akwizycji”) przez okres ochrony ubezpieczeniowej.

3.13.2. Ubezpieczenia na życie

W ubezpieczeniach na życie stosuje się metodę rozliczania kosztów akwizycji w czasie dla tradycyjnych umów ubezpieczeń indywidualnych (kontrakty z uznaniowymi udziałami w zyskach - ang. *discretionary participation features*, „DPF”) w oparciu o metodę Zillmera, gdzie nadwyżka pierwszorazowych kosztów akwizycji, w szczególności prowizji i kosztów zawarcia ubezpieczenia ponad koszty regularne podlega rozliczeniu w trakcie umowy proporcjonalnie do przyszłych składek. Dla umów ubezpieczeń grupowych i kontynuowanych, gdzie nie występuje istotna różnica między kosztami pierwszorocznymi a kosztami poniesionymi w kolejnych latach oraz dla ubezpieczeń unit-linked, koszty akwizycji nie podlegają rozliczaniu w czasie.

3.13.3. Ubezpieczenia emerytalne

Koszty poniesione w związku z akwizycją na rzecz OFE „Złota Jesień”, zarządzanego przez PTE PZU („OFE PZU”), rozliczane są liniowo przez okres dwóch lat. Odroczone koszty akwizycji w ubezpieczeniach emerytalnych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe”.

3.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują między innymi środki pieniężne w kasie oraz na bieżących rachunkach bankowych.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej.

3.15 Kapitały

3.15.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

3.15.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest i podlega dystrybucji zgodnie z postanowieniami Kodeksu Spółek Handlowych (Dz. U. nr 94 z 2000 roku, poz. 1037 z późn. zm.) oraz statutów spółek Grupy PZU.

3.15.3. Kapitał z aktualizacji wyceny

W pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” ujmowane są skutki:

- przeszacowania aktywów finansowych zaliczonych do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży;
- przeszacowania wartości nieruchomości do ich wartości godziwej na dzień ich przekwalifikowania z nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby do nieruchomości inwestycyjnych.

3.15.4. Niepodzielony wynik

W pozycji „Niepodzielony wynik” wykazuje się:

- zysk netto lat ubiegłych, który nie został podzielony przez Walne Zgromadzenie / Zgromadzenie Wspólników;
- wynik finansowy bieżącego okresu;
- niepokrytą stratę netto.

Podziału zysku (względnie pokrycia straty) jednostki dominującej oraz spółek Grupy PZU dokonuje się wyłącznie w odniesieniu do zysków (strat) wykazanych w jednostkowych sprawozdaniach finansowych tych podmiotów sporządzonych zgodnie ze standardami rachunkowości przyjętymi w kraju siedziby danej spółki.

3.16 Klasyfikacja produktów ubezpieczeniowych

Zgodnie z wymogami MSSF 4 dokonuje się klasyfikacji umów na umowy ubezpieczeniowe, które niosą za sobą znaczące ryzyko ubezpieczeniowe oraz umowy inwestycyjne, które niosą ze sobą ryzyko finansowe bez znaczącego ryzyka ubezpieczeniowego.

3.16.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Wszystkie bezpośrednie ubezpieczenia majątkowe i osobowe transferują istotne ryzyko ubezpieczeniowe w rozumieniu MSSF 4. W przypadku umów reasekuracji dokonuje się transferu albo przejęcia ryzyka ubezpieczeniowego lub ryzyka ubezpieczeniowego i finansowego jednocześnie.

W przypadku bezpośrednich ubezpieczeń majątkowych i osobowych umowy ubezpieczenia nie zawierają elementu depozytowego, który mógłby być wydzielony z właściwej umowy ubezpieczenia.

Umowy reasekuracji biernej, których stroną są spółki Grupy PZU, zawierają klauzule podziału zysku reasekuratora według schematu i w terminach określonych w umowie. W rezultacie część składki płaconej reasekuratorom z tytułu zawartych umów reasekuracji biernej może być traktowana jako element depozytowy.

Na koniec okresu sprawozdawczego ujmuje się wszelkie prawa i obowiązki związane z elementem depozytowym, w tym w szczególności składnik aktywów reasekuracyjnych odpowiadający należności z tytułu elementu depozytowego wynikającego z umowy reasekuracji biernej z uwzględnieniem wszystkich warunków umownych, takich jak np. przenoszenie strat w poszczególnych latach. Na podstawie zapisu paragrafu 10 MSSF 4 nie jest dokonywane wyodrębnienie elementu depozytowego z zawartych umów reasekuracji biernej.

Do umów reasekuracji czynnej stosowane są zasady rachunkowości jednolite z zasadami rachunkowości dla ubezpieczeń bezpośrednich. Na koniec okresu sprawozdawczego należności depozytowe od cedentów wycenia się wg skorygowanej ceny nabycia (określonej zgodnie z warunkami umowy reasekuracji) z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

3.16.2. Ubezpieczenia na życie

Zgodnie z założeniami przyjętymi przez PZU Życie z istotnym ryzykiem ubezpieczeniowym mamy do czynienia wtedy, gdy wystąpienie zdarzenia objętego ubezpieczeniem pociąga za sobą wypłatę świadczenia co najmniej o 10% wyższego od świadczenia, jakie byłoby wypłacone w przypadku gdyby zdarzenie nie wystąpiło. Na podstawie tego kryterium kontrakty zawierane przez PZU Życie ujmowane są albo zgodnie z MSSF 4 albo zgodnie z MSR 39.

W trakcie przeprowadzonej klasyfikacji nie zidentyfikowano żadnych umów ubezpieczenia na życie, w przypadku których następuje transfer zarówno ryzyka ubezpieczeniowego jak i finansowego, dla których

wymagane byłoby wydzielenie części ubezpieczeniowej i inwestycyjnej (ang. *unbundling*). W odniesieniu do umów, w przypadku których wydzielenie wbudowanych opcji (takich, jak prawo do wykupu umowy, zamiany na umowę bezskładkową, gwarantowaną wysokość renty za umówioną z góry składkę, indeksację sum ubezpieczeń i składek) jest możliwe, ale nieobowiązkowe, stosowana jest zasada, iż element inwestycyjny nie jest wydzielany.

3.16.2.1. Umowy ubezpieczeniowe i umowy inwestycyjne z DPF

Zarówno umowy ubezpieczeniowe jak i inwestycyjne mogą zawierać DPF, uprawniające ubezpieczonego do otrzymania dodatkowego świadczenia lub premii jako dodatku do świadczenia gwarantowanego, przy czym świadczenie to jest znaczącą częścią całego kontraktowego/umownego świadczenia, jego kwota lub okres trwania są umowne i zależne od decyzji ubezpieczyciela, a jego wystąpienie zależy od:

- przebiegu określonego zbioru lub określonego typu umów;
- zrealizowania lub niezrealizowania zysków z określonych aktywów;
- osiągnięcia zysków lub strat przez ubezpieczyciela, fundusz lub inną jednostkę związaną z umową.

Wszystkie kontrakty zawierające uznaniowy udział w zyskach, który może być określany jednostronnie przez zakład ubezpieczeń mogą być wyceniane zgodnie z MSSF 4 na zasadach wyceny umów ubezpieczenia.

3.16.2.2. Ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (unit-linked)

Umowy ubezpieczeniowe na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym zawierane są zarówno w formie zbiorowej, jak i indywidualnej. Istotną część stanowią umowy Pogodna Jesień, gdzie w przypadku zgonu wypłacane jest dodatkowo 10% wartości zgromadzonych środków na indywidualnym rachunku ubezpieczonych.

3.16.2.3. Umowy inwestycyjne bez DPF

Zasady prezentacji i wyceny umów niespełniających według MSSF 4 kryteriów klasyfikacji jako umowy ubezpieczenia, a więc klasyfikowanych jako umowy inwestycyjne, określone są przez MSR 39. W odniesieniu do umów inwestycyjnych stosuje się zatem zasady wyceny zobowiązań finansowych: wycena wg zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej lub wycena w wartości godziwej przez wynik finansowy. Skutki wyceny zobowiązań finansowych wynikających z umów inwestycyjnych odnosi się w ciężar rachunku zysków i strat i wykazuje w pozycji „Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych”.

3.17 Umowy ubezpieczeniowe

3.17.1. Składka przypisana i rezerwa składki

3.17.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

PZU, PZU Lietuva i PZU Ukraine są stronami umów ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz mogą być stronami umów reasekuracji czynnej i biernej w tym zakresie. Zawarte kontrakty ubezpieczeń majątkowych i osobowych są kontraktami krótkoterminowymi.

Przypis składek rozpoznaje się pod datą pierwszego dnia ochrony ubezpieczeniowej. Składki opłacone, dotyczące polis z okresem ubezpieczenia rozpoczynającym się w następnym okresie sprawozdawczym wykazuje się w przychodach przyszłych okresów.

Przypis składek rozpoznaje się jako przychód proporcjonalnie do okresu objętego ochroną ubezpieczeniową. Część składki przypisanej dotycząca okresu ochrony ubezpieczeniowej przypadającego po końcu okresu sprawozdawczego ujmuje się w rezerwie składek. Rezerwę składek ustala się na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodą indywidualną, z dokładnością do jednego dnia.

W przypadku, gdy wskaźnik szkodowości (stosunek odszkodowań i świadczeń, z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, do składki zarobionej; przy kalkulacji wskaźnika uwzględnia się koszty likwidacji szkód i windykacji regresów oraz regresy i odzyski otrzymane) przekracza 100%, tworzy się rezerwę na ryzyka niewygasłe - jako uzupełnienie rezerwy składek. Rezerwę na ryzyka niewygasłe ustala się metodą ryczałtową, jako różnicę pomiędzy iloczynem rezerwy składek i wskaźnika szkodowości danego roku obrotowego a rezerwą składek – dotyczącymi tego samego okresu ubezpieczenia.

Mechanizm tworzenia rezerwy na ryzyka niewygasłe odpowiada minimalnym wymaganiom dla testu adekwatności rezerw określonym w punkcie 16 MSSF 4.

Udział reasekuratorów w składce, rezerwie składek oraz rezerwie na ryzyka niewygaśle ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

3.17.1.2. Ubezpieczenia na życie

Składki przypisane w ubezpieczeniach na życie obejmują kwoty należne z tytułu umów ubezpieczenia zawartych w trakcie okresu sprawozdawczego, bez względu na to, czy kwoty te odnoszą się do całości, czy części okresu sprawozdawczego. Składki te koryguje się o zmianę stanu rezerwy składek w ciągu okresu sprawozdawczego, a także zmniejsza o składki należne reasekuratorom. Rezerwę składki tworzy się jako tę część składki przypisanej, która przypada na przyszłe okresy sprawozdawcze proporcjonalnie do okresu, na który składka jest przypisana i wykazuje w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych.

3.17.2. Koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych oraz rezerwy techniczne

3.17.2.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmuje się wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń z zawartych umów ubezpieczenia wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia. Koszty odszkodowań i świadczeń pomniejsza się o wszelkie otrzymane regresy i odzyski, a także zmianę stanu oszacowanych regresów i odzysków.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach ustala się dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej reasekuratorzy uczestniczą w odszkodowaniach i świadczeniach, zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje:

- rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia za szkody i wypadki zaistniałe i zgłoszone do końca okresu sprawozdawczego;
- rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe do końca okresu sprawozdawczego i niezgłoszone;
- rezerwę na koszty likwidacji szkód;
- rezerwę na skapitalizowaną wartość rent.

Rezerwę na szkody zgłoszone niezlikwidowane i zlikwidowane niewypłacone („RBNP”, ang. *Reported But Not Paid*, lub „I rezerwa”) ustala się w wysokości średniej szkody dla szkód nieoszacowanych przez likwidatora lub w wysokości określonej przez komórki likwidacji szkód. Utworzona rezerwa uwzględnia udział własny ubezpieczonego, oczekiwany wzrost cen towarów i usług naprawczych i nie może przekraczać sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej. Rezerwę aktualizuje się niezwłocznie po uzyskaniu informacji mających wpływ na jej wysokość, metodą indywidualnej oceny lub szacunku szkód i świadczeń.

Rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone („IBNR”, ang. *Incurred But Not Reported*, lub „II rezerwa”) tworzy się na szkody i świadczenia, które nie zostały zgłoszone do dnia, na który tworzona jest rezerwa. IBNR wylicza się przy wykorzystaniu metod analizy trójkątów szkód: uogólnionej metody Chain Ladder, Cape Cod oraz metody Bornhuettera-Fergusona w podziale na lata, w których powstały szkody. Podstawą do wyliczeń są roczne trójkąty zarówno szkód wypłaconych, jak i szkód zgłoszonych.

Wartość rezerwy na koszty likwidacji szkód jest wprost proporcjonalna do rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia. Rezerwy I i II oraz rezerwę na koszty likwidacji szkód ujmuje się w wartości nominalnej, tj. bez ich dyskontowania.

Rezerwę na skapitalizowaną wartość rent wylicza się indywidualnie, jako wartość obecną renty (dożywotniej lub czasowej), płatnej z góry.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego tworzy się również rezerwę na skapitalizowaną wartość rent, ze szkód zaistniałych po 31 grudnia 1990 roku i do końca okresu sprawozdawczego nieujawnionych jako renty (IBNR rentowy).

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego ustala się wysokość dodatkowej rezerwy przeznaczonej na pokrycie zobowiązań wynikających z podwyższania świadczeń rentowych pochodzących z tzw. starego portfela. Doszacowania dokonuje się dla tych rentobiorców, dla których wyliczono analogiczną rezerwę na koniec 1997 roku, a których świadczenie nie osiągnęło na koniec danego okresu satysfakcjonującej wysokości. Satysfakcjonującą wysokość świadczeń przyjęto jako ustalony procent średniej obecnej wartości wynagrodzeń w latach 1960-1990. Dla różnicy pomiędzy świadczeniami satysfakcjonującym, a świadczeniem faktycznym oblicza się, zgodnie z obowiązującymi zasadami, skapitalizowaną wartość renty.

Udział reasekuratorów w rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

3.17.2.2. Ubezpieczenia na życie

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmuje się wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń z zawartych umów ubezpieczenia wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych

Świadczenia wypłacone obejmują wszelkie wypłaty i obciążenia dokonywane w okresie sprawozdawczym z tytułu świadczeń powstałych w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych (w tym również świadczenia rentowe i wykupy), łącznie z wszelkimi bezpośrednimi i pośrednimi, zewnętrznymi i wewnętrznymi kosztami likwidacji świadczeń. Koszty likwidacji obejmują również koszty postępowań spornych.

Wartość świadczeń ujmuje się w wysokości faktycznie wypłaconej, po potrąceniu zwrotów i refundacji (z wyjątkiem refundacji z tytułu reasekuracji biernej), powiększonej o zmianę stanu rezerwy na niewypłacone świadczenia na udziale własnym oraz pomniejszonej o udział reasekuratorów w wypłaconych świadczeniach i rezerwach.

Rezerwa ubezpieczeń na życie

Wysokość rezerw ubezpieczeń na życie odpowiada wartości zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczeń i jest ustalana jako różnica pomiędzy wartością bieżącą oczekiwanych świadczeń, a wartością bieżącą oczekiwanych składek przy zastosowaniu tzw. metody składki netto.

Oznacza to, że w kalkulacji rezerw uwzględnia się wszystkie świadczenia oraz składki przewidziane w umowach jako kontraktowe zobowiązania i należności bez względu na fakt, czy umowa będzie przez ubezpieczającego realizowana do końca umówionego okresu, czy też będzie przez niego wypowiedziana. Przyjęte założenia dotyczące częstotliwości występowania zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową, tj. śmiertelność, zachorowalność i wypadkowość ustala się na podstawie publicznie dostępnych statystyk, takich jak Polskie Tablice Trwania Życia („PTTŻ”) lub w oparciu o statystyki własne opracowane na podstawie danych historycznych z poszczególnych grup produktów znajdujących się w portfelu.

Założenia stosowane w kalkulacji rezerw ubezpieczeń na życie określa się odrębnie dla poszczególnych produktów ubezpieczeniowych w momencie ustalania tariff składek i wprowadzenia danego produktu do sprzedaży (tzw. *lock-in-assumptions*). Każdorazowo, przy sporządzaniu sprawozdania finansowego założenia te weryfikuje się pod względem adekwatności. W przypadku stwierdzenia nieadekwatności danego założenia jest ono weryfikowane, co bezpośrednio prowadzi do zmiany wysokości rezerw prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Rezerwy ubezpieczeń na życie określa się metodami aktuarialnymi w następujący sposób:

- ubezpieczenia grupowe pracownicze i indywidualnie kontynuowane – w oparciu o metodę aktuariálną prospektywną polegającą na ustaleniu rezerwy dla każdej umowy ubezpieczenia oddzielnie, w oparciu o określone dane statystyczne; odpowiada ona bieżącej wartości oczekiwanych świadczeń jakie wyniknąć mogą w związku z udzieloną ochroną ubezpieczeniową pomniejszoną o bieżącą wartość przyszłych składek;
- ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym – rezerwa ta tworzona jest w celu pokrycia bieżących świadczeń z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej ponad wartość środków zgromadzonych w funduszu, odpowiednio dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń, zgodnie z ich warunkami ogólnymi; jej wysokość odpowiada części opłat pobranych z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze;
- pozostałe ubezpieczenia – metodą aktuariálną prospektywną, indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia i odpowiada różnicy pomiędzy oczekiwaną wartością bieżącą gwarantowanych świadczeń, a wartością bieżącą należnych składek z tytułu umów ubezpieczenia.

Rezerwy ubezpieczeń na życie nie są pomniejszane o wartość odroczonego kosztów akwizycji.

Rezerwa dla ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Rezerwy dla ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym tworzy się w wysokości sumy wartości udziałów w funduszu znajdujących się na rachunkach ubezpieczonych wycenianych według wartości godziwej na koniec okresu sprawozdawczego.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzy się niezależnie na:

- świadczenia zgłoszone niewypłacone – metodą indywidualną lub w przypadku braku możliwości oceny wysokości świadczenia, jeżeli występowanie świadczeń jest zjawiskiem masowym, metodą średniej wysokości świadczenia z ostatniego kwartału poprzedzającego okres sprawozdawczy;
- świadczenia zaistniałe niezgłoszone - metodą ryczałtową jako procent świadczeń wypłaconych za okres ostatnich dwunastu miesięcy.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje również rezerwę na koszty likwidacji świadczeń.

Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych

Rezerwa ta odpowiada przewidywanym wysokościami udziałów w zyskach ubezpieczyciela zarachowanych na koniec okresu sprawozdawczego, które zostaną przyznane po zakończeniu okresu rozliczeniowego.

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie obejmują:

- rezerwę na rewaloryzację świadczeń z ubezpieczeń jednostkowych na życie i rent przejętych z Państwowego Zakładu Ubezpieczeń („stary portfel”);
- rezerwę na prowadzone procesy sądowe oraz świadczenia w związku z orzeczeniami sądowymi (na podstawie art. 358 § 3 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny (Dz. U. Nr 16 z 1964 roku poz. 93 z późn. zm., „Kodeks cywilny”) w sprawie zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego;

Wyżej wymienione rezerwy na postępowania sporne odpowiadają przewidywanej wartości dodatkowych świadczeń wynikających z postępowań spornych, w oparciu o posiadane przez PZU Życie informacje dotyczące trendów zawartych ugód i zakończonych procesów sądowych.

- rezerwę na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych - związaną z przewidywanym obniżeniem się rentowności lokat funduszu ubezpieczeniowego w przypadku ubezpieczeń jednostkowych na życie, ubezpieczeń jednostkowych z rosnącą sumą i składką, ubezpieczeń grupowych typu Firma oraz ubezpieczeń rentowych tworzoną metodą aktuarialną indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy:
 - wysokością rezerw matematycznych ustalonych przy użyciu odpowiednich formuł matematycznych i zastosowaniu zmodyfikowanych stóp technicznych uwzględniających przewidywaną ich obniżkę w przyszłości oraz
 - wysokością rezerw matematycznych ustalonych zgodnie z obowiązującymi regulaminami tworzenia rezerw, przy oryginalnej stopie technicznej, jaka miała zastosowanie w taryfikacji tych produktów.

3.17.3. Testy adekwatności rezerw

Na koniec każdego roku PZU Życie dokonuje prognozy przebiegu umów dla poszczególnych grup produktów opartych na dotychczasowych trendach i ekstrapolacji zidentyfikowanych trendów dotyczących śmiertelności, wypadkowości, rezygnacji oraz przewidywanych kosztów obsługi i likwidacji świadczeń. W ramach testu porównuje się obecną wartość zdyskontowanych prognozowanych przepływów pieniężnych z wysokością rezerw wykazywaną na koniec każdego roku. W przypadku stwierdzenia niewystarczalności rezerw w stosunku do wartości zdyskontowanych przepływów dokonuje się zmiany założeń w zasadach wyznaczania rezerw i automatycznej korekty wysokości rezerw technicznych.

3.18 Świadczenia na rzecz pracowników

3.18.1. Programy określonych składek

Składki na ubezpieczenia społeczne

Spółki Grupy PZU podlegają, wynikającemu z przepisów prawa kraju siedziby spółki, obowiązkowi ponoszenia przez pracodawcę części lub całości kosztów składek stanowiących ustawowe narzuty na wynagrodzenia pracownicze. W Polsce obejmują one części składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz całość składek

na ubezpieczenie wypadkowe, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Spółki Grupy PZU są zobowiązane do zapłaty określonych składek i nie posiadają zobowiązań prawnych lub zwyczajowych do uczestniczenia w wypłacie przyszłych świadczeń na rzecz pracowników z ww. tytułów.

Płatności do programów emerytalnych określonych składek obciążają rachunek zysków i strat w okresie, którego dotyczą.

3.18.2. Programy określonych świadczeń

3.18.2.1. Rezerwy na odprawy emerytalne

Zgodnie z zasadami wynagradzania obowiązującymi w spółkach Grupy PZU, mających siedziby w Polsce, pracownicy tych spółek mają prawo do odpraw emerytalnych w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość świadczenia jest uzależniona od długości okresu zatrudnienia i średniego miesięcznego wynagrodzenia.

Koszty odpraw emerytalnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły.

3.18.2.2. Rezerwy na świadczenia pośmiertne

Na mocy przepisów Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks Pracy (tekst jednolity: Dz. U. Nr 21 z 1998 roku, poz. 94 z późn. zm., „Kodeks Pracy”) pracownicy spółek Grupy PZU, mających siedziby w Polsce są uprawnieni do otrzymania świadczeń pośmiertnych. W razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, rodzinie przysługuje od pracodawcy świadczenie pośmiertne, którego wysokość jest uzależniona od okresu zatrudnienia pracownika w spółkach Grupy PZU i stanowi równowartość wynagrodzenia za okres od 1 do 6 miesięcy.

Zobowiązanie z tytułu świadczeń pośmiertnych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wycenia się w wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów finansowych.

3.18.3. Rezerwy na świadczenia socjalne po okresie zatrudnienia

Na mocy Ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43 z 1994, poz. 163 z późn. zm.) oraz regulacji wewnętrznych spółek Grupy PZU posiadających siedziby w Polsce i tworzących ZFŚS, do korzystania ze świadczeń i usług finansowanych z funduszu uprawnionymi są między innymi emeryci i renciści (byli pracownicy tych spółek) oraz ich rodziny. Zobowiązanie z tytułu świadczeń socjalnych po okresie zatrudnienia prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wycenia się w wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów finansowych.

Koszty świadczeń socjalnych po okresie zatrudnienia oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

3.18.4. Rezerwy na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zasadami wynagradzania obowiązującymi w spółkach Grupy PZU, mających siedziby w Polsce, pracownicy tych spółek mają prawo do nagród jubileuszowych po osiągnięciu określonej liczby lat pracy. Wysokość świadczenia jest uzależniona od długości okresu zatrudnienia i średniego miesięcznego wynagrodzenia.

Koszty nagród jubileuszowych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły, a koszty przeszłego zatrudnienia w rozumieniu MSR 19 rozpoznaje się natychmiast w rachunku zysków i strat.

Zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wycenia się w wartości godziwej.

3.18.5. Koszty urlopów pracowniczych

Pracownikom spółek Grupy PZU przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w aktach prawnych z zakresu prawa pracy (w Polsce - w Kodeksie Pracy). Koszt urlopów pracowniczych uznaje się na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych ustala się w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem, jaki istniałby,

gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za które te urlopy przysługują pracownikom i wykazuje w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe kosztów”.

3.19 Rozpoznawanie przychodów

Rozpoznawanie przychodów z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych zostało opisane w punkcie 3.17.1.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek rozpoznaje się w oparciu o efektywną stopę procentową i ujmuje w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczą, w pozycjach „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”, „Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych” (dla kontraktów inwestycyjnych) oraz „Przychody netto z inwestycji” (dla pozostałych aktywów).

Dywidendy

Dywidendy ujmuje się jako przychody w momencie nabycia prawa do dywidendy z zastrzeżeniem, że - w przypadku dywidend wypłacanych z zysków wypracowanych przed nabyciem akcji i udziałów wycenianych wg kosztu nabycia - wartość należnej dywidendy pomniejsza wartość nabycia akcji lub udziałów. Przychody z tytułu dywidend wykazuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

Przychody z tytułu usług zarządzania funduszem emerytalnym

Przychody z tytułu usług zarządzania OFE PZU rozpoznaje się w okresach, w których usługi te zostały wykonane. Przychody te obejmują w szczególności:

- opłaty manipulacyjne – od składek przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”) do OFE PZU w wysokości określonej w statucie OFE PZU, z uwzględnieniem limitów określonych w Ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 159 z 2004 roku, poz. 1667 z późn. zm., „Ustawa o funduszach emerytalnych”),
- opłaty za zarządzanie aktywami OFE PZU - w wysokości ustalonej w statucie OFE PZU z uwzględnieniem limitów określonych w Ustawie o funduszach emerytalnych,
- inne opłaty określone w statucie OFE PZU.

Przychody z działalności operacyjnej PTE PZU wykazuje się w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

3.20 Podatki

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje część bieżącą i odroczoną.

Bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego nalicza się zgodnie z przepisami podatkowymi obowiązującymi w kraju siedziby spółki.

Wykazywana w rachunku zysków i strat część odroczonego podatku dochodowego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i na początek okresu sprawozdawczego z zastrzeżeniem, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnosi się na kapitał własny.

Wysokość rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową przy uwzględnianiu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które - zgodnie z oczekiwaniami - będą obowiązywały w momencie realizacji aktywa lub rezerwy, zgodnie z przepisami prawa podatkowego w krajach siedzib poszczególnych spółek Grupy PZU, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego.

3.21 Ujmowanie transakcji i sald wyrażonych w walutach obcych

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty ujmuje się po średnim kursie waluty obowiązującym na dzień transakcji ustalonym przez NBP. Na koniec okresu sprawozdawczego, pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych przelicza się według średniego kursu NBP obowiązującego na ten dzień. Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu średniego NBP obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej. Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat. Wyjątek stanowią zyski i straty

wynikłe z przeliczania walut obcych dotyczące kapitałowych instrumentów finansowych zaliczonych do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży, które odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny.

4. Kluczowe założenia przyjmowane do oszacowań rachunkowych

4.1 Należności od ubezpieczających

Należności od ubezpieczających poddaje się przeglądowi w celu stwierdzenia, czy nie istnieją przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości.

W zakresie, w którym nie dokonano oszacowania w drodze oceny indywidualnej (jako odpis celowy - określony w oparciu o dokonaną ocenę sytuacji gospodarczej i majątkowej dłużnika), oszacowania utraty wartości należności dokonuje się jako oceny zbiorczej - w drodze łącznej oceny ryzyka utraty wartości dla portfela należności od ubezpieczających w oparciu o historyczne informacje o przepływach pieniężnych występujących dla należności od ubezpieczających.

4.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Dla ustalenia wysokości odpisu na bazie zbiorczej na należności od ubezpieczających stosuje się wypracowany model jego szacowania w zakresie łącznej oceny ryzyka, uwzględniający sumę oczekiwanych przepływów finansowych:

- dotyczących należności zapadłych, opartą na historycznej analizie ściągłości należności zapadłych oraz
- dotyczących należności niewymagalnych, opartą na historycznej analizie dotyczącej odsetka należności niespłacanych w terminie połączonej z historyczną analizą ściągłości, jak w przypadku należności zapadłych.

4.1.2. Ubezpieczenia na życie

Do oszacowania wysokości utraty wartości należności przyjęto następujące współczynniki:

- dla należności od ubezpieczających – współczynniki wynikające z historycznej analizy spłat należności przeterminowanych przy uwzględnieniu specyfiki poszczególnych produktów, wynikającej z ogólnych warunków ubezpieczeń;
- dla należności spornych – współczynniki oparte o historyczną analizę spłat wynikających z decyzji sądowych oraz analizę przypadków odstąpienia przez PZU Życie od ściągania zaległych należności.

4.2 Założenia przyjęte w procesie szacowania rezerw technicznych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Szacowana wartość ostateczna wypłacanych odszkodowań i świadczeń pokazana została w trójkątach rozwoju rezerw w punkcie 7.4.1.1. Techniki stosowane przy wyliczaniu rezerwy IBNR zostały opisane w punkcie 3.17.2.

Przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent przyszły wzrost średniej renty szacuje się na podstawie danych historycznych z uwzględnieniem innych informacji mogących mieć wpływ na przyszły wzrost rent.

Przyszłą rentowność portfela lokat pokrywających rezerwę na skapitalizowaną wartość rent ustala się jako przewidywaną rentowność portfela obligacji utrzymywanych do terminu wykupu liczoną zgodnie z zasadami ostrożnej wyceny.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku zastosowano stopę techniczną w wysokości 3,7%, przy czym uwzględniono również ograniczenia wynikające z maksymalnej stopy technicznej publikowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”). Jednocześnie w oparciu o prognozy inflacji oraz wzrostu wynagrodzeń została przyjęta stopa wzrostu rent w wysokości 3,7%. Na dzień 31 grudnia 2008 roku stopa dyskontująca, uwzględniająca stopę techniczną oraz stopę wzrostu rent została przyjęta w wysokości 0%.

Dla rent dożywotnich okres, przez jaki renta będzie wypłacana ustala się na podstawie PTTŻ za 2008 rok publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Dodatkowo, przy ustalaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uwzględnia się koszt przyszłej ich obsługi w wysokości 3% wartości wypłacanych świadczeń.

Metodologia szacowania rezerw na stary portfel została opisana w punkcie 3.17.2.

4.3 Założenia przyjęte w procesie szacowania rezerw technicznych w ubezpieczeniach na życie

Kluczowe założenia przyjęte w procesie szacowania rezerw technicznych w ubezpieczeniach na życie, odnoszące się między innymi do przyjętych częstotliwości występowania zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową, zostały opisane w punkcie 3.17.2.2.

Ubezpieczenia grupowe typ P i ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane typ P i D obejmują ochroną ubezpieczeniową, oprócz osób ubezpieczonych zwanych głównymi ubezpieczonymi, również członków ich rodzin. Ze względu na fakt posiadania informacji wyłącznie o głównych ubezpieczonych objętych ubezpieczeniami kontynuowanymi oraz z uwagi na brak pełnych informacji na temat wieku, płci oraz stanu cywilnego i rodzinnego osób ubezpieczonych w ubezpieczeniach grupowych, na początku 2004 roku przeprowadzono badanie statystyczne dotyczące struktury wieku i płci osób objętych ubezpieczeniami grupowymi oraz członków ich rodzin. Na tej podstawie określono również założenia dotyczące struktury rodzinnej osób objętych ubezpieczeniami indywidualnie kontynuowanymi.

Przyjęte na podstawie wyników badania statystycznego założenia do stosowanej metody ustalania rezerw dla ubezpieczeń grupowych, opartej na rachunku prawdopodobieństwa i statystyce pozwalają na uwzględnienie struktury wieku i płci ubezpieczonych oraz członków ich rodzin i wiarygodne oszacowanie rezerw zbiorczo dla całego portfela.

PZU Życie regularnie dokonuje oceny adekwatności wszystkich przyjmowanych w kalkulacji zobowiązań założeń, w tym również stosowanych stóp technicznych. W przypadku wystąpienia w przyszłości przesłanek o potencjalnym spadku rentowności aktywów na pokrycie zobowiązań z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych, przyjmowane obecnie założenia dotyczące stosowanych stóp technicznych zostaną zrewidowane.

Rezerwa na waloryzację świadczeń z ubezpieczeń „starego portfela” oraz rezerwa na prowadzone procesy sądowe

Kluczowe założenia dotyczące sposobu ustalania rezerwy na waloryzację świadczeń z ubezpieczeń „starego portfela” oraz rezerwy na prowadzone procesy sądowe zostały opisane w punkcie 27.2.2.

Testy adekwatności rezerw

Zasady przeprowadzania testów adekwatności rezerw w ubezpieczeniach na życie zostały opisane w punkcie 3.17.3.

4.4 Odroczone koszty akwizycji w ubezpieczeniach na życie

Zasady rachunkowości związane z rozliczaniem w czasie odroczonego kosztów akwizycji w ubezpieczeniach na życie zostały opisane w punkcie 3.13.2.

5. Subiektywne oceny dokonane w procesie wyboru i stosowania zasad (polityki) rachunkowości

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnego z MSSF wymaga dokonania istotnych założeń oraz szacunków, które mają wpływ na dane finansowe prezentowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w odniesieniu do wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów, a także do prezentowanych ujawnień.

Jakkolwiek przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy Zarządów spółek Grupy PZU na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania, co do przyszłych zdarzeń, które w oparciu o dane dostępne na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wydawały się uzasadnione.

5.1 Klasyfikacja kontraktów ubezpieczeniowych zgodnie z MSSF 4

Spółki Grupy PZU prowadzące działalność ubezpieczeniową, tj. PZU, PZU Życie, PZU Lietuva oraz PZU Ukraine stosują wytyczne zawarte w MSSF 4, dotyczące klasyfikacji swoich produktów jako kontraktów ubezpieczeniowych podlegających MSSF 4 bądź kontraktów inwestycyjnych. Umowa spełnia definicję kontraktu ubezpieczeniowego jedynie wtedy, gdy zdarzenie objęte ubezpieczeniem może spowodować konieczność wypłacenia przez ubezpieczyciela znacznych świadczeń dodatkowych w każdym scenariuszu,

wyluczając scenariusze, którym brakuje treści ekonomicznej (tzn. nie wywierają dostrzegalnego wpływu na ekonomikę transakcji), a więc gdy umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe.

Ocena, czy dana umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe wymaga analizy przepływów pieniężnych związanych z danym produktem w różnych scenariuszach oraz oszacowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Ocena ta zawiera element subiektywnego osądu, który ma istotny wpływ na stosowane zasady rachunkowości.

5.1.1. Klasyfikacja kontraktów w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Na podstawie przeprowadzonej analizy, wszystkie umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych przenoszą istotne ryzyko ubezpieczeniowe i w rezultacie podlegają wymogom MSSF 4, a nie wymogom MSR 39.

Dodatkowo, mając na uwadze prowadzone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości prace nad drugą fazą MSSF 4, kontynuowane jest stosowanie rachunkowości kontraktów ubezpieczeniowych w odniesieniu do gwarancji finansowych, spełniających definicję instrumentu finansowego w myśl zmian MSR 39 i MSSF 4 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2006 roku.

5.1.2. Klasyfikacja kontraktów w ubezpieczeniach na życie

Na podstawie przeprowadzonej analizy Zarząd PZU Życie stwierdził, iż w ofercie PZU Życie znajdują się produkty, które nie transferują istotnego ryzyka ubezpieczeniowego (są to niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty w formie funduszu kapitałowego – unit-linked), w związku z czym nie spełniają definicji kontraktu ubezpieczeniowego w myśl MSSF 4 i zostały zaklasyfikowane dla potrzeb niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako kontrakty inwestycyjne, wyceniane zgodnie z wymogami MSR 39, to znaczy - w zależności od konstrukcji oraz klasyfikacji danego produktu - według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej.

5.2 Jednostki specjalnego przeznaczenia.

Określenie, czy Grupa PZU sprawuje kontrolę nad funduszem inwestycyjnym wymaga każdorazowej oceny. W tym celu brane są pod uwagę różne kryteria, w szczególności fakt zarządzania aktywami funduszu przez spółkę Grupy PZU, poziom udziału w aktywach netto funduszu, a także kryterium istotności.

Istotne fundusze znajdujące się pod kontrolą Grupy PZU podlegają konsolidacji. W takim przypadku aktywa funduszy prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe, a część aktywów netto funduszu należąca do inwestorów zewnętrznych – jako inne zobowiązania.

5.3 Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe, inne niż instrumenty pochodne, o stałych lub możliwych do ustalenia płatnościach i określonym terminie wymagalności klasyfikuje się, zgodnie z założeniami MSR 39, jako aktywa utrzymywane do terminu wymagalności. Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na subiektywnej ocenie Zarządów spółek Grupy PZU, które oceniają swój zamiar i możliwości utrzymywania tych instrumentów finansowych do terminu wymagalności.

Ocena ta jest oparta na analizie sytuacji majątkowej i finansowej oraz analizie dopasowania aktywów i zobowiązań spółek Grupy PZU. Zdaniem Zarządów spółek Grupy PZU nie występują przesłanki wskazujące na potencjalne zagrożenia utrzymania ww. instrumentów finansowych do ich terminu wymagalności.

5.4 Utrata wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Utratę wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży uznaje się, gdy wystąpiło znaczne i przedłużające się obniżenie ich wartości godziwej poniżej wartości początkowej. Ustalenie, czy obniżenie jest znaczne i przedłużające się wymaga zastosowania własnej oceny. Przeprowadzając taką ocenę, obok innych czynników, ocenia się normalną zmienność cen instrumentów kapitałowych. Wykazanie utraty wartości może również być wskazane, gdy istnieją dowody na pogorszenie się sytuacji finansowej emitenta (w szczególności przepływów z działalności operacyjnej i finansowej), branży lub sektora gospodarki, technologii itp.

W przypadku zaistnienia utraty wartości, straty z wyceny instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, ujęte dotychczas w kapitale z aktualizacji wyceny, podlegają przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat i obciążają wynik finansowy okresu, w którym wystąpiła utrata wartości.

5.5 Transakcje nabycia i sprzedaży instrumentów finansowych, których treść ekonomiczna jest odmienna od treści prawnej transakcji

W ocenie spółek Grupy PZU transakcje warunkowego zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży oraz transakcje warunkowej sprzedaży z przyrzeczeniem odkupu nie oznaczają transferu praw i obowiązków związanych z danym instrumentem finansowym. Zgodnie z punktami 14 i 29 MSR 39 ww. transakcje klasyfikuje się odpowiednio jako pożyczki lub zobowiązania.

5.6 Klasyfikacja nieruchomości wykorzystywanych zarówno na własne potrzeby, jak i przeznaczonych na cele inwestycyjne

Nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby wycenia się zgodnie z modelem kosztu historycznego określonego w MSR 16, natomiast nieruchomości inwestycyjne wycenia się w wartości godziwej, ze zmianami wartości godziwej odnoszonymi do rachunku zysków i strat.

W przypadku nieruchomości, które są częściowo wykorzystywane na własne potrzeby, a częściowo na cele inwestycyjne, dokonuje się podziału nieruchomości dla potrzeb wyceny wg zasad opisanych w punkcie 3.10, o ile części te mogą być oddzielnie sprzedane lub oddane w leasing finansowy.

5.7 Prezentacja transakcji z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

MSR 24 nakazuje prezentację transakcji z podmiotami powiązanymi, a z uwagi na fakt, że Skarb Państwa posiada udział w kapitale zakładowym spółki PZU w wysokości przekraczającej 50% - z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa.

Na potrzeby punktów 53.3 i 53.4, w których zaprezentowano transakcje z podmiotami powiązanymi, przez „jednostki zależne od Skarbu Państwa” należy rozumieć wyłącznie spółki prawa handlowego zależne od Skarbu Państwa, których listy publikowane są na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa.

Zarówno w 2009 roku, jak i w 2008 roku Grupa PZU nie dokonywała transakcji z podmiotami powiązanymi, które zostały zawarte na warunkach innych niż możliwe do uzyskania przez klientów niebędących podmiotami powiązanymi.

Grupa PZU zawierała w toku swojej statutowej działalności transakcje z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa innymi niż spółki prawa handlowego wymienione na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa. Z uwagi na bardzo dużą liczbę takich podmiotów i zawieranych z nimi transakcji, ograniczenia systemu sprawozdawczości przyjętego w Grupie PZU oraz nieistotność wpływu tych transakcji na wyniki Grupy PZU, w ocenie PZU prezentacja takich transakcji nie ma znaczenia dla rzetelnego przedstawienia sytuacji finansowej Grupy PZU.

6. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

MSSF 8 wymaga, aby segmenty operacyjne były identyfikowane na bazie wewnętrznych raportów, które są regularnie przeglądane przez organy odpowiedzialne za alokację zasobów do poszczególnych segmentów i ocenę wyników ich działalności.

Stosując kryterium produktów i usług oferowanych przez spółki Grupy PZU objęte konsolidacją, wyróżniono następujące segmenty operacyjne:

- ubezpieczenia majątkowe i osobowe;
- ubezpieczenia na życie;
- ubezpieczenia emerytalne.

Ze względu na specyfikę poszczególnych segmentów, żadne segmenty nie podlegały łączeniu.

Zasady rachunkowości stosowane na potrzeby sprawozdawczości wg segmentów są takie same, jak te opisane w punkcie 3.

Dane finansowe segmentu ubezpieczeń emerytalnych nie osiągały progów brzegowych zdefiniowanych w punkcie 13 MSSF 8, ale ze względu na swą odrębność oraz stosowany w Grupie PZU system wewnętrznej sprawozdawczości finansowej zostały zaprezentowane oddzielnie.

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentów wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące segmenty:

- Polska;
- Litwa;

- Ukraina.

Wszystkie transakcje gospodarcze zawierane zarówno pomiędzy segmentami operacyjnymi, jak i geograficznymi zawierane są na warunkach rynkowych.

7. Zarządzanie ryzykiem

7.1 Wprowadzenie

Grupa PZU opracowała i wdrożyła system zarządzania ryzykiem, który jest ukierunkowany zarówno na kontrolę ryzyka, jak również na zachowanie odpowiedniego poziomu kapitalizacji. Poprzez identyfikację, analizę, pomiar, kontrolę, zarządzanie oraz raportowanie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością operacyjną, Grupa PZU jest w stanie zrealizować swoje zobowiązania wobec klientów i partnerów biznesowych oraz wypełnić wymogi płynące z przepisów prawnych i regulacji zewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem oparte jest na zasadzie „trzech linii obrony” obejmujących:

- Pierwsza linia obrony: zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek biznesowych (jednostek organizacyjnych) na podstawie obowiązujących procedur, wytycznych oraz ustanowionych limitów. Zarządzanie ryzykiem na tym poziomie jest dodatkowo wspierane poprzez obowiązujące zasady kontroli wewnętrznej.
- Druga linia obrony: zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane jednostki i komitety (ustanowione w celu zarządzania wyszczególnionymi ryzykami) w ramach istniejącej struktury zarządzania ryzykiem na bazie obowiązujących zasad, metodologii i procedur.
- Trzecia linia obrony: audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne kontrole i audyty kluczowych elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność Grupy.

W dalszej części niniejszego rozdziału został przedstawiony głównie system zarządzania ryzykiem w PZU oraz PZU Życie z uwagi na istotność ich działalności i ekspozycji na ryzyko w skali Grupy PZU.

7.2 Podstawowe założenia zarządzania ryzykiem

7.2.1. Model zarządzania ryzykiem

Podejmowanie kontrolowanego ryzyka bazuje na następujących procesach:

- identyfikacji ryzyka związanego z działalnością operacyjną, oferowanymi produktami oraz działalnością lokacyjną;
- oceny ryzyka na bazie przyjętych metodologii, danych historycznych, jak również parametrów rynkowych;
- opracowywaniu zasad/wytycznych dla jednostek odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka, w tym w zakresie uwzględniania ryzyka w cenie oferowanych produktów;
- ograniczania ryzyka poprzez przyjmowanie zabezpieczeń lub reasekurację;
- pomiaru i kontroli ponoszonego ryzyka raportowanego w ramach procesu zarządzania ryzykiem.

Środowisko i kultura organizacyjna

Środowisko i kultura organizacyjna Grupy PZU oparta jest na kluczowych zasadach związanych z zarządzaniem ryzykiem oraz odpowiedniej komunikacji wewnętrznej. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu zrozumienia i świadomości ryzyka przez pracowników i kadrę zarządzającą, Grupa PZU kładzie duży nacisk na odpowiedni przepływ informacji w zakresie ekspozycji na ryzyko i zasad zarządzania ryzykiem pomiędzy poszczególnymi obszarami działalności.

7.2.2. Apetyt na ryzyko

Apetyt na ryzyko odzwierciedla maksymalny poziom akceptowalnego ryzyka jakie jest w stanie ponieść organizacja i jest ściśle powiązany ze strategią biznesową oraz celami finansowymi. Apetyt na ryzyko może być wyrażony zarówno w ujęciu ilościowym jak i jakościowym.

Grupa PZU zarządza poziomem ryzyka w sposób zapewniający, że wartość kapitału, przy uwzględnieniu jego dostępności, jest co najmniej odpowiadająca ocenie ratingowej „AA” zgodnie z modelem kapitałowym agencji ratingowej Standard&Poor’s Ratings Services (S&P).

W przypadku ryzyka rynkowego apetyt na ryzyko jest determinowany na podstawie metody wartości zagrożonej (Value-at-Risk, VaR). VaR jest powszechnie uznanym podejściem do kwestii pomiaru ryzyka straty wynikającej z danego portfela aktywów finansowych w ramach określonego horyzontu czasowego.

Apetyt na ryzyko w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka określany jest w postaci zatwierdzonych limitów na poziomie Zarządu lub odpowiednich komitetów:

- Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy PZU (KZAP),
- Komitet ds. Ryzyka Ubezpieczeń Finansowych i Gwarancji PZU (KRUFiG).

Następnie dokonywana jest alokacja limitów jednostkom organizacyjnym znajdującym się na niższych poziomach struktury organizacyjnej.

7.2.3. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Grupie PZU jest oparte na następujących głównych zasadach:

- Podejmowanie kontrolowanego ryzyka: siła finansowa i trwały wzrost wartości są integralną częścią strategii biznesowej Grupy PZU. Aby osiągać te cele, Grupa PZU prowadzi działalność w zgodzie z jasno zdefiniowaną polityką ryzyka i w ramach ustanowionych ograniczeń tego ryzyka.
- Jasno określona odpowiedzialność: Grupa PZU działa w myśl zasady przydziału zadań, kompetencji i odpowiedzialności. Delegowani pracownicy są odpowiedzialni za ryzyko, jakie podejmują, a ich bodźce motywacyjne współgrają z celami biznesowymi Grupy PZU.
- Adaptacja do zachodzących zmian w środowisku biznesowym: integralną częścią procesu kontroli ryzyka w Grupie PZU jest zdolność do reagowania na zmiany zachodzące w środowisku biznesowym, wynikające zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, jak i wewnętrznych Grupy PZU.

7.3 Struktura zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w PZU i PZU Życie biorą udział:

- Rada Nadzorcza PZU / PZU Życie,
- Zarząd PZU / PZU Życie,
- KZAP,
- KRUFiG,
- Wybrane biura i zespoły PZU oraz PZU Życie,
- PZU AM.

Zarządy ponoszą odpowiedzialność za wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem w oparciu o rekomendacje KZAP oraz KRUFiG.

KZAP przedkłada rekomendacje dotyczące zarządzania strukturą bilansu w celu zapewnienia PZU i PZU Życie właściwego poziomu bezpieczeństwa, płynności i rentowności. Ponadto przedstawia zalecenia dotyczące dopuszczalnych rozmiarów ryzyka finansowego oraz wytycznych inwestycyjnych dla PZU, PZU Życie oraz PZU AM (podmiotu zależnego od PZU, którego zadaniem jest m.in. zarządzanie wybranymi portfelami PZU oraz PZU Życie).

KRUFiG określa strategię PZU w zakresie produktów należących do segmentu ubezpieczeń finansowych i gwarancji ubezpieczeniowych. KRUFiG przyznaje również limity zaangażowania kredytowego oraz prowadzi monitoring działalności PZU w obszarze istotnych ryzyk finansowych związanych z tymi produktami.

7.4 Profil ryzyka

Zarządzanie poszczególnymi typami ryzyka w przypadku występowania danego typu ryzyka zarówno w PZU oraz PZU Życie jest przeprowadzane na poziomie scentralizowanym. Dotyczy to ryzyka rynkowego, kredytowego w zakresie działalności lokacyjnej i działalności reasekuracyjnej oraz ryzyka płynności. W przypadku ryzyka ubezpieczeniowego jest ono zarządzane na poziomie każdej ze spółek ze względu na charakter działalności. W zakresie ryzyka kredytowego związanego z ubezpieczeniami i gwarancjami finansowymi zarządzanie jest przeprowadzone na poziomie PZU ze względu na to, że działalność ta jest prowadzona tylko przez tę spółkę.

Zarządzanie ryzykiem w PZU i PZU Życie koncentruje się na identyfikacji ryzyk istotnych występujących w danych obszarach działalności i zarządzanie nimi poprzez odpowiednie limitowanie (określanie apetytu na

ryzyko), monitoring, jak również jasne określenie obowiązków i odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem w danym obszarze. Profil ryzyka jest raportowany do Zarządów PZU oraz PZU Życie na bazie rocznej.

PZU i PZU Życie kontrolują poszczególne typy ryzyka zarówno poprzez analizę ilościową (np.: kwantyfikacja ryzyk na bazie modeli) jak również analizę jakościową (odgrywa najistotniejszą rolę w przypadku ryzyk jakościowych jak np.: ryzyko strategiczne i reputacji). Na tej podstawie PZU i PZU Życie określają swój profil ryzyka i ekspozycje na poszczególne typy ryzyka.

Definicja poszczególnych typów ryzyka

Ryzyko ubezpieczeniowe - jest ryzykiem poniesienia straty finansowej lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i skali ubezpieczanych zdarzeń oraz ze zmienności w zakresie występowania wypłat odszkodowań i świadczeń.

Ryzyko rynkowe - ryzyko, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy środków pieniężnych z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany cen rynkowych. Ryzyko rynkowe obejmuje trzy rodzaje ryzyka: ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej i inne ryzyka cenowe.

Ryzyko kredytowe - jest ryzykiem poniesienia strat finansowych na skutek niewykonania zobowiązania przez emitentów papierów wartościowych, kontrahentów, kontrahentów beneficjentów wystawionych gwarancji. Ryzyko kredytowe obejmuje również ryzyko koncentracji związane z poniesieniem strat finansowych wynikających ze zbyt dużego zaangażowania z danym podmiotem.

7.4.1. Ryzyko ubezpieczeniowe (ubezpieczenia majątkowe i osobowe oraz ubezpieczenia na życie)

Ryzyko ubezpieczeniowe w PZU i PZU Życie obejmuje:

- w przypadku ubezpieczeń majątkowych i osobowych (PZU):
 - **ryzyko składki** - ryzyko nieodpowiedniego oszacowania stawek taryfowych i możliwości odchyłeń przypisu składek od oczekiwanego poziomu, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i skali ubezpieczanych zdarzeń,
 - **ryzyko rezerw** - ryzyko nieodpowiedniego oszacowania poziomu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jak również możliwości fluktuacji faktycznych szkód wokół ich średniej statystycznej ze względu na stochastyczną naturę przyszłych wypłat odszkodowań,
 - **ryzyko długowieczności** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności współczynnika umieralności, w przypadku gdy jego spadek prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych,
 - **ryzyko rewizji wysokości rent** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności wskaźników rewizji wysokości rent w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej, w związku ze zmianami otoczenia prawnego lub stanu zdrowia ubezpieczonych,
 - **ryzyko katastroficzne** - ryzyko wystąpienia zdarzeń natury katastroficznej, jak na przykład żywioły, atak terrorystyczny.
- w przypadku ubezpieczeń na życie (PZU Życie):
 - **ryzyko śmiertelności** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności współczynnika umieralności, w przypadku gdy jego wzrost prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych,
 - **ryzyko długowieczności** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności współczynnika umieralności, w przypadku gdy jego spadek prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych,
 - **ryzyko zachorowalności (niezdolności do pracy)** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności współczynnika niezdolności do pracy, chorobowości i zachorowalności,
 - **ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności wysokości ponoszonych kosztów na obsługę umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji,

- **ryzyko związane z rezygnacjami z umów** - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, trendu lub zmienności wskaźników rezygnacji z umów, zamykania polis oraz wykupów,
 - **ryzyko katastroficzne** - ryzyko wystąpienia zdarzeń natury katastroficznej, jak na przykład pandemii.
- PZU oraz PZU Życie zarządzają ryzykiem ubezpieczeniowym poprzez stosowanie następujących narzędzi:
- kalkulacja i monitoring adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
 - strategia taryfowa oraz monitoring obecnych szacunków i ocena adekwatności składki,
 - underwriting,
 - reasekuracja.

Kalkulacja i monitoring adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

PZU oraz PZU Życie zarządzają ryzykiem adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych poprzez stosowanie odpowiedniej metodologii ich obliczania, jak również kontrolę procesów związanych z ustalaniem rezerw. Polityka tworzenia rezerw opiera się na:

- ostrożnościowym podejściu do określania wielkości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz
- zasadzie ciągłości, polegającej na tym, iż metodologia tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych nie powinna być zmieniana, chyba że nastąpią istotne okoliczności uzasadniające dokonanie takiej zmiany.

W przypadku ubezpieczeń majątkowych i osobowych (PZU) poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ocenia się raz w miesiącu i w określonych okolicznościach (dokonanie wypłaty, pozyskanie nowych informacji od likwidatorów lub prawników) aktualizuje się ich wysokość. Do analizy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych PZU wykorzystuje zestawienie ich rozwoju oraz wypłaty w kolejnych latach bilansowych. Wynikiem tej analizy jest ocena dokładności stosowanych przez PZU metod aktuarialnych.

W przypadku ubezpieczeń na życie (PZU Życie) głównymi źródłami danych przy szacowaniu oczekiwanej częstości występowania świadczeń są statystyki publiczne (tablice trwania życia) publikowane przez wyspecjalizowane jednostki statystyczne oraz analizy danych historycznych z portfeli ubezpieczeniowych. PZU Życie dokonuje okresowych analiz statystycznych częstości występowania świadczeń na poziomie grup produktów, poszczególnych portfeli ubezpieczeniowych oraz odpowiednio zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka. Przeprowadzane analizy dają możliwość określenia względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych. Stosowanie odpowiednich metod statystycznych pozwala na określenie istotności wyznaczanych statystyk i tam, gdzie jest to wymagane, pozwala PZU Życie na określenie i zastosowanie odpowiednich narzędzi bezpieczeństwa przy tworzeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i wycenie ryzyka.

W PZU oraz PZU Życie oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przeprowadzane jest pod nadzorem głównych aktuariuszy. Ponadto w każdym roku niezależny zewnętrzny ekspert dokonuje własnej kalkulacji rezerw w celu sprawdzenia otrzymanych przez PZU wyników bądź dokonuje wyceny portfeli ubezpieczeń na życie PZU Życie w ramach kalkulacji wartości wewnętrznej (*embedded value*) (dotyczy ubezpieczeń na życie).

Strategia taryfowa oraz monitoring obecnych szacunków i ocena adekwatności składki

Celem polityki taryfowej prowadzonej przez PZU i PZU Życie jest zagwarantowanie adekwatnego poziomu składki, (tj. wystarczającego na pokrycie obecnych i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych polis oraz wydatków). Równoległe z opracowywaniem taryfy składek wykonywane są symulacje dotyczące prognozowanego wyniku ubezpieczeń w kolejnych latach. Ponadto dokonywane są regularne analizy adekwatności składek oraz rentowności portfeli dla poszczególnych ubezpieczeń na podstawie różnego typu analiz i zestawień, w tym m.in. oceny wyniku technicznego produktu za dany okres sprawozdawczy. Dla wybranych produktów przeprowadzana jest również ocena rentowności produktu na podstawie wyceny portfeli ubezpieczeniowych w ramach kalkulacji dotyczy wartości wewnętrznej (*embedded value*) (dotyczy ubezpieczeń na życie). Częstość analiz zależy od wielkości produktu i możliwej fluktuacji wyniku. W przypadku niekorzystnego przebiegu ubezpieczenia podejmowane są działania mające na celu przywrócenie określonego poziomu rentowności, polegające na modyfikacji taryfy składek lub na zmianie profilu ubezpieczonego ryzyka poprzez modyfikację odpowiednich zapisów ogólnych warunków ubezpieczenia.

Underwriting

W przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (SME) oraz klientów korporacyjnych funkcjonuje niezależny od funkcji sprzedaży proces underwritingu, w ramach którego następuje ocena ryzyka oraz podjęcie decyzji odnośnie ewentualnej jego akceptacji. Obsługa SME jest realizowana poprzez dedykowane zespoły zajmujące się analizą ryzyka. Z kolei proces underwritingu obejmuje trójpoziomowy system akceptacji ryzyka w zależności od przyznanych zakresów kompetencyjnych i limitów (Zespół Sprzedaży w Oddziale, Zespół Underwritingu w Oddziale, Centrala).

Reasekuracja (jako narzędzie ograniczania ryzyka ubezpieczeniowego)

Program reasekuracyjny PZU pełni funkcję zabezpieczającą jego podstawową działalność, ograniczając ryzyko wystąpienia zjawisk o charakterze katastroficznym, mogących w negatywny sposób wpłynąć na pozycję finansową Spółki. Zadanie to jest realizowane poprzez reasekuracyjne umowy obligatoryjne wraz z uzupełniającą je reasekuracją fakultatywną.

Na bazie zawieranych umów reasekuracyjnych PZU ogranicza swoje ryzyko m.in. poprzez nieproporcjonalną umowę nadwyżki szkód chroniącą portfel PZU przed szkodami o charakterze katastroficznym (np. powódź, huragan), nieproporcjonalne umowy nadwyżki szkód chroniące między innymi portfele ubezpieczeń majątkowych, technicznych, odpowiedzialności cywilnej i odpowiedzialności cywilnej z ubezpieczeń komunikacyjnych przed skutkami dużych pojedynczych szkód. Ograniczenie ryzyka PZU jest realizowane także poprzez proporcjonalną umowę chroniącą portfel ubezpieczeń finansowych.

Spółka opracowała własny model szkód katastroficznym. Wyniki tego modelu oraz modeli firm zewnętrznych są wykorzystywane do optymalizacji programu reasekuracyjnego w zakresie ochrony przed szkodami o charakterze katastroficznym.

W ramach umów reasekuracji biernej zawieranych przez PZU Życie realizowana jest ochrona portfela PZU Życie przed kumulacją ryzyka (umowa katastroficzna), ochrona pojedynczych polis z wyższymi sumami ubezpieczenia, jak również ochrona portfela grupowego ubezpieczenia następstw ciężkiej choroby dziecka.

7.4.1.1. Stopień narażenia na ryzyko ubezpieczeniowe - ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Poniższa tabela prezentuje podstawowe wskaźniki kosztów Grupy PZU w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych.

Nazwa współczynnika	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Współczynnik wydatków	29,27%	27,05%
Współczynnik szkodowości na udziale własnym	69,28%	63,25%
Współczynnik zatrzymania ryzyka przez reasekuratora	2,00%	1,46%
Współczynnik mieszany	98,55%	90,30%

Współczynnik wydatków to stosunek sumy kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych oraz prowizji reasekuracyjnych i udziału w zyskach reasekuratorów do składek zarobionych netto.

Współczynnik szkodowości na udziale własnym to stosunek odszkodowań oraz zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto do składek zarobionych netto.

Współczynnik zatrzymania ryzyka przez reasekuratora to stosunek udziału reasekuratora w składkach ubezpieczeniowych przypisanych brutto do składek ubezpieczeniowych przypisanych brutto.

Współczynnik mieszany to stosunek sumy kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych, prowizji reasekuracyjnych i udziału w zyskach reasekuratorów, odszkodowań oraz zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto do składek zarobionych netto.

Poniższe tabele prezentują rozwój rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz wypłaty w kolejnych okresach sprawozdawczych (w mln zł).

Rozwój szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich majątkowych i osobowych brutto (wg okresu sprawozdawczego)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rezerwa na koniec okresu sprawozdawczego	6 312	6 939	7 295	7 247	7 458	7 541	7 898	8 293	8 700
Rezerwa oraz łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego):									
- wyliczone 1 rok później	6 153	6 656	6 471	6 868	6 916	7 300	7 698	8 382	
- wyliczone 2 lata później	5 872	6 010	6 534	6 387	6 815	7 287	7 833		
- wyliczone 3 lata później	5 505	6 162	6 097	6 355	7 014	7 437			
- wyliczone 4 lata później	5 667	5 797	6 083	6 560	7 113				
- wyliczone 5 lat później	5 395	5 805	6 272	6 659					
- wyliczone 6 lat później	5 423	6 014	6 361						
- wyliczone 7 lat później	5 657	6 111							
- wyliczone 8 lat później	5 749								
Suma rezerwy oraz łącznych wypłat odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	5 749	6 111	6 361	6 659	7 113	7 437	7 833	8 382	
Łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	2 832	2 873	2 789	2 715	2 723	2 528	2 262	1 814	
Rezerwa wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 917	3 238	3 572	3 944	4 390	4 909	5 571	6 568	
Różnica pomiędzy rezerwą pierwotnie oszacowaną a rezerwą oszacowaną na koniec okresu sprawozdawczego (ang. run-off result)	563	828	934	588	345	104	65	(89)	
Powyższa różnica jako procent rezerwy pierwotnie oszacowanej	9%	12%	13%	8%	5%	1%	1%	-1%	

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Rozwój szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich majątkowych i osobowych na udziale własnym (wg okresu sprawozdawczego)	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rezerwa na koniec okresu sprawozdawczego	4 640	5 212	5 750	5 980	6 246	6 356	6 916	7 433	7 900
Rezerwa oraz łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego):									
- wyliczone 1 rok później	4 237	5 092	5 134	5 630	5 651	6 146	6 791	7 568	
- wyliczone 2 lata później	4 113	4 651	5 251	5 175	5 605	6 202	6 969		
- wyliczone 3 lata później	3 917	4 824	4 839	5 200	5 839	6 396			
- wyliczone 4 lata później	4 084	4 485	4 874	5 405	5 979				
- wyliczone 5 lat później	3 836	4 533	5 063	5 529					
- wyliczone 6 lat później	3 904	4 729	5 173						
- wyliczone 7 lat później	4 102	4 840							
- wyliczone 8 lat później	4 201								
Suma rezerwy oraz łącznych wypłat odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	4 201	4 840	5 173	5 529	5 979	6 396	6 969	7 568	
Łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	1 829	2 190	2 206	2 208	2 235	2 167	2 084	1 699	
Rezerwa wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 372	2 650	2 967	3 321	3 744	4 229	4 885	5 869	
Różnica pomiędzy rezerwą pierwotnie oszacowaną a rezerwą oszacowaną na koniec okresu sprawozdawczego (ang. run-off result)	439	372	577	451	267	(40)	(53)	(135)	
Powyższa różnica jako procent rezerwy pierwotnie oszacowanej	9%	7%	10%	8%	4%	-1%	-1%	-2%	

Główną część portfela PZU stanowią ubezpieczenia komunikacyjne – autocasco oraz odpowiedzialność cywilna posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oba rodzaje ubezpieczeń zawierane są na ogół na rok, w trakcie którego szkoda musi zaistnieć, aby została wypłacona. W przypadku ubezpieczenia autocasco czas na zgłoszenie szkody jest krótki i nie jest źródłem niepewności. Inaczej jest w przypadku ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, gdzie czas na zgłoszenie szkody może wynosić aż 30 lat. Wysokość szkód majątkowych jest w szczególności wrażliwa na ilość zgłaszanych roszczeń sądowych oraz zapadające w poszczególnych sprawach wyroki sądowe. W przypadku kontraktów ubezpieczeń OC pojawiają się nowe typy szkód oraz dodatkowe roszczenia ujawniane ze znacznym opóźnieniem, co znacznie komplikuje proces szacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Na podstawie bazy danych indywidualnych dla grup majątkowych wyliczono dla każdego inspektoratu procentowy udział wartości wypłaconych szkód powodziowych i huraganowych w łącznej wartości szkód wypłaconych w latach, w których dochodziło do zdarzeń o charakterze katastroficznym, tj. powodzi czy huraganów. Inspektoraty podzielono na trzy grupy w zależności od wysokości tego udziału. Następnie dla każdego inspektoratu ustalono odpowiednie wartości sum ubezpieczenia i ilości polis i pogrupowano według przyjętego podziału uzyskując koncentrację ryzyka powodziowego i huraganowego dla ubezpieczeń majątkowych.

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodzienne

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodzienne wg stanu na 31 grudnia 2009		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1000 tys. zł	1000-2000 tys. zł	pow. 2000 tys. zł	
Regiony A - inspektoraty, gdzie odszkodowania powodzienne stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	4,3%	7,8%	3,0%	1,8%	31,2%	48,1%
	Liczba polis	39,8%	5,3%	0,9%	0,3%	0,3%	46,6%
Regiony B - inspektoraty, gdzie odszkodowania powodzienne stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	0,8%	0,6%	0,3%	0,2%	5,1%	7,0%
	Liczba polis	4,5%	0,4%	0,1%	0,0%	0,0%	5,0%
Regiony C - inspektoraty, gdzie odszkodowania powodzienne stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	3,5%	7,3%	2,7%	1,8%	29,6%	44,9%
	Liczba polis	41,8%	5,1%	0,8%	0,3%	0,4%	48,4%
Razem	Suma ubezpieczenia	8,6%	15,7%	6,0%	3,8%	65,9%	100,0%
	Liczba polis	86,1%	10,8%	1,8%	0,6%	0,7%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodzienne wg stanu na 31 grudnia 2008		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1000 tys. zł	1000-2000 tys. zł	pow. 2000 tys. zł	
Regiony A - inspektoraty, gdzie odszkodowania powodzienne stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	12,8%	12,7%	4,8%	3,1%	52,8%	86,2%
	Liczba polis	70,1%	12,2%	2,1%	0,6%	0,6%	85,6%
Regiony B - inspektoraty, gdzie odszkodowania powodzienne stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	0,9%	0,6%	0,2%	0,1%	1,9%	3,7%
	Liczba polis	4,3%	0,6%	0,1%	0,0%	0,0%	5,0%
Regiony C - inspektoraty, gdzie odszkodowania powodzienne stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	1,4%	1,8%	0,7%	0,4%	5,8%	10,1%
	Liczba polis	7,2%	1,7%	0,3%	0,1%	0,1%	9,4%
Razem	Suma ubezpieczenia	15,1%	15,1%	5,7%	3,6%	60,5%	100,0%
	Liczba polis	81,6%	14,5%	2,5%	0,7%	0,7%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe wg stanu na 31 grudnia 2009		Suma ubezpieczenia					Razem
		0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1000 tys. zł	1000-2000 tys. zł	pow. 2000 tys. zł	
Regiony A - inspektoraty, gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	3,2%	5,8%	2,4%	1,5%	29,6%	42,5%
	Liczba polis	33,6%	4,0%	0,7%	0,2%	0,2%	38,7%
Regiony B - inspektoraty, gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	2,9%	3,9%	1,4%	0,7%	8,1%	17,0%
	Liczba polis	17,8%	2,7%	0,4%	0,1%	0,1%	21,1%
Regiony C - inspektoraty, gdzie odszkodowania huraganowe stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia	2,5%	6,0%	2,2%	1,6%	28,2%	40,5%
	Liczba polis	34,7%	4,2%	0,7%	0,2%	0,4%	40,2%
Razem	Suma ubezpieczenia	8,6%	15,7%	6,0%	3,8%	65,9%	100,0%
	Liczba polis	86,1%	10,9%	1,8%	0,5%	0,7%	100,0%

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe wg stanu na 31 grudnia 2008	Suma ubezpieczenia					Razem
	0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1000 tys. zł	1000-2000 tys. zł	pow. 2000 tys. zł	
Regiony A - inspektoraty, gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 0 do 5% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia 2,4%	3,0%	1,5%	1,0%	22,8%	30,7%
	Liczba polis 16,5%	2,8%	0,6%	0,2%	0,2%	20,3%
Regiony B - inspektoraty, gdzie odszkodowania huraganowe stanowią od 5 do 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia 4,6%	5,4%	2,1%	1,2%	17,6%	30,9%
	Liczba polis 23,3%	5,1%	0,9%	0,3%	0,2%	29,8%
Regiony C - inspektoraty, gdzie odszkodowania huraganowe stanowią powyżej 15% wszystkich szkód	Suma ubezpieczenia 8,2%	6,7%	2,1%	1,4%	20,0%	38,4%
	Liczba polis 41,8%	6,6%	0,9%	0,3%	0,3%	49,9%
Razem	Suma ubezpieczenia 15,2%	15,1%	5,7%	3,6%	60,4%	100,0%
	Liczba polis 81,6%	14,5%	2,4%	0,8%	0,7%	100,0%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – ubezpieczenia OC inne niż komunikacyjne

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych z tytułu ubezpieczeń OC innych niż komunikacyjne, mierzonego wielkością składki przypisanej brutto, została przedstawiona według sum gwarancyjnych i rodzajów ochrony ubezpieczeniowej.

Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – Ubezpieczenia OC wg stanu na 31 grudnia 2009 roku	Suma ubezpieczenia					Razem
	0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1000 tys. zł	1000-2000 tys. zł	pow. 2000 tys. zł	
OC ogólne, w życiu prywatnym oraz inne pozostałe	15,1%	4,7%	3,5%	4,0%	20,7%	48,0%
OC personelu medycznego oraz ZOZ	1,5%	2,0%	1,7%	1,8%	2,2%	9,2%
OC podmiotów z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej poza medyczną i rolniczą (usługi prawne, doradcze i inne)	23,2%	4,1%	1,0%	1,5%	5,1%	34,9%
OC rolników oraz dotyczące ich majątku ruchomego	0,0%	7,8%	0,0%	0,0%	0,0%	7,8%
OC za produkt	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Razem	39,8%	18,6%	6,2%	7,3%	28,1%	100,0%

Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – Ubezpieczenia OC wg stanu na 31 grudnia 2008 roku	Suma ubezpieczenia					Razem
	0-200 tys. zł	200-500 tys. zł	500-1000 tys. zł	1000-2000 tys. zł	pow. 2000 tys. zł	
OC ogólne, w życiu prywatnym oraz inne pozostałe	14,6%	5,5%	4,3%	5,1%	20,7%	50,2%
OC personelu medycznego oraz ZOZ	1,8%	2,2%	3,0%	4,2%	3,2%	14,4%
OC podmiotów z tytułu wykonywanej działalności gospodarczej poza medyczną i rolniczą (usługi prawne, doradcze i inne)	12,7%	2,8%	4,8%	1,5%	5,3%	27,1%
OC rolników oraz dotyczące ich majątku ruchomego	0,0%	8,2%	0,0%	0,0%	0,0%	8,2%
OC za produkt	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Razem	29,2%	18,7%	12,1%	10,8%	29,2%	100,0%

7.4.1.2. Stopień narażenia na ryzyko ubezpieczeniowe - ubezpieczenia na życie

Koncentracja ryzyka związana jest z koncentracją umów lub sum ubezpieczenia. W przypadku tradycyjnych ubezpieczeń indywidualnych, gdzie ryzyko koncentracji związane jest z możliwością wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego lub związane jest z potencjalną wysokością wypłat z tytułu pojedynczego zdarzenia, ocena ryzyka dokonywana jest w sposób indywidualny i opiera się zarówno na ocenie ryzyka medycznego jak też – w uzasadnionych przypadkach – finansowego. Dzięki temu dokonywana jest selekcja ryzyk (ocena osoby

przystępującej do umowy ubezpieczenia), jak również określenie maksymalnego poziomu akceptowalnego ryzyka.

W ubezpieczeniach grupowych wystąpienie ryzyka koncentracji jest ograniczone poprzez wielkość portfela umów, w ramach których ochroną ubezpieczeniową objętych jest ok. 6 milionów pracowników, co istotnie pozwala zmniejszyć poziom zaburzeń wynikających z losowości przebiegów ubezpieczeń. Ponadto, istotnym czynnikiem zmniejszającym ryzyko związane z koncentracją jest forma umowy, w ramach której wszyscy członkowie grupy objęci jedną umową zbiorową mają tę samą sumę ubezpieczenia jak i zakres gwarantowanej ochrony. Tym samym zjawisko koncentracji niektórych ryzyk w ramach portfela umów nie występuje.

W przypadku umów ubezpieczeń grupowych, gdzie dopuszcza się możliwość kształtowania zakresu ochrony ubezpieczeniowej na poziomie poszczególnych umów grupowych, stosowana jest uproszczona ocena ryzyka na podstawie informacji o branży zawodowej danego zakładu pracy przy założeniu odpowiednich limitów uczestnictwa osób ubezpieczonych w stosunku do osób zatrudnionych w zakładzie pracy. Stosowane w tych przypadkach składki ubezpieczeniowe i odpowiednie narzuty wynikają z prowadzonych przez PZU Życie analiz statystycznych częstości występowania świadczeń na poziomie zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka, z uwzględnieniem względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych.

Należy również zaznaczyć, że dla większości umów oferowanych przez PZU Życie wielkość świadczenia jest ściśle zdefiniowana w umowie ubezpieczenia. Tym samym, w porównaniu do typowych umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych, zmniejsza się ryzyko koncentracji polegające na stosunkowo rzadkim występowaniu zdarzeń o znacznej wysokości wypłat z tytułu pojedynczego zdarzenia.

Analiza wrażliwości

Skapitalizowana wartość rent

Poniżej zaprezentowano analizę wrażliwości wyniku netto oraz kapitałów własnych na zmianę założeń wykorzystywanych przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent. Analiza nie uwzględnia wpływu na wynik finansowy netto oraz kapitały własne zmian wyceny lokat uwzględnianych przy wyliczaniu wartości rezerwy.

Zmiana założeń dla rezerwy na skapitalizowaną wartość rent brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (w mln zł)	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Stopa techniczna – podwyższenie o 0,5 p.p.	354	333	354	333
Stopa techniczna – obniżenie o 1,0 p.p.	(926)	(867)	(926)	(867)
Śmiertelność 110% obecnie założonej	108	100	108	100
Śmiertelność 90% obecnie założonej	(121)	(112)	(121)	(112)

Zmiana założeń dla rezerwy na skapitalizowaną wartość rent na udziale własnym w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (w mln zł)	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Stopa techniczna – podwyższenie o 0,5 p.p.	316	293	316	293
Stopa techniczna – obniżenie o 1,0 p.p.	(829)	(761)	(829)	(761)
Śmiertelność 110% obecnie założonej	98	89	98	89
Śmiertelność 90% obecnie założonej	(109)	(99)	(109)	(99)

Zmiana założeń dla ubezpieczeń rentowych w ubezpieczeniach na życie (w mln zł)	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Stopa techniczna - obniżenie o 1 p.p.	(38)	(39)	(38)	(39)
Śmiertelność 90% obecnie założonej	(14)	(14)	(14)	(14)

Zobowiązania z tytułu zobowiązań ubezpieczeniowych i inwestycyjnych z DPF w ubezpieczeniach na życie z wyłączeniem ubezpieczeń rentowych

Wpływ zmiany założeń dla rezerw dotyczących kontraktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych z DPF w ubezpieczeniach na życie z pominięciem ubezpieczeń rentowych przedstawiony został w poniższej tabeli.

Zmiana założeń dla rezerw dotyczących kontraktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych z DPF w ubezpieczeniach na życie z wyłączeniem ubezpieczeń rentowych (w mln zł)	Wpływ zmiany założeń na wynik finansowy netto		Wpływ zmiany założeń na kapitały własne	
	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Stopa techniczna - obniżenie o 1 p.p.	(2 446)	(2 791)	(2 446)	(2 791)
Śmiertelność 110% obecnie założonej	(1 045)	(1 154)	(1 045)	(1 154)
110% zachorowalności i wypadkowości	(247)	(300)	(247)	(300)

Wpływ rezygnacji klientów w ubezpieczeniach na życie

W wyliczeniach rezerw techniczno-ubebezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie nie jest uwzględnione ryzyko rezygnacji ubezpieczonych. Poniżej zaprezentowano wpływ na sytuację finansową PZU Życie hipotetycznej rezygnacji 10% wszystkich klientów w ubezpieczeniach na życie.

Pozycja sprawozdania finansowego (w mln zł)	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubebezpieczeniowych	1 722	1 766
Odszkodowania i świadczenia wypłacone	(533)	(489)
Zmiana stanu odroczonego kosztów akwizycji	(8)	(8)
Wynik finansowy brutto	1 181	1 269
Wynik finansowy netto	957	1 028
Kapitały własne	957	1 028

7.4.2. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe w PZU i PZU Życie pochodzi z dwóch głównych źródeł:

- działalności związanej z dopasowaniem aktywów do zobowiązań (portfel ALM) oraz
- działalności związanej ze strategiczną alokacją aktywów tj. wyznaczaniem optymalnej średnioterminowej struktury aktywów (portfele SAA).

Organizacja zarządzania ryzykiem rynkowym opiera się na niezależności funkcji zarządczych i funkcji kontroli ryzyka, zaimplementowaniu i utrzymaniu ścisłych kontroli ryzyka jak również na ustanowieniu rozdzielnosci w zakresie podejmowania decyzji i dróg raportowania. Podstawą działalności inwestycyjnej są zatwierdzone przez Radę Nadzorczą (PZU) *zasady lokowania środków finansowych*. Szczegółowe standardy i zasady zarządzania ryzykiem rynkowym zdefiniowano w *Regulaminach działalności lokacyjnej*, w *Zasadach zarządzania ryzykiem rynkowym przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA i Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA* oraz w *Celach i wytycznych inwestycyjnych*. Na podstawie *Celi i wytycznych inwestycyjnych*, które na podstawie rekomendacji KZAP są zatwierdzane przez Zarząd PZU, PZU AM zarządza portfelami SAA PZU i PZU Życie.

Operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym w PZU i PZU Życie jest dokonywane na poziomie Biura Skarbnika (BSK). BSK zarządza portfelami dłużnych papierów wartościowych (Portfel ALM) w celu ich dopasowania do terminów zapadalności i wysokości zobowiązań. Sprawuje też bieżącą kontrolę nad oceną ryzyka działalności lokacyjnej i określa wysokości limitów ostrożnościowych odnoszących się do aktywów dla PZU AM. W celu zachowania niezależności funkcje związane z zarządzaniem portfelem i kontrolą ryzyka są przypisane dwóm oddzielnym wydziałom w ramach BSK. Funkcje kontroli ryzyka sprawuje Zespół Zarządzania Ryzykiem Finansowym.

Dopuszczalne rozmiary ryzyka rynkowego są określane przez KZAP w postaci ogólnych limitów zaangażowania w instrumenty finansowe, do których przestrzegania zobligowane jest Biuro Skarbnika (BSK). Pomiar ryzyka rynkowego dokonywany jest przez BSK na podstawie metody wartości zagrożonej (VaR, Value at Risk) lub w oparciu o analizę scenariuszową polegającą na analizie utraty wartości spowodowaną przez zmianę czynników ryzyka (tylko w przypadku ryzyka cen nieruchomości). Całkowita wartość ryzyka rynkowego jest wyznaczana poprzez agregację wielkości poszczególnych ryzyk na podstawie zdefiniowanej macierzy korelacji. Pomiar ryzyka jest zgodny z założeniami Dyrektywy Wypłacalność II (Solvency II). W celu efektywnego zarządzania ryzykiem rynkowym ustalone są limity w postaci kwoty kapitału alokowanego na dane ryzyko rynkowe jak również limity na poszczególne czynniki ryzyka rynkowego (limity BPV dla ryzyka stopy procentowej, limity ekspozycji na ryzyko akcji). BSK sporządza na bazie dziennej raport o ponoszonym ryzyku i wynikach inwestycyjnych oraz wykorzystaniu limitów i przekazuje go Członkom Zarządu PZU i PZU Życie. Raport dotyczy również działalności PZU AM.

Działalność PZU AM w zakresie zarządzania portfelami SAA PZU i PZU Życie jest determinowana przez *Cele i wytyczne inwestycyjne*. Cele zawierają strukturę portfela SAA, jak również strukturę limitów, które są

monitorowane na bazie dziennej i raportowane do BSK. Limity są ustanowione na poziomie poszczególnych ryzyk (limit BPVoraz limity zaangażowania w akcje) i są określone przez KZAP. Pomiar ryzyka jest dokonywany na podstawie metody VaR. Analogicznie jak w BSK funkcje związane z zarządzaniem portfelem i kontrolą ryzyka są przypisane dwóm oddzielnym jednostkom w PZU AM. Funkcje kontroli ryzyka sprawuje Biuro Kontroli Ryzyka w PZU AM.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe

Poniżej zaprezentowano wartość aktywów finansowych narażonych na ryzyko rynkowe.

Wartość bilansowa na 31 grudnia 2009 (w mln zł)	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	Ubezpieczenia na życie	Kontrakty ubezpieczeniowe i inwestycyjne, dla których ryzyko lokaty ponosi klient
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	17 495	23 843	1 556
- Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu	16 200	19 670	1 132
- Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	571	509	56
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	442	3 220	368
- Pożyczki	21	-	-
- Środki pieniężne	105	250	-
- Transakcje reverse repo	155	191	-
- Instrumenty pochodne	1	3	-
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe	1 258	1 924	1 588
- Akcje notowane na rynku regulowanym	1 056	1 292	352
- Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	201	623	1 236
- Instrumenty pochodne	1	9	-
Razem	18 753	25 767	3 144

Wartość bilansowa na 31 grudnia 2008 (w mln zł)	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	Ubezpieczenia na życie	Kontrakty ubezpieczeniowe i inwestycyjne, dla których ryzyko lokaty ponosi klient
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	23 023	25 662	1 495
- Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu	20 563	18 440	1 151
- Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	708	915	61
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 249	5 880	237
- Pożyczki	-	-	-
- Środki pieniężne	233	253	21
- Transakcje reverse repo	270	171	25
- Instrumenty pochodne	-	3	-
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe	931	1 466	1 313
- Akcje notowane na rynku regulowanym	753	902	353
- Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	178	544	960
- Instrumenty pochodne	-	20	-
Razem	23 954	27 128	2 808

Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2009					Aktywa w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2009	Zobowiązania w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2009
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	-	-	83 773	82 164	165 937	3 872	(3 182)
Instrumenty nienotowane (OTC), w tym:	-	-	83 773	82 164	165 937	3 872	(3 182)
- transakcje SWAP	-	-	83 773	82 164	165 937	3 872	(3 182)
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową, razem	-	-	83 773	82 164	165 937	3 872	(3 182)

Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2008					Aktywa w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2008	Zobowiązania w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2008
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	-	29 500	233 773	300 000	563 273	3 186	(27 228)
Instrumenty nienotowane (OTC), w tym:	-	29 500	233 773	300 000	563 273	3 186	(27 228)
- transakcje FRA	-	-	10 000	-	10 000	-	(415)
- transakcje SWAP	-	29 500	223 773	300 000	553 273	3 186	(26 813)
Instrumenty pochodne związane ze stopą procentową, razem	-	29 500	233 773	300 000	563 273	3 186	(27 228)

Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2009					Aktywa w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2009	Zobowiązania w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2009
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Instrumenty notowane na rynku regulowanym, w tym:	76 591	-	-	-	76 591	1 322	(351)
- kontrakty terminowe	76 591	-	-	-	76 591	1 322	(351)
Instrumenty nienotowane (OTC), w tym:	8 301	2 481	144 888	-	155 670	8 529	-
- opcje call (zakup)	8 301	2 481	144 888	-	155 670	8 529	-
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych, razem	84 892	2 481	144 888	-	232 261	9 851	(351)

Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych	Kwota bazowa wg terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2008					Aktywa w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2008	Zobowiązania w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2008
	Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Instrumenty notowane na rynku regulowanym, w tym:	35 338	-	-	-	35 338	227	(504)
- kontrakty terminowe	35 338	-	-	-	35 338	227	(504)
Instrumenty nienotowane (OTC), w tym:	-	191 503	75 207	-	266 710	19 518	-
- opcje call (zakup)	-	191 503	75 207	-	266 710	19 518	-
Instrumenty pochodne związane z cenami papierów wartościowych, razem	35 338	191 503	75 207	-	302 048	19 745	(504)

Koncentracja ryzyka

Zaangażowanie w skarbowe papiery wartościowe wyemitowane przez Ministerstwo Finansów Rzeczypospolitej Polskiej - na koniec 2009 roku zaangażowanie Grupy PZU w skarbowe papiery wartościowe wyemitowane przez Ministerstwo Finansów Rzeczypospolitej Polskiej wraz z transakcjami warunkowymi na tych papierach wynosiło 37.803 mln zł (na koniec 2008 roku 42.027 mln zł), co stanowiło 78,4% wartości aktywów finansowych (na koniec 2008 roku 77,5%).

Zaangażowanie Grupy PZU w akcje notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie („GPW”) - na koniec 2009 roku zaangażowanie Grupy PZU w akcje notowane na GPW wynosiło 2.693 mln zł, (na koniec 2008 roku 2.030 mln zł), co stanowiło 5,6 % wartości aktywów finansowych (w 2008 – 3,7 %) oraz 99,3 % zaangażowania w notowane instrumenty kapitałowe (w 2008 – 99,2%).

Zaangażowanie w aktywa PKO BP SA - zaangażowanie w aktywa związane z jednym bankiem było najwyższe w przypadku Banku PKO BP SA. Na dzień 31 grudnia 2009 roku zaangażowanie w depozyty bankowe, obligacje i akcje tego banku wyniosło odpowiednio 2.660 mln zł (31 grudnia 2008 roku: 1.652 mln zł).

Ogólne zaangażowanie w depozyty bankowe, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez banki, akcje banków oraz transakcje IRS i opcje przeprowadzane z bankami wynosiło 6.191 mln zł (na koniec 2008 roku: 9.291 mln zł), co stanowiło 12,8% wartości lokat finansowych (na koniec 2008 roku: 17,1%).

Zaangażowanie w aktywa i zobowiązania denominowane w polskim złotym - aktywa finansowe denominowane w polskim złotym na koniec 2009 roku stanowiły 98,1% wszystkich aktywów finansowych (98,8% na koniec 2008 roku).

Portfel kontraktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych, dla których ryzyko lokaty ponosi klient stanowił na koniec 2008 roku 6,5% aktywów finansowych Grupy PZU (5,2% w 2008).

7.4.2.1. Ryzyko stopy procentowej

Stopień narażenia na ryzyko

W tabeli poniżej zostały zaprezentowane efektywne stopy procentowe w odniesieniu do aktywów finansowych Grupy PZU, dla których ryzyko ponosi zakład ubezpieczeń.

Średnia efektywna stopa procentowa ważona wyceną aktywów wg skorygowanej ceny nabycia na 31 grudnia 2009	PLN	USD	EUR	LTL	UAH
Aktywa finansowe					
1. Dłużne instrumenty finansowe, w tym:					
- utrzymywane do terminu wymagalności	6,0%	nd.	5,1%	7,9%	nd.
- dostępne do sprzedaży	5,5%	nd.	1,8%	nd.	25,4%
2. Pożyczki	4,3%	8,7%	0,7%	9,9%	20,6%
Zobowiązania					
Kontrakty inwestycyjne	4,8%	nd.	nd.	nd.	nd.
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	4,0%	nd.	nd.	nd.	nd.

Średnia efektywna stopa procentowa ważona wyceną aktywów wg skorygowanej ceny nabycia na 31 grudnia 2008	PLN	USD	EUR	LTL	UAH
Aktywa finansowe					
1. Dłużne instrumenty finansowe, w tym:					
- utrzymywane do terminu wymagalności	6,2%	nd.	5,1%	6,2%	nd.
- dostępne do sprzedaży	6,0%	nd.	6,9%	4,6%	24,5%
2. Pożyczki	5,9%	7,4%	2,7%	7,1%	24,8%
Zobowiązania					
Kontrakty inwestycyjne	5,1%	nd.	nd.	nd.	nd.

Analiza wrażliwości

W tabeli poniżej został zaprezentowany test wrażliwości portfela aktywów finansowych Grupy PZU, w odniesieniu do aktywów finansowych, dla których ryzyko ponosi zakład ubezpieczeń.

Zmiana wartości portfela (w mln zł)	31 grudnia 2009		31 grudnia 2008	
	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne
spadek rynkowych stóp proc. o 100 pb.	88	238	78	270
wzrost rynkowych stóp proc. o 100 pb.	(83)	(227)	(73)	(254)

Powyższe testy wrażliwości nie zawierają wpływu zmian stóp procentowych dla prezentowanych w zobowiązaniach kontraktów ubezpieczeniowych ani inwestycyjnych. Analiza wpływu zmiany stopy technicznej na wycenę kontraktów ubezpieczeniowych oraz inwestycyjnych została zaprezentowana w punkcie 7.4.1.

Spadek wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na koniec 2009 roku w porównaniu ze stanem na koniec 2008 roku spowodowany był przez spadek zaangażowania w dłużne papiery wartościowe o oprocentowaniu stałym, oraz przez spadek duracji portfela dłużnych papierów wartościowych.

7.4.2.2. Ryzyko walutowe

Stopień narażenia na ryzyko

Informacja o narażeniu na ryzyko walutowe w podziale na klasy instrumentów finansowych została zaprezentowana w punkcie 13.

Analiza wrażliwości

W tabeli poniżej został zaprezentowany test wrażliwości portfela aktywów finansowych Grupy PZU, w odniesieniu do aktywów finansowych, dla których ryzyko ponosi zakład ubezpieczeń.

Zmiana wartości portfela (w mln zł)	31 grudnia 2009		31 grudnia 2008	
	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne
wzrost kursów walut obcych wobec PLN o 20%	152	152	101	101
spadek kursów walut obcych wobec PLN o 20%	(152)	(152)	(101)	(101)

W skład aktywów finansowych narażonych na ryzyko kursów walutowych wchodziły transakcje depozytowe oraz dłużne papiery wartościowe które stanowią zabezpieczenie realizacji wydatków z tytułu rezerw techniczno - ubezpieczeniowych denominowanych w walutach obcych, zaangażowania w instrumenty kapitałowe notowane na giełdach innych niż GPW oraz aktywa finansowe konsolidowanych spółek ubezpieczeniowych na Litwie i Ukrainie. Wzrost wrażliwości na ryzyko kursów walutowych na koniec 2009 roku w stosunku do 2008, spowodowany jest głównie przez wzrost zaangażowania w lokaty (transakcje depozytowe i dłużne papiery wartościowe), które stanowią zabezpieczenie rezerw techniczno - ubezpieczeniowych denominowanych w walutach obcych.

7.4.2.3. Inne ryzyko cenowe

Stopień narażenia na ryzyko

Wartość portfela instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy została zaprezentowana odpowiednio w punktach 13.2 oraz 13.3.

Analiza wrażliwości

W tabeli poniżej został zaprezentowany test wrażliwości portfela aktywów finansowych Grupy PZU, w odniesieniu do aktywów finansowych, dla których ryzyko ponosi zakład ubezpieczeń. Ujawnione wartości dotyczą wpływu zmiany cen instrumentów kapitałowych.

Zmiana wartości portfela (w mln zł)	31 grudnia 2009		31 grudnia 2008	
	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne	Wpływ na wynik finansowy netto	Wpływ na kapitały własne
wzrost wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	231	371	182	278
spadek wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	(239)	(379)	(182)	(278)

Wzrost wrażliwości portfela aktywów finansowych na zmiany wyceny notowanych instrumentów kapitałowych na koniec 2009 roku, w porównaniu do 2008 roku wynika z większego zaangażowania w instrumenty kapitałowe narażone na inne ryzyko cenowe.

7.4.3. Ryzyko kredytowe

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w PZU i PZU Życie wynika bezpośrednio z działalności lokacyjnej, działalności w segmencie ubezpieczeń finansowych i gwarancji, a także umów reasekuracji oraz działalności bancassurance. W PZU i PZU Życie wyróżnia się trzy rodzaje ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- ryzyko bankructwa emitenta instrumentów finansowych, w które PZU i PZU Życie inwestują lub którymi obracają, np. obligacje korporacyjne,
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta PZU i PZU Życie, np. reasekuracja lub pozagieldowe instrumenty pochodne oraz działalność bancassurance oraz
- ryzyko niewykonania zobowiązania klienta PZU wobec osoby trzeciej, np. ubezpieczenia wierzytelności pieniężnych, gwarancje ubezpieczeniowe.

Działalność inwestycyjna

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym wynikającym z działalności inwestycyjnej zostały zdefiniowane w *Regulaminach działalności lokacyjnej i Zasadach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji w bankach oraz Metodologii przyznawania limitów inwestycyjnych dla instrumentów dłużnych emitowanych przez przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego*.

Limity w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji ustalane są przez KZAP.

Limity dla banków ustalane w odniesieniu do wielkości zaangażowania. Każdy wniosek dotyczący limitów, przed zatwierdzeniem, jest opiniowany przez Zespół Zarządzania Ryzykiem Finansowym BSK (ZRF), który jest również odpowiedzialny za aktualizację ratingu wewnętrznego każdego banku. Podczas ustalania limitów bierze się pod uwagę łączne zaangażowanie PZU oraz PZU Życie, jednakże limity są wyznaczone dla każdej Spółki osobno. Limity dla PZU i PZU Życie mają charakter limitów zaangażowania wobec banków (cały portfel) oraz pojedynczego banku lub/i grupy kapitałowej (zarówno limity kredytowe i limity koncentracji). Przy ustalaniu limitów uwzględniane są m.in. sytuacja makroekonomiczna, bieżąca rentowność portfela, wysokość marż kredytowych oraz wielkość nadwyżki kapitałowej PZU lub PZU Życie. Monitoring wykorzystania limitów zarówno w zakresie limitów ryzyka kredytowego jak i ryzyka koncentracji dokonywany jest przez ZRF w cyklach dziennych z wyjątkiem limitów dla Biura Bancassurance, które monitorowane są w trybie tygodniowym. O przekroczeniach informowana jest dana jednostka oraz Zarząd Spółki. Jednostka zobligowana jest do przygotowania i przedstawienia planu obniżenia zaangażowania na najbliższym posiedzeniu KZAP.

W przypadku limitów kredytowych dla przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego limity są ustalane na podstawie ratingów wewnętrznych i wynikają wprost z ratingu, który został ustalony dla danego podmiotu. Limity są ustalane na poziomie podmiotu (emitenta) lub programu i są wyrażone w procentowym udziale w wartości nominalnej danego programu, jednakże nie są większe niż wyznaczony limit bezwarunkowy (wyrażony w ujęciu wartościowym). BSK przeprowadza monitoring wykorzystania tychże limitów.

W zakresie oceny ryzyka kredytowego danego podmiotu wyznaczane są wewnętrzne ratingi kredytowe (podejście do wyznaczania ratingu różni się w zależności od typu podmiotu), które są oparte na analizie ilościowej oraz jakościowej. Ratingi stanowią również podstawę do wyznaczania limitów. W celu monitorowania jakości kredytowej danych podmiotów dokonywana jest aktualizacja ratingu nie rzadziej niż co pół roku (w przypadku jednostek samorządu terytorialnego raz w roku).

W odniesieniu do papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa nie wprowadzono limitów zaangażowania, uznając je za najbezpieczniejsze instrumenty dostępne dla Grupy PZU.

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe w działalności inwestycyjnej

W tabeli poniżej została zaprezentowana ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym w poszczególnych kategoriach ratingów Fitch (w przypadku braku ratingu agencji Fitch zastosowano rating agencji Standard&Poors lub Moody's). Ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikające z transakcji warunkowych została przedstawiona jako ekspozycja wobec emitenta tych papierów.

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe pozostałych aktywów. W zestawieniu nie uwzględniono aktywów na pokrycie zobowiązań wynikających z kontraktów ubezpieczeniowych oraz inwestycyjnych na ryzyko klienta.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2009 (w mln zł)	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	861	70	36 217	321	5	11	37 485
Depozyty bankowe i transakcje warunkowe na skarbowych papierach wartościowych	-	60	1 759	2 345	59	52	4 275
Pożyczki	-	-	-	-	-	21	21
Instrumenty pochodne	-	1	11	-	-	-	12
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	12	329	280	17	-	35	673
Należności z tytułu reasekuracji	1	8	10	1	-	6	26
Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym, razem	874	468	38 277	2 684	64	125	42 492

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2008 (w mln zł)	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	432	-	40 275	203	14	17	40 941
Depozyty bankowe i transakcje warunkowe na skarbowych papierach wartościowych	-	225	4 636	3 026	76	70	8 033
Pożyczki	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	-	17	6	-	-	-	23
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych netto	16	619	144	17	-	24	820
Należności z tytułu reasekuracji	1	13	9	-	-	7	30
Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym, razem	449	874	45 070	3 246	90	118	49 847

W tabeli poniżej przedstawiono współczynniki ryzyka kredytowego wykorzystywane do wyliczenia wielkości ryzyka kredytowego.

Ratingi Standard&Poor's	AAA	AA	A	BBB	BB	Brak ratingu
Współczynnik (%) rok 2009	0,7	0,7	1,7	4,4	14,6	30,4
Współczynnik (%) rok 2008	0,7	0,7	1,7	4,4	14,6	30,4

Wielkość ryzyka kredytowego w działalności inwestycyjnej na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 826 mln zł (31 grudnia 2008 roku: 967 mln zł).

Ubezpieczenia finansowe i gwarancje

Ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze ubezpieczeń finansowych i gwarancji (głównie kontraktowych zabezpieczających właściwe wykonanie zobowiązań wynikających z zawartego kontraktu oraz gwarancji celnych na bazie Kodeksu Celnego) związane jest przede wszystkim z niebezpieczeństwem niewywiązania się klienta PZU ze zobowiązań wobec osoby trzeciej.

Funkcja kontrolna w zakresie monitorowania ryzyka, niezależna od funkcji sprzedaży, jest ustanowiona na trzech poziomach. Pierwszym poziomem jest ocena ryzyka ubezpieczeń finansowych (*ang. underwriting*). Drugim poziomem jest poziom portfelowy realizowany przez Biuro Ubezpieczeń Finansowych (BUF). BUF

dokonyuje analizy zmian wartości ekspozycji jak również szkodowości portfela pod kątem wartości i ilości oraz dokonuje analizy koncentracji i zaangażowania w jeden podmiot i grupę kapitałową. Trzecim poziomem jest KRUFiG.

Apetyt na ryzyko w zakresie podejmowanego ryzyka jest określany przez KRUFiG w postaci zatwierdzenia granicznych wartości zaangażowania kredytowego w podziale na ekspozycję, portfel, linie produktowe, jednostki terenowe PZU oraz pojedyncze ryzyko i grupę kapitałową.

Jednostką odpowiedzialną za bieżącą kontrolę ryzyka kredytowego jest Biuro Ubezpieczeń Finansowych. Zarządzanie ryzykiem prowadzone jest na trzech poziomach – na poziomie portfela, produktu i na poziomie indywidualnym.

Na poziomie portfela określone i monitorowane są graniczne wartości ekspozycji. Dodatkowym elementem ograniczającym ryzyko jest obligacyjna umowa reasekuracyjna chroniąca portfel ubezpieczeń finansowych. Poziom cesji, pojemność umowy i zakres ochrony są istotnymi elementami brany pod uwagę w procesie zarządzania ryzykiem.

Na podstawie wysokości ekspozycji gwarancji ubezpieczeniowych, ubezpieczenia wierzytelności pieniężnych i ubezpieczenia kredytów bankowych oraz z uwzględnieniem zapisów ochrony reasekuracyjnej szacowana jest również wartość maksymalnego wolumenu szkód na zachowku PZU. Dodatkowo do oceny tej wykorzystywany jest model symulacyjny, na podstawie którego szacowane są wartość zagrożona (VaR) oraz wartość zagrożona liczona w oparciu o ogon rozkładu (TVaR, Tail Value at Risk) dla gwarancji oraz ubezpieczenia wierzytelności pieniężnych.

Na poziomie produktowym BUF zarządza ryzykiem poprzez:

- tworzenie oraz modyfikację procedur i narzędzi do oceny i monitoringu ryzyka,
- wprowadzanie nowych, modyfikację lub wycofanie oferowanych produktów,
- określanie minimalnych poziomów stóp stawek dla linii produktowych zapewniających realizację marży adekwatnej do ponoszonego ryzyka,
- określanie minimalnych wymogów w zakresie zabezpieczeń prawnych.

Na poziomie indywidualnym przy ocenie danego klienta na etapie rozpatrywania wniosku są wykorzystywane arkusze scoringowe (dla których ustanowiono punkty odcięcia – *ang. cut-off point*), jak również określa się poziom zabezpieczeń adekwatny do ponoszonego ryzyka, co przekłada się na kompleksową ocenę ryzyka podmiotu pod kątem czynników ilościowych, jakościowych i ryzyka transakcji.

Ważnym elementem kontroli ryzyka jest cykliczny monitoring ryzyka dotyczący:

- ekspozycji portfela z podziałem na: gwarancje ubezpieczeniowe, ubezpieczenie wierzytelności pieniężnych, ubezpieczenia bankowe;
- ekspozycji ryzyka w danym Oddziale PZU w celu oceny koncentracji terytorialnej (oddziałowej);
- zaangażowania w podmiot (pojedynczego klienta) i grupę kapitałową oraz zabezpieczeń prawnych;
- rentowności prowadzonej działalności na poziomie rachunku technicznego, linii produktowych i pojedynczych umów.

Stopień narażenia na ryzyko

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe wynikające z gwarancji ubezpieczeniowych wyrażone kwotą sum ubezpieczeniowych na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosło 2.214 mln zł (na dzień 31 grudnia 2008 roku – 2.353 mln zł).

Reasekuracja (z perspektywy ryzyka kredytowego reasekuratora)

W celu ograniczenia zobowiązań wynikających z podstawowej działalności PZU i PZU Życie zawierane są umowy reasekuracyjne o charakterze nieproporcjonalnym oraz proporcjonalnym. Działalność ta jest narażona na ryzyko kredytowe związane z ryzykiem ewentualnego niewykonania zobowiązania przez reasekuratora.

Ocena reasekuratorów, pod kątem ich jakości kredytowej, dokonywana jest na podstawie danych rynkowych, danych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych np.: z S&P, a także na podstawie modelu wewnętrznego. Model dzieli reasekuratorów na kilka klas w zależności od poziomu szacowanego ryzyka. Akceptowane są tylko te podmioty, których ryzyko jest niższe niż ustalony punkt odcięcia. Akceptacja nie jest automatyczna, a analiza jest uzupełniana o ocenę dokonaną przez brokerów reasekuracyjnych. W ramach monitoringu ryzyka kredytowego ocena danego podmiotu dokonana na podstawie modelu jest aktualizowana raz na kwartał. Dodatkowo wykonywane są testy warunków skrajnych (stress-test) w oparciu o model wewnętrzny.

Poniższa tabela przedstawia listę ważniejszych reasekuratorów, z którymi współpracowały spółki Grupy PZU, wraz z udziałem reasekuratorów w rezerwach technicznych netto oraz ratingiem Standard&Poor's.

Reasekurator	Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych (netto) na dzień 31 grudnia 2009	Rating Standard&Poor's wg stanu na dzień 31 grudnia 2009	Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych (netto) na dzień 31 grudnia 2008	Rating Standard&Poor's wg stanu na dzień 31 grudnia 2008
AXA France IARD - AAI Reassurance	241 311	AA	311 431	AA
SWISS Reinsurance Company	141 053	A+	144 724	AA-
Partner Reinsurance Europe Limited, Zurich Branch	32 483	AA-	32 276	AA-
Munich Reinsurance Company	24 352	AA-	29 672	AA-
Scor Global P&C Se	22 233	A	25 219	A-
Scor Global P&C (Ex Sorema)	18 145	A	18 328	A-
Everest Reinsurance Company	17 789	A+	18 008	AA-
Scor Rückversicherung (Deutschland) AG	16 530	A	16 648	A-
Polskie Towarzystwo Reasekuracji SA	15 850	BBB	19 463	BBB-
Hannover Rückversicherung AG	16 436	AA-	9 298	AA-
Genworth	12 570	A-	17 502	A
Compagnie Generale Reassurance Monte-Carlo	10 025	brak ratingu	55 179	A-
Pozostali	179 536		187 104	
Razem	748 313		884 852	

7.4.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest ryzykiem niemożliwości uregulowania zobowiązań wobec klientów lub kontrahentów w przypadku ich wymagalności.

Źródłem ryzyka płynności finansowej w PZU i PZU Życie jest możliwość wystąpienia trzech rodzajów zdarzeń:

- niedobór środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb,
- brak płynności posiadanych instrumentów finansowych w portfelu każdej spółki,
- strukturalne niedopasowanie zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności PZU i PZU Życie kontrolują płynność w wymiarze krótkoterminowym, średnioterminowym oraz długoterminowym.

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności krótkoterminowej w PZU i PZU Życie utrzymywane są środki w portfelu płynnościowym oraz walutowym w wysokości nie mniejszej niż wyznaczony dla nich limit. Ponadto obie spółki posiadają wsparcie w postaci otwartych linii kredytowych w bankach. W odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności średnioterminowej w PZU i PZU Życie utrzymywane są portfele lokat o dużej płynności finansowej. Ponadto wdrożono scentralizowany proces zarządzania płynnością poszczególnych portfeli zarządzanych przez PZU AM. Ograniczanie ryzyka płynności finansowej długoterminowej w PZU i PZU Życie jest realizowane poprzez system limitów luk płynnościowych (zarówno w PLN jak i w walutach obcych).

Pomiar ryzyka płynności w PZU i PZU Życie dokonywany jest poprzez oszacowanie niedoborów środków pieniężnych na wypłaty zobowiązań. Oszacowanie to dokonywane jest na podstawie zestawu analiz obejmujących m.in. luki płynności (niedopasowania przepływów netto), analizy rozkładu wydatków z działalności operacyjnej, dokonywanych w krótkich okresach, analizy niedopasowania walutowego, jak również analizy zapotrzebowania na środki w terminie do jednego miesiąca, zgłoszonego przez inne jednostki organizacyjne.

PZU i PZU Życie zarządzają dopasowaniem aktywów do zobowiązań (Asset and Liabilities Management, ALM), czyli dopasowaniem struktury lokat finansowych na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (RTU) do charakteru RTU oraz minimalizację związanych z tym ryzyk. Proces ALM opiera się również na możliwie najlepszym zagwarantowaniu zdolności do wypłaty świadczeń i odszkodowań także w niesprzyjających scenariuszach ekonomicznych. Realizacja tych założeń jest dokonywana za pomocą wydzielenia portfela aktywów o najwyższym poziomie bezpieczeństwa oraz profilu ryzyka rynkowego dopasowanego do RTU (Portfel ALM). Proces ALM jest określany przez KZAP i jest regulowany przez Zasady

zarządzania ryzykiem rynkowym przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA i Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA oraz Zasady dopasowania aktywów do zobowiązań PZU SA i Zasady dopasowania aktywów do zobowiązań PZU Życie SA. KZAP dokonuje wyboru instrumentów finansowych do portfela ALM na podstawie kryteriów takich jak: bezpieczeństwo aktywów, dopasowanie terminów, rodzaj lokat, dywersyfikacja, charakter przepływów z tytułu RTU. Dodatkowo lokaty na pokrycie RTU są dokonywane odrębnie w każdej walucie odpowiadającej walucie RTU jak również wartość portfela jest podwyższana w stosunku do wartości RTU w celu uwzględnienia potencjalnej utraty wartości rynkowej portfela. KZAP dokonuje przeglądu polityki ALM co najmniej raz w roku.

Zabezpieczenie płynności operacyjnej

W celu ograniczenia ryzyka płynności, wykorzystywany jest limit minimalnego zaangażowania środków pieniężnych w depozyty i transakcje warunkowe na skarbowych dłużnych papierach wartościowych o okresie trwania do 1 miesiąca oraz w skarbowe papiery wartościowe. Na 31 grudnia 2009 roku limit ten wynosił 170 mln zł dla PZU i 131 mln zł dla PZU Życie (na 31 grudnia 2008 roku: 182 mln zł dla PZU i 150 mln zł PZU Życie).

Dodatkowym zabezpieczeniem płynności operacyjnej w PZU i PZU Życie jest limit minimalnej luki płynnościowej dla portfela indeksowego ryzyka stóp procentowych. Limit ten stanowi minimalną wartość przepływów z portfela zapadających w okresie do 1 roku. Kolejnym zabezpieczeniem jest lokowanie środków w aktywa o najwyższej płynności (w Polsce takimi aktywami są głównie obligacje skarbowe i bony skarbowe).

Stopień narażenia na ryzyko

Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W tabeli poniżej zostało zaprezentowane dopasowanie przepływów finansowych wynikających z rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz aktywów stanowiących ich pokrycie.

Wyszczególnienie	Przewidywana wartość przepływów pieniężnych (w mln zł)				
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat
A. Prognozowane wydatki netto wynikające z umów ubezpieczenia zawartych do końca okresu sprawozdawczego (I + II)	(1 184)	(922)	(1 430)	(3 095)	(7 826)
I. Wydatki	(1 192)	(928)	(1 436)	(3 111)	(7 877)
II. Wpływy	8	6	6	16	51
B. Wpływy z tytułu aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 993	518	1 526	8 715	3 680
I. Przyszłe wpływy, których wartość jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	1 853	378	1 234	8 312	3 117
- Obligacje Skarbu Państwa	899	237	1 149	7 855	2 912
- Bony skarbowe	-	-	-	-	-
- Inne dłużne papiery wartościowe	-	19	2	264	113
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	381	19	22	43	-
- Należności	569	25	11	2	-
- Pozostałe, w tym:	4	78	50	148	92
- udział reasekuratora w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	4	2	4	4	-
II. Przyszłe wpływy, których wartość zależy bezpośrednio od rynkowych stóp procentowych lub innych wskaźników i nie jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	140	140	292	403	537
- Obligacje Skarbu Państwa	-	-	9	36	387
- Inne dłużne papiery wartościowe	-	-	2	16	14
- Akcje notowane na rynku regulowanym	140	140	281	351	136
- Pozostałe	-	-	-	-	-
III. Wpływy z pozostałych aktywów	-	-	-	-	26
C. Saldo prognozowanych przepływów (A + B)	809	(404)	96	5 620	(4 146)
D. Saldo skumulowanych przepływów	809	405	501	6 121	1 975

Prognozowane przepływy netto wynikające z umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych zawartych do końca okresu sprawozdawczego zostały wyznaczone metodami statystyki i matematyki aktuariałnej z uwzględnieniem danych historycznych. Wpływy zostały skalkulowane w oparciu o składkę brutto. W wydatkach ujęte zostały wszystkie prognozowane koszty, jakie zakład ubezpieczeń poniesie w związku z zawartymi umowami ubezpieczenia. Przyszłe przepływy z aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych przedstawiono w wysokości nominalnej wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych, w podziale na okres, w którym nastąpi przepływ pieniężny. W przypadku dłużnych papierów wartościowych, pożyczek i lokat terminowych uwzględniono wszystkie przepływy, które nastąpią do dnia wykupu papieru wartościowego, likwidacji lokaty bądź spłaty pożyczki. Akcje i jednostki uczestnictwa zostały zaprezentowane w okresach przewidywanej ich sprzedaży lub odkupu.

Saldo skumulowanych przepływów w ubezpieczeniach majątkowych zmniejszyło się z 14.696 mln zł na koniec 2008 roku do 1.975 mln zł na koniec 2009 roku, co było spowodowane zmniejszeniem prognozowanych wpływów z tytułu aktywów na pokrycie rezerw techniczno - ubezpieczeniowych o 11.445 mln i zwiększeniem prognozowanych przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia o 1.276 mln. Spadek wpływów z tytułu aktywów spowodowany jest głównie przez spadek portfela lokat wynikający z wypłaty akcjonariuszom PZU zaliczki na poczet dywidendy za rok 2009.

Miarą niedopasowania terminów dat zapadalności aktywów (lokat) oraz wymagalności zobowiązań (rezerw techniczno - ubezpieczeniowych) jest luka duracji. Duracja lokat w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych wynosiła 2,8 (2,9 w 2008 roku) natomiast duracja rezerw techniczno - ubezpieczeniowych 4,1 (5,0 w 2008 roku).

Ubezpieczenia na życie

W tabeli poniżej zostało zaprezentowane dopasowanie przepływów finansowych wynikających z rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych oraz aktywów stanowiących ich pokrycie w PZU Życie. Tabela ta nie obejmuje przepływów związanych z produktami ubezpieczeniowymi i kontraktami inwestycyjnymi, dla których ryzyko inwestycyjne ponosi ubezpieczający.

Wyszczególnienie	Przewidywana wartość przepływów pieniężnych (w mln zł)					
	do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat do 10 lat	powyżej 10 lat do 20 lat	powyżej 20 lat
A. Prognozowane wydatki netto wynikające z umów ubezpieczenia i kontraktów inwestycyjnych zawartych do końca okresu sprawozdawczego (I + II)	(2 960)	(197)	(752)	(1 316)	(3 346)	(7 961)
I. Wydatki	(3 905)	(1 120)	(7 307)	(7 855)	(12 399)	(15 951)
II. Wpływy	945	923	6 555	6 539	9 053	7 990
B. Wpływy z tytułu aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	4 002	3 255	11 430	5 039	3 171	560
I. Przyszłe wpływy, których wartość jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	3 608	3 248	11 407	5 027	3 171	560
- Obligacje Skarbu Państwa	1 022	2 854	11 056	4 947	3 171	560
- Bony skarbowe	-	330	-	-	-	-
- Inne dłużne papiery wartościowe	8	1	313	80	-	-
- Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	2 524	63	38	-	-	-
- Należności	54	-	-	-	-	-
II. Przyszłe wpływy, których wartość zależy bezpośrednio od rynkowych stóp procentowych lub innych wskaźników i nie jest znana na koniec okresu sprawozdawczego	394	7	23	12	-	-
- Obligacje Skarbu Państwa	-	5	10	-	-	-
- Inne dłużne papiery wartościowe	-	2	13	12	-	-
- Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych	394	-	-	-	-	-
III. Wpływy z pozostałych aktywów	-	-	-	-	-	-
C. Saldo prognozowanych przepływów (A + B)	1 042	3 058	10 678	3 723	(175)	(7 401)
D. Saldo skumulowanych przepływów	1 042	4 100	14 778	18 501	18 326	10 925

Prognoza przyszłych świadczeń oraz przyszłych składek netto w ubezpieczeniach na życie opracowana została przy uwzględnieniu założeń dotyczących współczynników śmiertelności, współczynników wypadkowości i

urodzenia dzieci, rezygnacji ubezpieczonych, prognozowanych świadczeń, prognozowanych wpływów z tytułu składek netto. Przyszłe przepływy z aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie przedstawiono w wysokości nominalnej wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych w podziale na okres, w którym nastąpi przepływ pieniężny. W przypadku dłużnych papierów wartościowych, pożyczek i lokat terminowych uwzględniono wszystkie przepływy, które nastąpią do dnia wykupu papieru wartościowego, likwidacji lokaty bądź spłaty pożyczki. Akcje i jednostki uczestnictwa zostały zaprezentowane w okresach przewidywanej ich sprzedaży lub odkupu.

Niedopasowanie w ostatnich okresach wynika z ograniczonej dostępności na polskim rynku finansowym aktywów o tak długim okresie życia, co generuje ryzyko reinwestycji, które jest zarządzane z wykorzystaniem używanych w PZU Życie modeli ALM.

Saldo skumulowanych przepływów w PZU Życie zmniejszyło się z 11.133 mln zł na koniec 2008 roku do 10.925 mln zł na koniec 2009 roku, co spowodowane było zmniejszeniem prognozowanych wpływów z tytułu aktywów na pokrycie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych o 3.845 mln i zmniejszeniem prognozowanych przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia i kontraktów inwestycyjnych o 3.637 mln. Spadek wpływów z tytułu aktywów jak i prognozowanych przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia spowodowany jest głównie przez spadek sprzedaży produktów bancassurance będących krótkoterminowymi kontraktami inwestycyjnymi o gwarantowanych i ustalonych warunkach. Dodatkowo na spadek wpływów z tytułu aktywów wpłynęło wyłączenie części portfela obligacji skarbowych z aktywów na pokrycie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych.

Miarą niedopasowania terminów dat zapadalności aktywów (lokat) oraz wymagalności zobowiązań (rezerw techniczno – ubezpieczeniowych) jest luka duracji. Duracja lokat w ubezpieczeniach na życie wynosiła 4,0 (4,1 w 2008 roku), podczas gdy duracja rezerw techniczno - ubezpieczeniowych 18,4 (18,5 w 2008 roku).

8. Zarządzanie kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem wiąże się m. in. z monitorowaniem głównych parametrów wypłacalności ubezpieczycieli, np. wysokości środków własnych i stopnia pokrycia nimi marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego. MSSF nie regulują sposobu wyliczania marginesu wypłacalności oraz środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności.

8.1 Zewnętrzne wymogi kapitałowe

Zgodnie z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

W celu wyliczenia wysokości środków własnych PZU aktywa zakładu pomniejsza się o wartości niematerialne i prawne, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, aktywa przeznaczone na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań oraz o posiadane przez ten zakład akcje i inne aktywa finansujące kapitały własne zakładów ubezpieczeń należących do tej samej ubezpieczeniowej grupy kapitałowej. Tak wyliczoną wartość koryguje się, w proporcji do posiadanych przez PZU udziałów, o sumę nadwyżek lub niedoborów środków własnych podrzędnych zakładów ubezpieczeń nad ich wymogami wypłacalności.

Zasady wyliczania marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego określa Rozporządzenie z dnia 28 listopada 2003 roku w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (Dz. U. Nr 211 z 2003 roku, poz. 2060, „Rozporządzenie w sprawie marginesu wypłacalności”). Margines wypłacalności w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oblicza się na bazie składek lub na bazie przeciętnej rocznej sumy odszkodowań i świadczeń ubezpieczeniowych. Dla zakładu ubezpieczeń jako obowiązujący margines wypłacalności przyjmuje się wyższą z dwóch wartości wspomnianych powyżej. W przypadku ubezpieczeń na życie, margines wypłacalności oblicza się na bazie: sumy na ryzyku, wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na życie oraz rezerw składek, a w przypadku umów wypadkowych i chorobowych – wysokości składki.

Kapitał gwarancyjny jest równy większej z wartości: jednej trzeciej marginesu wypłacalności lub minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego określonej w Rozporządzeniu w sprawie marginesu wypłacalności.

Dane finansowe uwzględnione w wyliczeniu środków własnych oraz marginesu wypłacalności zostały ustalone w oparciu o PSR.

Poniżej przedstawiono wyliczenie środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności PZU.

Wyliczenie środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Kapitał własny PZU	10 411 542	19 151 579
Wartości niematerialne i prawne	(49 560)	(31 855)
Wartość udziałów w zakładach ubezpieczeń należących do ubezpieczeniowej grupy kapitałowej PZU	(7 463 664)	(6 081 563)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(213 126)	(320 289)
Wpływ innych zakładów ubezpieczeń należących w ubezpieczeniowej grupie kapitałowej PZU na wysokość środków własnych PZU:	5 576 452	3 901 040
PZU Życie (100,00%)	5 584 807	3 859 926
Wysokość środków własnych	7 223 775	5 594 240
Margines wypłacalności	1 638 968	1 734 314
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	5 584 807	3 859 926
UAB DK PZU Lietuva (99,76%)	6 792	10 533
Wysokość środków własnych	39 638	41 297
Margines wypłacalności	32 830	30 739
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	6 808	10 558
OJSC IC PZU Ukraine (100,00%)	(11 654)	13 767
Wysokość środków własnych	1 697	25 279
Margines wypłacalności	13 351	11 512
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	(11 654)	13 767
Pozostałe zakłady ubezpieczeń	(3 493)	16 814
Wysokość środków własnych PZU	8 261 644	16 618 912
Margines wypłacalności PZU	1 338 798	1 338 798
Kapitał gwarancyjny PZU	446 266	446 266
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	6 922 846	15 280 114
Nadwyżka środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego	7 815 378	16 172 646

8.2 Ocena pozycji spółek Grupy PZU przez agencje ratingowe

PZU i PZU Życie podlegają regularnej ocenie przez agencje ratingowe. Rating nadany PZU i PZU Życie jest oceną wynikającą z analizy danych finansowych, pozycji konkurencyjnej, zarządzania i strategii korporacyjnej. Rating zawiera również perspektywę ratingową (ang. *outlook*), czyli przyszłą ocenę sytuacji spółki w przypadku zaistnienia określonych okoliczności.

Poniższa tabela prezentuje ratingi nadane spółkom Grupy PZU przez agencję Standard&Poor's wraz z ratingami nadanymi rok wcześniej. Ratingi były aktualne na końcu odpowiednich okresów sprawozdawczych.

Ratingi wydane w 2009 roku są aktualne na dzień podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nazwa zakładu	Rating oraz perspektywa	Data przyznania	Rating oraz perspektywa	Data przyznania
PZU				
Rating siły finansowej	A /stabilna/	16 lipca 2009	A- /stabilna/	10 lipca 2008
Rating wiarygodności kredytowej	A /stabilna/	16 lipca 2009	A- /stabilna/	10 lipca 2008
PZU Życie				
Rating siły finansowej	A /stabilna/	16 lipca 2009	A- /stabilna/	10 lipca 2008
Rating wiarygodności kredytowej	A /stabilna/	16 lipca 2009	A- /stabilna/	10 lipca 2008

9. Wartości niematerialne

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na 31 grudnia 2008 roku wszystkie wartości niematerialne były wytworzone zewnętrznie.

Amortyzacja wartości niematerialnych według miejsca wykazania w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	268	3 062
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	266	1 105
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	283	307
Koszty akwizycji	344	2 323
Koszty administracyjne	41 414	36 773
Pozostałe koszty operacyjne	276	2 377
Koszty działalności inwestycyjnej	1	-
Amortyzacja, razem	42 852	45 947

Zmiana stanu wartości niematerialnych w roku zakończonym 31 grudnia 2009					
	Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	Oprogramowa- nie komputerowe	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niema- terialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	330 191	219 734	173 347	514	504 052
Zwiększenia (z tytułu):	32 536	27 914	46 521	-	79 057
- zakup	16 285	13 702	46 521	-	62 806
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	15 603	14 212	-	-	15 603
- pozostałe	648	-	-	-	648
Zmniejszenia (z tytułu):	(5 054)	(4 067)	(30 490)	-	(35 544)
- likwidacja	(3 440)	(2 945)	-	-	(3 440)
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	-	-	(15 603)	-	(15 603)
- pozostałe	(1 614)	(1 122)	(14 887)	-	(16 501)
Różnice kursowe	(444)	(430)	165	(8)	(287)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	357 229	243 151	189 543	506	547 278
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(242 664)	(188 103)	-	(27)	(242 691)
Zmiany (z tytułu):	(39 232)	(24 273)	-	(1)	(39 233)
- amortyzacja za okres	(42 851)	(27 567)	-	(1)	(42 852)
- likwidacja	3 289	2 941	-	-	3 289
- różnice kursowe	191	191	-	-	191
- pozostałe	139	162	-	-	139
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(281 896)	(212 376)	-	(28)	(281 924)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(34 950)	(785)	(156 838)	-	(191 788)
Zmiany odniesione na wynik finansowy okresu, w tym odniesione na:	-	-	4 907	-	4 907
- pozostałe koszty operacyjne	-	-	(1 874)	-	(1 874)
- pozostałe przychody operacyjne	-	-	6 781	-	6 781
Inne zmiany	-	-	6 596	-	6 596
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(34 950)	(785)	(145 335)	-	(180 285)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	40 383	29 990	44 208	478	85 069

W pozycji „Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości” wykazano m. in. odpisy na:

- całość salda poniesionych nakładów na system GraphTalk w wysokości 116.309 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku 129.383 tys. zł); zmniejszenie wartości utworzonego odpisu wynika ze zmniejszenia wartości skapitalizowanych nakładów o kwotę 13.074 tys. zł, spowodowanego m. in. z ujęciem ich części w kosztach 2009 roku;

- moduł do obsługi ubezpieczeń z funduszem kapitałowym oraz licencji bazowej Graph Talk w wysokości 34.165 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku 34.165 tys. zł);
- projekt Wdrożenie systemu do obsługi ubezpieczeń dla klientów korporacyjnych (CORPO) w wysokości 15.852 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku 13.978 tys. zł);
- odpis na projekt Centralnej Bazy Danych Klientów (CBDK) w wysokości 6.255 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku 6.255 tys. zł).

Zmiana stanu wartości niematerialnych w roku zakończonym 31 grudnia 2008					
	Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	oprogramowanie komputerowe	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	287 731	187 597	163 969	449	452 149
Zwiększenia (z tytułu):	44 931	32 657	33 371	-	78 302
- zakup	21 962	11 281	33 371	-	55 333
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	22 969	21 376	-	-	22 969
Zmniejszenia (z tytułu):	(2 914)	(953)	(23 264)	-	(26 178)
- sprzedaż	(57)	(57)	-	-	(57)
- likwidacja	(10)	(10)	-	-	(10)
- przeniesienia z aktywów w toku wytwarzania	-	-	(22 969)	-	(22 969)
- pozostałe	(2 847)	(886)	(295)	-	(3 142)
Różnice kursowe	443	433	(729)	65	(221)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	330 191	219 734	173 347	514	504 052
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(196 799)	(162 864)	-	(26)	(196 825)
Zmiany (z tytułu):	(45 865)	(25 239)	-	(1)	(45 866)
- amortyzacja za okres	(45 945)	(25 162)	-	(2)	(45 947)
- sprzedaż	41	41	-	-	41
- likwidacja	10	10	-	-	10
- różnice kursowe	(377)	(379)	-	1	(376)
- pozostałe	406	251	-	-	406
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(242 664)	(188 103)	-	(27)	(242 691)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(785)	(785)	(131 559)	-	(132 344)
Zmiany odniesione na pozostałe koszty operacyjne	(34 165)	-	(25 279)	-	(59 444)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(34 950)	(785)	(156 838)	-	(191 788)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	52 577	30 846	16 509	487	69 573

10. Wartość firmy

Wartość firmy	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Wartość firmy - jednostki zależne		
- PZU CO	19 631	20 216
- PZU Życie	5 415	5 415
- PZU Lietuva	60	60
- PZU Ukraine	3 015	3 062
Wartość firmy, razem	19 631	20 216

Zmiana stanu wartości firmy	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wartość firmy brutto na początek okresu	20 216	23 178
Zmiany z tytułu różnic kursowych	(585)	(2 962)
Wartość firmy brutto na koniec okresu	19 631	20 216
Wartość firmy netto na koniec okresu	19 631	20 216

Możliwość utraty wartości dotyczącej wartości firmy

Test na utratę wartości firmy oparty jest na ocenie wartości odzyskiwalnej poszczególnych spółek. Po przeprowadzeniu ww. testu stwierdzono, że wartości odzyskiwalne dotyczące wyżej wymienionych wartości firmy nie są niższe niż ich wartości księgowe i tym samym utrata wartości nie występuje.

Wartość odzyskiwalna została ustalona w oparciu o wartość użytkową, oszacowaną na podstawie najbardziej aktualnych planów finansowych przy wykorzystaniu poniższych założeń:

- stopa dyskontowa – 4,5% dla PZU CO, 7,7% dla PZU Lietuva, 19,2% dla PZU Ukraine;
- okres, na jaki kierownictwo spółki opracowało prognozy finansowe – 1 rok dla PZU CO i PZU Lietuva oraz 5 lat dla PZU Ukraine;
- wysokość przepływów pieniężnych po ostatnim okresie objętym planem finansowym spółki przyjęto na poziomie równym przepływowi w ostatnim okresie objętym planem finansowym;
- kursy walutowe PLN/LTL oraz PLN/UAH na poziomie kursu średniego NBP na koniec okresu sprawozdawczego.

Maksymalne stopy dyskontowe, niepowodujące powstania nadwyżki wartości bilansowej inwestycji nad ich wartością odzyskiwalną wynoszą 5,2% dla PZU CO, 24% dla PZU Lietuva i 30,2% dla PZU Ukraine.

11. Rzeczowe aktywa trwałe

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w roku zakończonym 31 grudnia 2009						
	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	624 944	93 350	42 766	1 161 928	184 786	2 107 774
Zwiększenia (z tytułu):	105 447	25 399	81 619	25 349	5 848	243 662
- zakup	14 193	6 720	67 211	1 629	3 079	92 832
- modernizacje i ulepszenia	-	-	14 408	5 544	-	19 952
- przeniesienia z aktywów w budowie	35 315	18 679	-	18 176	6 285	78 455
- pozostałe	55 939	-	-	-	(3 516)	52 423
Zmniejszenia (z tytułu):	(55 917)	(7 970)	(84 841)	(8 550)	(59 614)	(216 892)
- sprzedaż	(4 071)	(7 778)	-	(445)	(45)	(12 339)
- likwidacja	(49 690)	(189)	(77)	(2 221)	(6 885)	(59 062)
- przeniesienie do kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	(5 443)	(5 884)	-	(11 327)
- przeniesienia z aktywów w budowie	-	-	(78 455)	-	-	(78 455)
- pozostałe	(2 156)	(3)	(866)	-	(52 684)	(55 709)
Różnice kursowe	(396)	(81)	-	(262)	19	(720)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	674 078	110 698	39 544	1 178 465	131 039	2 133 824
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(527 036)	(47 505)	-	(216 159)	(163 502)	(954 202)
Zmiany (z tytułu):	(61 782)	(10 604)	-	(42 323)	53 088	(61 621)
- amortyzacja za okres	(63 242)	(17 283)	-	(43 914)	(8 463)	(132 902)
- sprzedaż	4 058	6 589	-	69	45	10 761
- likwidacja	49 535	86	-	948	6 743	57 312
- przeniesienie do kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	223	-	223
- różnice kursowe	271	38	-	30	4	343
- pozostałe	(52 404)	(34)	-	321	54 759	2 642
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(588 818)	(58 109)	-	(258 482)	(110 414)	(1 015 823)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(1 746)	-	(8 743)	(57 522)	-	(68 011)
Zmiany odniesione na wynik finansowy okresu, w tym odniesione na:	-	-	118	(6 297)	-	(6 179)
- pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	(12 264)	-	(12 264)
- pozostałe przychody operacyjne	-	-	118	5 967	-	6 085
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(1 746)	-	(8 625)	(63 819)	-	(74 190)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	83 514	52 589	30 919	856 164	20 625	1 043 811

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w roku zakończonym 31 grudnia 2008

	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwale w budowie	Nieruchomości	Inne rzeczowe aktywa trwale	Rzeczowe aktywa trwale, razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	713 524	95 691	43 580	1 142 620	179 704	2 175 119
Zwiększenia (z tytułu):	30 177	8 277	48 713	29 893	24 014	141 074
- zakup	14 467	945	34 499	2 218	3 151	55 280
- modernizacje i ulepszenia	-	-	13 502	123	-	13 625
- przeniesienie z kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	3 288	-	3 288
- przeniesienia z aktywów w budowie	14 594	7 254	-	6 627	20 302	48 777
- pozostałe	1 116	78	712	17 637	561	20 104
Zmniejszenia (z tytułu):	(119 352)	(10 118)	(49 527)	(10 881)	(17 828)	(207 706)
- sprzedaż	(207)	(9 589)	-	(155)	(356)	(10 307)
- likwidacja	(115 759)	(529)	-	(2 918)	(16 998)	(136 204)
- przeniesienie do kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	(7 386)	-	(7 386)
- przeniesienia z aktywów w budowie	-	-	(48 777)	-	-	(48 777)
- pozostałe	(3 386)	-	(750)	(422)	(474)	(5 032)
Różnice kursowe	595	(500)	-	296	(1 104)	(713)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	624 944	93 350	42 766	1 161 928	184 786	2 107 774
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(579 692)	(39 272)	-	(169 524)	(157 736)	(946 224)
Zmiany (z tytułu):	52 656	(8 233)	-	(46 635)	(5 766)	(7 978)
- amortyzacja za okres	(65 847)	(17 748)	-	(45 946)	(23 696)	(153 237)
- sprzedaż	186	8 881	-	74	227	9 368
- likwidacja	115 495	445	-	1 417	16 842	134 199
- przeniesienie do kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	572	-	572
- różnice kursowe	(376)	189	-	36	488	337
- pozostałe	3 198	-	-	(2 788)	373	783
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(527 036)	(47 505)	-	(216 159)	(163 502)	(954 202)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(1 746)	-	(8 743)	-	-	(10 489)
Zmiany odniesione na wynik finansowy okresu, w tym odniesione na:	-	-	-	(57 522)	-	(57 522)
- pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	(57 522)	-	(57 522)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(1 746)	-	(8 743)	(57 522)	-	(68 011)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	96 162	45 845	34 023	888 247	21 284	1 085 561

12. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Grunty własne	171 748	134 524
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	31 611	20 779
Budynki i budowle	142 996	127 178
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	197	197
Nieruchomości inwestycyjne, razem	346 552	282 678

Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wartość księgowa netto na początek okresu	282 678	294 564
Zwiększenia (z tytułu):	14 223	7 562
- zakup	-	748
- skapitalizowane modernizacje i ulepszenia	2 753	-
- przeniesienia z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	5 661	6 814
- przeniesienie z inwestycji budowlanych	5 443	-
- pozostałe	366	-
Zmniejszenia (z tytułu):	(372)	(3 578)
- sprzedaż i likwidacja	(372)	(290)
- przeniesienia do nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	-	(3 288)
Zysk (strata) netto z tytułu aktualizacji wyceny w wartości godziwej	50 023	(15 870)
- odniesiony na wynik finansowy	30 512	(15 870)
- odniesiony bezpośrednio w kapitały własne	19 511	-
Wartość księgowa netto na koniec okresu	346 552	282 678

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych wynika z wycen niezależnych rzeczoznawców, posiadających odpowiednie wymagane prawem uprawnienia, przy zastosowaniu metody porównawczej lub metody dochodowej z wykorzystaniem aktualnych wskaźników rynkowych, przeprowadzonych w 2008 i 2010 roku (dla 44% wartości bilansowej nieruchomości inwestycyjnych wycena została przeprowadzona w styczniu 2010 roku).

13. Aktywa finansowe

W 2009 roku ani w 2008 roku nie dokonano przeklasyfikowania instrumentów finansowych z grup wykazywanych w wartości godziwej do grup wykazywanych wg kosztu lub zamortyzowanego kosztu.

13.1 Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	31 grudnia 2009				31 grudnia 2008	
	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	23 327 568	23 327 568	23 109 959	24 567 510	24 567 510	24 929 118
Dłużne papiery wartościowe	23 327 568	23 327 568	23 109 959	24 567 510	24 567 510	24 929 118
- rządowe	22 724 017	22 724 017	22 469 200	24 106 711	24 106 711	24 441 325
- pozostałe	603 551	603 551	640 759	460 799	460 799	487 793
- notowane na rynku regulowanym	428 328	428 328	452 914	406 090	406 090	427 983
- nienotowane na rynku regulowanym	175 223	175 223	187 845	54 709	54 709	59 810
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, razem	23 327 568	23 327 568	23 109 959	24 567 510	24 567 510	24 929 118

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	4 353 068	4 010 999
Długoterminowe	18 974 500	20 556 511
Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, razem	23 327 568	24 567 510

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności wg daty wykupu na dzień 31 grudnia 2009	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	4 353 068	1 802 886	1 127 318	6 033 671	1 184 515	8 826 110	23 327 568
Rządowe	4 337 402	1 340 323	1 127 318	6 033 671	1 184 515	8 700 788	22 724 017
- oprocentowanie stałe	4 020 892	1 340 323	1 127 318	6 033 671	1 184 515	8 700 788	22 407 507
- oprocentowanie zmienne	316 510	-	-	-	-	-	316 510
Pozostałe	15 666	462 563	-	-	-	125 322	603 551
- notowane na rynku regulowanym	15 666	407 849	-	-	-	4 813	428 328
- oprocentowanie stałe	15 666	407 849	-	-	-	4 813	428 328
- nienotowane	-	54 714	-	-	-	120 509	175 223
- oprocentowanie stałe	-	54 714	-	-	-	25 284	79 998
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	95 225	95 225
Razem	4 353 068	1 802 886	1 127 318	6 033 671	1 184 515	8 826 110	23 327 568

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności wg daty wykupu na dzień 31 grudnia 2008	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	4 010 999	4 230 358	1 482 249	960 673	5 945 876	7 937 355	24 567 510
Rządowe	3 990 801	4 221 745	1 050 261	960 673	5 945 876	7 937 355	24 106 711
- oprocentowanie stałe	3 466 282	3 908 579	1 050 261	960 673	5 945 876	7 937 355	23 269 026
- oprocentowanie zmienne	524 519	313 166	-	-	-	-	837 685
Pozostałe	20 198	8 613	431 988	-	-	-	460 799
- notowane na rynku regulowanym	20 198	8 613	377 279	-	-	-	406 090
- oprocentowanie stałe	20 198	8 613	377 279	-	-	-	406 090
- nienotowane	-	-	54 709	-	-	-	54 709
- oprocentowanie stałe	-	-	54 709	-	-	-	54 709
Razem	4 010 999	4 230 358	1 482 249	960 673	5 945 876	7 937 355	24 567 510

Instrumenty finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	31 grudnia 2009				31 grudnia 2008			
	PLN	EUR	LTL	Razem	PLN	EUR	LTL	Razem
Dłużne papiery wartościowe	23 129 298	165 129	33 141	23 327 568	24 454 531	32 521	80 458	24 567 510
Rządowe	22 616 168	81 548	26 301	22 724 017	24 022 544	17 446	66 721	24 106 711
- oprocentowanie stałe	22 299 658	81 548	26 301	22 407 507	23 184 859	17 446	66 721	23 269 026
- oprocentowanie zmienne	316 510	-	-	316 510	837 685	-	-	837 685
Pozostałe	513 130	83 581	6 840	603 551	431 987	15 075	13 737	460 799
- notowane na rynku regulowanym	407 849	13 639	6 840	428 328	377 278	15 075	13 737	406 090
- oprocentowanie stałe	407 849	13 639	6 840	428 328	377 278	15 075	13 737	406 090
- nienotowane	105 281	69 942	-	175 223	54 709	-	-	54 709
- oprocentowanie stałe	79 998	-	-	79 998	54 709	-	-	54 709
- oprocentowanie zmienne	25 283	69 942	-	95 225	-	-	-	-
Razem	23 129 298	165 129	33 141	23 327 568	24 454 531	32 521	80 458	24 567 510

13.2 Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 grudnia 2009			31 grudnia 2008		
	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej	Wycena bilansowa	Wycena wg zamortyzowanego kosztu	Wycena w wartości godziwej
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	9 926 704	nd.	10 025 927	11 452 682	nd.	11 452 682
Instrumenty kapitałowe	1 324 807	nd.	1 424 030	947 009	nd.	947 009
- notowane na rynku regulowanym	909 525*	nd.	1 008 748*	579 430	nd.	579 430
- nienotowane na rynku regulowanym	415 282	nd.	415 282	367 579	nd.	367 579
Dłużne papiery wartościowe	8 601 897	7 137 188	8 601 897	10 505 673	10 332 880	10 505 673
- rządowe	8 537 465	7 071 598	8 537 465	10 437 822	10 266 995	10 437 822
- pozostałe	64 432	65 590	64 432	67 851	65 885	67 851
- notowane na rynku regulowanym	15 067	15 137	15 067	15 208	15 205	15 208
- nienotowane na rynku regulowanym	49 365	50 453	49 365	52 643	50 680	52 643
Instrumenty, dla których nie można określić wartości godziwej	101 141	nd.	nd.	117 573	nd.	nd.
Instrumenty kapitałowe	101 141	nd.	nd.	117 573	nd.	nd.
- nienotowane na rynku regulowanym**	101 141	nd.	nd.	117 573	nd.	nd.
Razem	10 027 845	nd.	nd.	11 570 255	nd.	nd.

* pozycja zawiera akcje w niekonsolidowanym podmiocie zależnym, których wartość bilansowa wynosiła 42.952 tys. zł, a wartość godziwa 142.175 tys. zł

** pozycja zawiera udziały i akcje w niekonsolidowanych podmiotach podporządkowanych, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniosła 98.001 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku 112.316 tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na 31 grudnia 2008 roku nie ustalono wartości godziwej instrumentów kapitałowych nienotowanych na rynku regulowanym ze względu na niepraktyczność takiego podejścia, a także znaczny margines błędu, jakim takie oszacowania byłyby obarczone.

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	1 973 688	3 929 292
Długoterminowe	8 054 157	7 640 963
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży, razem	10 027 845	11 570 255

Instrumenty kapitałowe klasyfikuje się jako długoterminowe, chyba że planowana jest ich sprzedaż w ciągu dwunastu miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Wartość bilansowa dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2009	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 529 834	2 344 608	2 304 196	1 329 110	498 741	595 408	8 601 897
Rządowe	1 529 834	2 329 541	2 304 196	1 329 110	498 741	546 043	8 537 465
- oprocentowanie stałe	1 529 834	2 122 624	2 304 196	1 329 110	498 741	423 792	8 208 297
- oprocentowanie zmienne	-	206 917	-	-	-	122 251	329 168
Pozostałe	-	15 067	-	-	-	49 365	64 432
- notowane na rynku regulowanym	-	15 067	-	-	-	-	15 067
- oprocentowanie zmienne	-	15 067	-	-	-	-	15 067
- nienotowane	-	-	-	-	-	49 365	49 365
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	49 365	49 365
Razem	1 529 834	2 344 608	2 304 196	1 329 110	498 741	595 408	8 601 897

Wartość bilansowa dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2008	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 705 843	2 105 808	1 046 468	596 680	1 238 135	1 812 739	10 505 673
Rządowe	3 703 880	2 105 808	1 031 260	596 680	1 238 135	1 762 059	10 437 822
- oprocentowanie stałe	3 703 880	2 105 808	826 920	596 680	1 238 135	1 640 930	10 112 353
- oprocentowanie zmienne	-	-	204 340	-	-	121 129	325 469
Pozostałe	1 963	-	15 208	-	-	50 680	67 851
- notowane na rynku regulowanym	-	-	15 208	-	-	-	15 208
- oprocentowanie zmienne	-	-	15 208	-	-	-	15 208
- nienotowane	1 963	-	-	-	-	50 680	52 643
- oprocentowanie stałe	1 963	-	-	-	-	-	1 963
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	50 680	50 680
Razem	3 705 843	2 105 808	1 046 468	596 680	1 238 135	1 812 739	10 505 673

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży	31 grudnia 2009						31 grudnia 2008					
	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Razem	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Razem
Instrumenty kapitałowe	1 376 065	70	79	40 235	9 499	1 425 948	1 015 107	42	51	40 235	9 147	1 064 582
- notowane na rynku regulowanym	909 525	-	-	-	-	909 525	579 430	-	-	-	-	579 430
- nienotowane na rynku regulowanym	466 540	70	79	40 235	9 499	516 423	435 677	42	51	40 235	9 147	483 152
Dłużne papiery wartościowe	8 159 497	-	440 550	-	1 850	8 601 897	10 500 237	-	-	-	5 436	10 505 673
Rządowe	8 095 065	-	440 550	-	1 850	8 537 465	10 434 349	-	-	-	3 473	10 437 822
- oprocentowanie stałe	7 765 897	-	440 550	-	1 850	8 208 297	10 108 880	-	-	-	3 473	10 112 353
- oprocentowanie zmienne	329 168	-	-	-	-	329 168	325 469	-	-	-	-	325 469
Pozostałe	64 432	-	-	-	-	64 432	65 888	-	-	-	1 963	67 851
- notowane na rynku regulowanym	15 067	-	-	-	-	15 067	15 208	-	-	-	-	15 208
- oprocentowanie zmienne	15 067	-	-	-	-	15 067	15 208	-	-	-	-	15 208
- nienotowane	49 365	-	-	-	-	49 365	50 680	-	-	-	1 963	52 643
- oprocentowanie stałe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 963	1 963
- oprocentowanie zmienne	49 365	-	-	-	-	49 365	50 680	-	-	-	-	50 680
Razem	9 535 562	70	440 629	40 235	11 349	10 027 845	11 515 344	42	51	40 235	14 583	11 570 255

13.3 Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na 31 grudnia 2008 roku spółki Grupy PZU nie były stronami umów zawierających wbudowane instrumenty pochodne, których charakter i związane z nimi ryzyka nie byłyby ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	5 498 886	5 407 787
Instrumenty kapitałowe	340 009	198 941
- notowane na rynku regulowanym	6 887	7 399
- nienotowane na rynku regulowanym	333 122	191 542
Dłużne papiery wartościowe	5 158 877	5 208 846
- rządowe	5 094 085	5 140 079
- pozostałe	64 792	68 767
- notowane na rynku regulowanym	15 427	18 087
- nienotowane na rynku regulowanym	49 365	50 680
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, razem	5 498 886	5 407 787

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Instrumenty, dla których można określić wartość godziwą	4 714 745	4 336 413
Instrumenty kapitałowe	3 001 885	2 345 318
- notowane na rynku regulowanym	1 795 234	1 459 692
- nienotowane na rynku regulowanym	1 206 651	885 626
Dłużne papiery wartościowe	1 699 137	1 968 164
- rządowe	1 649 374	1 922 626
- pozostałe	49 763	45 538
- notowane na rynku regulowanym	7 683	3 613
- nienotowane na rynku regulowanym	42 080	41 925
Pozostałe, w tym:	13 723	22 931
- instrumenty pochodne	13 723	22 931
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu, razem	4 714 745	4 336 413

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	1 205 862	1 871 904
Długoterminowe	4 293 024	3 535 883
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, razem	5 498 886	5 407 787

Instrumenty kapitałowe klasyfikuje się jako długoterminowe, chyba że planowana jest ich sprzedaż w ciągu dwunastu miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego lub stanowią element portfela aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu.

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowanych do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania wg daty wykupu na dzień 31 grudnia 2009							
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe							
Rządowe	872 740	1 600 511	1 129 125	558 422	519 989	478 090	5 158 877
- oprocentowanie stałe	872 740	1 585 372	1 129 125	558 422	519 989	428 437	5 094 085
- oprocentowanie zmienne	872 740	1 344 178	1 129 125	558 422	519 989	428 437	4 852 891
Pozostałe	-	241 194	-	-	-	-	241 194
- notowane na rynku regulowanym	-	15 139	-	-	-	49 653	64 792
- oprocentowanie stałe	-	15 139	-	-	-	288	15 427
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	288	288
- nienotowane	-	15 139	-	-	-	-	15 139
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	49 365	49 365
Razem	872 740	1 600 511	1 129 125	558 422	519 989	478 090	5 158 877

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowanych do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania wg daty wykupu na dzień 31 grudnia 2008							
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe							
Rządowe	1 680 362	1 316 433	632 055	253 340	543 528	783 128	5 208 846
- oprocentowanie stałe	1 677 480	1 316 433	616 850	253 340	543 528	732 448	5 140 079
- oprocentowanie zmienne	1 640 481	1 262 936	378 659	253 340	543 528	732 448	4 811 392
Pozostałe	36 999	53 497	238 191	-	-	-	328 687
- notowane na rynku regulowanym	2 882	-	15 205	-	-	50 680	68 767
- oprocentowanie stałe	2 882	-	15 205	-	-	-	18 087
- oprocentowanie zmienne	2 882	-	-	-	-	-	2 882
- nienotowane	-	-	15 205	-	-	-	15 205
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	-	50 680	50 680
Razem	1 680 362	1 316 433	632 055	253 340	543 528	783 128	5 208 846

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczonych do obrotu wg daty wykupu na dzień 31 grudnia 2009							
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	356 354	225 492	456 590	193 958	124 418	342 325	1 699 137
Rządowe	354 155	218 540	450 644	193 258	116 434	316 343	1 649 374
- oprocentowanie stałe	354 155	211 015	450 644	193 258	116 434	316 343	1 641 849
- oprocentowanie zmienne	-	7 525	-	-	-	-	7 525
Pozostałe	2 199	6 952	5 946	700	7 984	25 982	49 763
- notowane na rynku regulowanym	699	-	-	-	6 984	-	7 683
- oprocentowanie stałe	699	-	-	-	6 984	-	7 683
- nienotowane	1 500	6 952	5 946	700	1 000	25 982	42 080
- oprocentowanie stałe	-	2 952	-	-	-	-	2 952
- oprocentowanie zmienne	1 500	4 000	5 946	700	1 000	25 982	39 128
Razem	356 354	225 492	456 590	193 958	124 418	342 325	1 699 137

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy – przeznaczonych do obrotu wg daty wykupu na dzień 31 grudnia 2008							
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	672 195	687 965	103 456	89 534	148 753	266 261	1 968 164
Rządowe	668 100	685 792	96 548	84 512	148 053	239 621	1 922 626
- oprocentowanie stałe	668 100	675 093	77 969	84 512	148 053	239 621	1 893 348
- oprocentowanie zmienne	-	10 699	18 579	-	-	-	29 278
Pozostałe	4 095	2 173	6 908	5 022	700	26 640	45 538
- notowane na rynku regulowanym	2 940	673	-	-	-	-	3 613
- oprocentowanie stałe	-	673	-	-	-	-	673
- oprocentowanie zmienne	2 940	-	-	-	-	-	2 940
- nienotowane	1 155	1 500	6 908	5 022	700	26 640	41 925
- oprocentowanie stałe	-	-	2 908	-	-	-	2 908
- oprocentowanie zmienne	1 155	1 500	4 000	5 022	700	26 640	39 017
Razem	672 195	687 965	103 456	89 534	148 753	266 261	1 968 164

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania	31 grudnia 2009					31 grudnia 2008				
	PLN	EUR	LTL	Pozostałe	Razem	PLN	EUR	LTL	Pozostałe	Razem
Instrumenty kapitałowe	333 122	3 686	3 049	152	340 009	191 552	3 341	3 800	248	198 941
- notowane na rynku regulowanym	-	3 686	3 049	152	6 887	10	3 341	3 800	248	7 399
- nienotowane na rynku regulowanym	333 122	-	-	-	333 122	191 542	-	-	-	191 542
Dłużne papiery wartościowe	5 157 999	878	-	-	5 158 877	5 205 547	1 774	1 525	-	5 208 846
Rządowe	5 093 495	590	-	-	5 094 085	5 139 662	-	417	-	5 140 079
- oprocentowanie stałe	4 852 301	590	-	-	4 852 891	4 810 975	-	417	-	4 811 392
- oprocentowanie zmienne	241 194	-	-	-	241 194	328 687	-	-	-	328 687
Pozostałe	64 504	288	-	-	64 792	65 885	1 774	1 108	-	68 767
- notowane na rynku regulowanym	15 139	288	-	-	15 427	15 205	1 774	1 108	-	18 087
- oprocentowanie stałe	-	288	-	-	288	-	1 774	1 108	-	2 882
- oprocentowanie zmienne	15 139	-	-	-	15 139	15 205	-	-	-	15 205
- nienotowane	49 365	-	-	-	49 365	50 680	-	-	-	50 680
- oprocentowanie zmienne	49 365	-	-	-	49 365	50 680	-	-	-	50 680
Razem	5 491 121	4 564	3 049	152	5 498 886	5 397 099	5 115	5 325	248	5 407 787

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczzone do obrotu	31 grudnia 2009				31 grudnia 2008				
	PLN	USD	EUR	Razem	PLN	USD	EUR	Pozostałe	Razem
Instrumenty kapitałowe	2 900 906	52 971	48 008	3 001 885	2 280 855	35 638	23 033	5 792	2 345 318
- notowane na rynku regulowanym	1 789 350	4 903	981	1 795 234	1 450 914	1 848	1 138	5 792	1 459 692
- nienotowane na rynku regulowanym	1 111 556	48 068	47 027	1 206 651	829 941	33 790	21 895	-	885 626
Dłużne papiery wartościowe	1 699 137	-	-	1 699 137	1 968 164	-	-	-	1 968 164
Rządowe	1 649 374	-	-	1 649 374	1 922 626	-	-	-	1 922 626
- oprocentowanie stałe	1 641 849	-	-	1 641 849	1 893 348	-	-	-	1 893 348
- oprocentowanie zmienne	7 525	-	-	7 525	29 278	-	-	-	29 278
Pozostałe	49 763	-	-	49 763	45 538	-	-	-	45 538
- notowane na rynku regulowanym	7 683	-	-	7 683	3 613	-	-	-	3 613
- oprocentowanie stałe	7 683	-	-	7 683	673	-	-	-	673
- oprocentowanie zmienne	-	-	-	-	2 940	-	-	-	2 940
- nienotowane	42 080	-	-	42 080	41 925	-	-	-	41 925
- oprocentowanie stałe	2 952	-	-	2 952	2 908	-	-	-	2 908
- oprocentowanie zmienne	39 128	-	-	39 128	39 017	-	-	-	39 017
Pozostałe, w tym:	11 665	-	2 058	13 723	22 902	-	29	-	22 931
- instrumenty pochodne	11 665	-	2 058	13 723	22 902	-	29	-	22 931
Razem	4 611 708	52 971	50 066	4 714 745	4 271 921	35 638	23 062	5 792	4 336 413

13.4 Pożyczki

Pożyczki	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	4 406 323	8 058 194
Długoterminowe	262 226	280 834
Pożyczki, razem	4 668 549	8 339 028

Pożyczki na dzień 31 grudnia 2009	Wartość bilansowa wg daty wykupu			Razem
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 3 lat do 4 lat	
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-
Pozostałe, w tym:	4 406 323	33 306	228 920	4 668 549
- transakcje reverse repo	345 789	-	-	345 789
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4 034 958	33 306	228 920	4 297 184
- depozyty u cedentów	1 542	-	-	1 542
- pożyczki	24 034	-	-	24 034
Razem	4 406 323	33 306	228 920	4 668 549

Pożyczki na dzień 31 grudnia 2008	Wartość bilansowa wg daty wykupu			Razem
	do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 4 lat do 5 lat	
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-
Pozostałe, w tym:	8 060 078	58 950	220 000	8 339 028
- transakcje reverse repo	494 132	-	-	494 132
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	7 550 384	58 950	220 000	7 829 334
- depozyty u cedentów	12 347	-	-	12 347
- pożyczki	3 215	-	-	3 215
Razem	8 060 078	58 950	220 000	8 339 028

Zarówno na dzień 31 grudnia 2009 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość godziwa pożyczek nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej.

Pożyczki na dzień 31 grudnia 2009	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe, w tym:	4 529 640	15 780	68 949	35 372	18 808	-	4 668 549
- transakcje reverse repo	345 789	-	-	-	-	-	345 789
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	4 162 355	15 015	68 172	35 372	16 270	-	4 297 184
- depozyty u cedentów	-	765	777	-	-	-	1 542
- pożyczki	21 496	-	-	-	2 538	-	24 034
Razem	4 529 640	15 780	68 949	35 372	18 808	-	4 668 549

Pożyczki na dzień 31 grudnia 2008	PLN	USD	EUR	LTL	UAH	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe, w tym:	7 909 749	24 524	324 973	44 961	34 814	7	8 339 028
- transakcje reverse repo	494 132	-	-	-	-	-	494 132
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	7 415 617	21 797	315 360	44 961	31 599	-	7 829 334
- depozyty u cedentów	-	2 727	9 613	-	-	7	12 347
- pożyczki	-	-	-	-	3 215	-	3 215
Razem	7 909 749	24 524	324 973	44 961	34 814	7	8 339 028

14. Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych

Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych - wartość bilansowa	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	1 073 599	1 153 837
- należności od ubezpieczających	1 011 631	1 080 612
- należności od pośredników ubezpieczeniowych	51 616	26 855
- inne należności	10 352	46 370
Należności z tytułu reasekuracji	26 334	30 421
Inne należności	284 045	227 926
Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych (netto)	1 383 978	1 412 184

Zarówno na dzień 31 grudnia 2009 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej.

Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Do 1 roku	1 324 056	1 370 903
Powyżej 1 roku do 5 lat	48 309	36 141
Powyżej 5 lat	11 613	5 140
Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy, razem	1 383 978	1 412 184

14.1 Inne należności

Inne należności	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego	764	31 695
Należności od Metro Projekt sp. z o.o. dochodzone na drodze sądowej	89 831	73 189
Rozliczenia przewencyjne	24 593	27 632
Zaliczki	2 959	3 479
Należności od OFE PZU	8 320	2 362
Należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	41 568	24 976
Należności Funduszy Inwestycyjnych Otwartych zarządzanych przez TFI PZU	4 593	10 958
Należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych	93 537	32 057
Pozostałe	17 880	21 578
Inne należności, razem	284 045	227 926

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na dzień 31 grudnia 2008 roku w pozycji „Pozostałe należności - pozostałe” zostały wykazane należności od Ministerstwa Finansów w łącznej kwocie 24.187 tys. zł z tytułu refundacji zniżek w ubezpieczeniach AC i OC, które w całości zostały objęte odpisem aktualizującym. W dniu 30 grudnia 2003 roku PZU złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie pozew przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Finansów o zapłatę kwot z tytułu refundacji ulg. Dnia 24 lutego 2005 roku zapadł wyrok oddalający powództwo PZU.

W dniu 8 lipca 2005 roku PZU wniósł apelację od zapadłego wyroku. W dniu 8 lutego 2007 roku Sąd Apelacyjny ogłosił wyrok, którym uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, w dniu 16 kwietnia 2009 roku zapadł wyrok oddalający powództwo PZU. Wyrok ten został przez PZU zaskarżony w apelacji złożonej w Sądzie Okręgowym 28 maja 2009 roku. Do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego apelacja nie została rozpatrzona.

14.2 Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Transakcje leasingu operacyjnego dotyczą w głównej mierze umów najmu nieruchomości.

Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Do 1 roku	15 178	2 851
Powyżej 1 roku do 5 lat	19 428	6 139
Powyżej 5 lat	118	-
Należności z tytułu przyszłych minimalnych opłat leasingowych, razem	34 724	8 990

15. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych - ubezpieczenia majątkowe i osobowe	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Rezerwa składek	75 096	64 990
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	-	51
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym:	191 210	290 662
- na szkody zgłoszone	156 106	190 623
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	19 056	73 401
- na koszty likwidacji szkód	16 048	26 638
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	482 007	529 149
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (netto)	748 313	884 852

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych - ubezpieczenia majątkowe i osobowe	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	259 293	265 097
Długoterminowe	489 020	619 755
Razem	748 313	884 852

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

16. Utrata wartości aktywów finansowych i należności

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w roku zakończonym 31 grudnia 2009	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (nieujęte w rachunku zysków i strat)	Zmiana składu grupy	Różnice kursowe	Inne zmiany odpisów	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	263 724	75 267	(294)	(34 836)	-	(82)	-	303 779
- instrumenty kapitałowe	263 724	75 267	(294)	(34 836)	-	(82)	-	303 779
Pożyczki	51 911	-	(1)	(32 783)	-	(3)	-	19 124
Pożyczki	51 911	-	(1)	(32 783)	-	(3)	-	19 124
Należności łącznie z należnościami z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	421 494	77 908	(60 710)	(6 541)	-	(380)	736	432 507
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	319 217	51 026	(21 567)	(1 168)	-	(262)	(167)	347 079
Należności z tytułu reasekuracji	20 365	21 463	(21 399)	(2 618)	-	(7)	20	17 824
Inne należności	81 912	5 419	(17 744)	(2 755)	-	(111)	883	67 604
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	20 303	14 882	(4 815)	-	-	-	-	30 370
Razem	757 432	168 057	(65 820)	(74 160)	-	(465)	736	785 780

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w roku zakończonym 31 grudnia 2008	Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	Utworzenie odpisów, ujęte w rachunku zysków i strat	Rozwiązanie odpisów ujęte w rachunku zysków i strat	Usunięcie odpisów z ksiąg rachunkowych (nieujęte w rachunku zysków i strat)	Zmiana składu grupy	Różnice kursowe	Inne zmiany odpisów	Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	118 049	179 441	-	(33 280)	(49)	(437)	-	263 724
- instrumenty kapitałowe	118 049	179 441	-	(33 280)	(49)	(437)	-	263 724
Pożyczki	51 892	-	(1)	-	-	20	-	51 911
Pożyczki	51 892	-	(1)	-	-	20	-	51 911
Należności łącznie z należnościami z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	373 174	68 577	(20 605)	(247)	-	(807)	1 402	421 494
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	265 676	59 695	(6 493)	(187)	-	(876)	1 402	319 217
Należności z tytułu reasekuracji	20 140	5 464	(5 259)	-	-	20	-	20 365
Inne należności	87 358	3 418	(8 853)	(60)	-	49	-	81 912
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	6 589	23 770	(10 056)	-	-	-	-	20 303
Razem	549 704	271 788	(30 662)	(33 527)	(49)	(1 224)	1 402	757 432

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Jakość kredytowa aktywów finansowych na dzień: 31 grudnia 2009	Wartość bilansowa (netto) aktywów		Wartość bilansowa (netto) aktywów przeterminowanych			Wartość bilansowa (netto)	Odpisy z tytułu utraty wartości		Wartość brutto
	nieprzeterminowanych objętych tytułu utruty wartości	nieobjętych odpisami z tytułu utruty wartości	do 3 miesięcy	pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy		indywidualnie	tworzone grupowo	
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	23 327 568	-	-	-	23 327 568	-	-	23 327 568
Dłużne papiery wartościowe	-	23 327 568	-	-	-	23 327 568	-	-	23 327 568
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	93 300	9 262 885	-	-	-	9 356 185	26 566	-	9 382 751
Dłużne papiery wartościowe	-	8 601 897	-	-	-	8 601 897	-	-	8 601 897
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	93 300	660 988	-	-	-	754 288	26 566	-	780 854
Pożyczki	-	4 668 549	-	-	-	4 668 549	19 124	-	4 687 673
Transakcje reverse repo	-	345 789	-	-	-	345 789	-	-	345 789
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	4 297 184	-	-	-	4 297 184	-	-	4 297 184
Depozyty u cedentów	-	1 542	-	-	-	1 542	-	-	1 542
Pożyczki	-	24 034	-	-	-	24 034	19 124	-	43 158
Należności łącznie z należnościami z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	25 217	1 159 259	48 248	21 210	130 044	1 383 978	113 779	318 728	1 816 485
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	12 984	955 314	46 968	20 825	37 508	1 073 599	29 257	317 822	1 420 678
Należności z tytułu reasekuracji	7 441	18 893	-	-	-	26 334	17 824	-	44 158
Inne należności	4 792	185 052	1 280	385	92 536*	284 045	66 698	906	351 649
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	38 993	709 320	-	-	-	748 313	30 370	-	778 683
Razem	157 510	39 127 581	48 248	21 210	130 044	39 484 593	189 839	318 728	39 993 160

* w tym 89,831 tys. zł dotyczących pożyczki zabezpieczonej hipotecznie, udzielonej spółce Metro-Projekt sp. z o.o.

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Jakość kredytowa aktywów finansowych na dzień: 31 grudnia 2008	Wartość bilansowa (netto)		Wartość bilansowa (netto) aktywów przeterminowanych		Wartość bilansowa (netto)	Odpisy z tytułu utraty wartości		Wartość brutto
	aktywów nieprzeterminowanych objętych odpisami z tytułu utraty wartości	aktywów nieobjętych odpisami z tytułu utraty wartości	do 3 miesięcy	pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy		powyżej 6 miesięcy	tworzonymi indywidualnie	
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	-	24 567 510	-	-	24 567 510	-	-	24 567 510
Dłużne papiery wartościowe	-	24 567 510	-	-	24 567 510	-	-	24 567 510
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	68 754	11 009 610	-	-	11 078 364	26 566	-	11 104 930
Dłużne papiery wartościowe	-	10 505 673	-	-	10 505 673	-	-	10 505 673
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	68 754	503 937	-	-	572 691	26 566	-	599 257
Pożyczki	-	8 339 028	-	-	8 339 028	51 911	-	8 390 939
Transakcje reverse repo	-	494 132	-	-	494 132	-	-	494 132
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	7 829 334	-	-	7 829 334	-	-	7 829 334
Depozyty u cedentów	-	12 347	-	-	12 347	-	-	12 347
Pożyczki	-	3 215	-	-	3 215	51 911	-	55 126
Należności łącznie z należnościami z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	29 312	1 219 360	46 365	15 021	1 412 184	130 425	291 069	1 833 678
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	29 312	1 040 626	44 443	14 488	1 153 837	28 148	291 069	1 473 054
Należności z tytułu reasekuracji	-	30 421	-	-	30 421	20 365	-	50 786
Inne należności	-	148 313	1 922	533	227 926	81 912	-	309 838
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno- ubezpieczeniowych	18 266	866 586	-	-	884 852	20 303	-	905 155
Razem	116 332	46 002 094	46 365	15 021	46 281 938	229 205	291 069	46 802 212

* w tym 73,189 tys. zł dotyczących pożyczki zabezpieczonej hipotecznie, udzielonej spółce Metro-Projekt sp. z o.o.

Na instrumenty kapitałowe nie są tworzone odpisy grupowe.

17. Szacowane regresy i odzyski

Szacowane regresy i odzyski	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Szacowane regresy	79 934	53 054
Szacowane odzyski	2 396	2 011
Szacowane dotacje	-	1 584
Razem	82 330	56 649

Szacowane regresy i odzyski	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	50 929	32 983
Długoterminowe	31 401	23 666
Razem	82 330	56 649

Szacowane regresy i odzyski klasyfikuje się jako długoterminowe, jeżeli przewiduje się, że związane z nimi przepływy pieniężne nastąpią po upływie więcej niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

18. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2009	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny	Różnice kursowe	Zmiany, razem	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	-	(1 940)	-	-	(1 940)	(1 940)
Nieruchomości	22	(1 255)	(336)	-	(1 591)	(1 569)
Rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, etc.	332	17	-	-	17	349
Rezerwa na premie oraz odpis na fundusz nagród	571	(43)	-	-	(43)	528
Należności niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	1	62	-	-	62	63
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	2 228	352	-	(48)	304	2 532
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	4 225	18 299	-	-	18 299	22 524
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych opłat manipulacyjnych	2 546	(103)	-	-	(103)	2 443
Pozostałe różnice	(56)	40	-	(1)	39	(17)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, razem	9 869	15 429	(336)	(49)	15 044	24 913

Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2008	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny	Różnice kursowe	Zmiany, razem	Stan na koniec okresu
Nieruchomości	-	22	-	-	22	22
Odroczone koszty akwizycji na rzecz OFE PZU	7 044	(7 044)	-	-	(7 044)	-
Rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, etc.	336	(4)	-	-	(4)	332
Rezerwa na premie oraz odpis na fundusz nagród	841	(270)	-	-	(270)	571
Należności niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	-	1	-	-	1	1
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	1 374	1 011	-	(157)	854	2 228
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	-	4 225	-	-	4 225	4 225
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych opłat manipulacyjnych	-	2 546	-	-	2 546	2 546
Pozostałe różnice	(25)	(45)	-	14	(31)	(56)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, razem	9 570	442	-	(143)	299	9 869

Ujemne różnice przejściowe związane z niekonsolidowanymi jednostkami Grupy PZU, dla których nie rozpoznano aktywa z tytułu podatku odroczonego wyniosły na dzień 31 grudnia 2009 roku 44.240 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku: 11.469 tys. zł).

Nierozpoznane (nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Wynikające ze straty podatkowej wg dopuszczalnego prawem terminu realizacji (w tym):	55 499	155 168
powyżej 1 roku do 5 lat	-	115 827
termin nieograniczony przepisami prawa	55 499	39 341
Razem	55 499	155 168

Na dzień 31 grudnia 2008 roku, w związku z utworzeniem Podatkowej Grupy Kapitałowej, opisanej w punkcie 49, dokonano kompensaty aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywanych przez PZU i PZU Życie.

19. Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	87 599	334
Długoterminowe	-	-
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, razem	87 599	334

20. Odroczone koszty akwizycji

Odroczone koszty akwizycji	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	404 455	374 638
Długoterminowe	76 684	79 560
Razem	481 139	454 198

20.1 Odroczone koszty akwizycji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wartość netto na początek okresu	368 605	358 531
Odroczone koszty akwizycji	439 503	402 279
Amortyzacja za okres, w tym:	(403 838)	(394 798)
-odniesiona na wynik finansowy	(403 838)	(394 798)
Inne zmiany	185	2 593
- różnice kursowe	185	2 593
Wartość netto na koniec okresu	404 455	368 605

20.2 Odroczone koszty akwizycji w ubezpieczeniach na życie

Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji w ubezpieczeniach na życie	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wartość netto na początek okresu	85 593	93 699
Odroczone koszty akwizycji	-	4 693
Amortyzacja za okres, w tym:	(8 909)	(12 799)
-odniesiona na wynik finansowy	(8 909)	(12 799)
Wartość netto na koniec okresu	76 684	85 593

21. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Koszty informatyczne	3 338	12 127
Aktywowane koszty akwizycji na rzecz OFE PZU	38 154	23 840
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu reasekuracji	164 228	98 855
Rozliczenia opłaty na rzecz NFZ	-	119 381
Prowizje z tytułu przedpłaconych składek	37 140	30 594
Pozostałe	10 084	6 620
Razem	252 944	291 417

Pozycja „Rozliczenia opłaty na rzecz NFZ” dotyczy opłaty ryczałtowej na rzecz Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”), którą PZU przekazywał na mocy art. 43a Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 z 2003 roku, poz. 1152). Wysokość opłaty była zależna od składki brutto z tytułu umów obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Obowiązek przekazywania opłaty wygasł z dniem 1 stycznia 2009 roku, w związku z uchynieniem przepisu, o którym mowa powyżej.

Rozliczenia międzyokresowe	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	243 384	286 852
Długoterminowe	9 560	4 565
Razem	252 944	291 417

22. Inne aktywa

Inne aktywa	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Zapasy, w tym:		
- materiały	12 099	7 028
- odzyski po szkodach	11 709	6 476
- odzyski po szkodach	390	552
Pozostałe składniki aktywów	3 682	4 695
Razem	15 781	11 723

Inne aktywa	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	15 781	11 723
Długoterminowe	-	-
Razem	15 781	11 723

Zapasy

Zapasy (pozostałe informacje)	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Wartość księgowa netto zapasów wykazywanych w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży – tylko odzyski po szkodach	390	552

Zarówno w 2009 roku, jak i w 2008 roku nie utworzono ani nie rozwiązano odpisów aktualizujących wartości zapasów.

23. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Struktura środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w rachunku przepływów pieniężnych wraz z uzgodnieniem	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	361 455	527 066
Inne środki pieniężne	5 101	6 140
Razem	366 556	533 206

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

W skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych wykazano następujące środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania:

- środki Funduszy Prewencyjnych – na gruncie przepisów polskich i opartych na nich wewnętrznych regulacjach spółek Grupy PZU, środki te mogą być wydatkowane tylko w ściśle określonych celach w ramach działalności prewencyjnej, przy zachowaniu pełnej kontroli nad tymi środkami w ramach działalności prewencyjnej;
- środki pieniężne z tytułu usługi „Autowypłata” – realizowanej przez Bank Pekao SA, polegającej na blokowaniu środków na rachunku bankowym do wysokości zleconej do wypłaty szkody, uprzednio zarejestrowanej w systemie bankowości elektronicznej.

24. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

W dniu 12 stycznia 2009 roku PZU i PZU Życie dokonały sprzedaży wszystkich 25.000 tys. akcji PTR (każda ze spółek po 12.500 tys. akcji) o łącznej wartości bilansowej 25.588 tys. zł, za łączną cenę 40.000 tys. zł (po 20.000 tys. zł dla każdej ze spółek).

25. Wyemitowany kapitał podstawowy oraz rezerwy przypisywane akcjonariuszom jednostki dominującej

25.1 Kapitał podstawowy

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	imienne	nieuprzywilejowane	60 446 320	60 446	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	imienne	nieuprzywilejowane	25 905 980	25 906	aport	31.03.1999	01.01.1999
Liczba akcji razem			86 352 300				
Kapitał zakładowy razem				86 352			

W ciągu 2009 roku liczba akcji PZU nie zmieniła się. Kapitał podstawowy PZU jest pokryty w całości.

25.1.1. Wykaz akcjonariuszy PZU

Stan na dzień 31 grudnia 2009 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Seria akcji	Liczba akcji	Łączna wartość opłacona akcji w zł	Liczba akcji zwykłych	Liczba akcji imiennych	Procent głosów na WZA
1	Skarb Państwa	A	17 432 118	17 432 118	17 432 118	17 432 118	20,1875%
		B	25 905 980	25 905 980	25 905 980	25 905 980	30,0000%
2	Eureko B.V.	A	19 856 968	19 856 968	19 856 968	19 856 968	22,9953%
3	Kappa SA	A	12 866 492	12 866 492	12 866 492	12 866 492	14,9000%
3	Pozostali akcjonariusze	A	10 290 742	10 290 742	10 290 742	10 290 742	11,9172%
Razem			86 352 300	86 352 300	86 352 300	86 352 300	100,0000%

Stan na dzień 31 grudnia 2008 roku

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Seria akcji	Liczba akcji	Łączna wartość opłacona akcji w zł	Liczba akcji zwykłych	Liczba akcji imiennych	Procent głosów na WZA
1	Skarb Państwa	A	21 663 380	21 663 380	21 663 380	21 663 380	25,0872%
		B	25 905 980	25 905 980	25 905 980	25 905 980	30,0003%
2	Eureko B.V.	A	27 739 108	27 739 108	27 739 108	27 739 108	32,1232%
3	Pozostali akcjonariusze	A	11 043 832	11 043 832	11 043 832	11 043 832	12,7893%
Razem			86 352 300	86 352 300	86 352 300	86 352 300	100,0000%

W pozycji „Pozostali akcjonariusze” wykazani zostali pracownicy, którzy nabyli nieodpłatnie akcje od Skarbu Państwa oraz osoby fizyczne i prawne, które nabyły akcje od pracowników.

25.1.2. Dematerializacja akcji PZU

W dniu 2 grudnia 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU podjęło uchwałę w sprawie dematerializacji akcji PZU. Następnie akcje PZU zostaną zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych („KDPW”).

Do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego akcje PZU nie zostały zarejestrowane w KDPW.

25.1.3. Jednostka dominująca wobec PZU najwyższego szczebla

Na dzień 31 grudnia 2009 roku Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej („Skarb Państwa”) posiadał 50,1875% akcji PZU, uprawniających do wykonywania 50,1875% głosów na Walnym Zgromadzeniu. Nie występowała zatem jednostka dominująca wyższego szczebla w stosunku do PZU sporządzająca skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

25.1.4. Podział zysku jednostki dominującej

W odniesieniu do podziału zysku za 2009 rok i za lata poprzednie, podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej sporządzonym zgodnie z PSR.

25.1.4.1. Podział zysku za 2008 rok

Zgodnie z uchwałą nr 7 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU z dnia 29 lipca 2009 roku zysk netto PZU za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku w wysokości 3.026.798 tys. zł został podzielony w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przeznaczono kwotę 3.005.798 tys. zł,
- na zwiększenie środków ZFŚS przeznaczono kwotę 21.000 tys. zł.

25.1.4.2. Zaliczkowa wypłata dywidendy za rok 2009

W konsekwencji Umowy Ugody i Dezinwestycji opisanej w punkcie 55.3, w dniu 1 października 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę w sprawie utworzenia kapitału rezerwowego w celu sfinansowania wypłaty zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy, którym w tym celu może dysponować Zarząd i zasileniu tego kapitału przez dokonanie odpisu w ciężar kapitału zapasowego w wysokości 11.999.516 tys. zł.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie upoważniło również Zarząd do powiększenia kwoty zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku 2009, która może zostać wypłacona akcjonariuszom PZU w oparciu o zysk osiągnięty do końca poprzedniego roku obrotowego o środki z kapitału rezerwowego, o którym mowa powyżej.

W dniu 1 października 2009 roku Zarząd PZU podjął uchwałę w sprawie wypłaty zaliczki na poczet dywidendy przewidywanej na koniec roku obrotowego 2009, w której postanowił wypłacić akcjonariuszom zaliczkę w łącznej kwocie 12.749.917 tys. zł.

Na kwotę tą złożyły się:

- 750.401 tys. zł z zysku netto osiągniętego za pierwsze półrocze 2009 roku;
- 11.999.516 tys. zł z kapitału zapasowego.

W wypłacie zaliczki na poczet dywidendy uczestniczyło 86.352.300 sztuk akcji zwykłych imiennych serii A i B. Dywidenda na jedną akcję wyniosła 147,65 zł. Dniem ustalenia praw do dywidendy był 19 listopada 2009 roku, a dniem wypłaty ww. zaliczki - 26 listopada 2009 roku.

25.1.4.3. Podział zysku za 2009 rok

Do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd PZU nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok 2009.

25.2 Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny wg tytułów	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Aktualizacja wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	323 315	138 622
Rewaluacja nieruchomości wynikająca z przeniesienia z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych	17 655	692
Razem	340 970	139 314

Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu aktualizacji wyceny instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Stan na początek okresu	138 622	247 024
Zmiany		
- zmiana wartości godziwej	184 693	(108 402)
- odpisy z tytułu utraty wartości	224 324	(272 900)
- sprzedaż	60 775	127 530
- różnice kursowe	(100 402)	36 994
	(4)	(26)
Stan na koniec okresu	323 315	138 622

26. Różnice kursowe z przeliczenia

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Stan na początek okresu	(23 279)	(17 954)
Zmiany dotyczące jednostek podporządkowanych	(137)	(5 325)
Stan na koniec okresu	(23 416)	(23 279)

27. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

27.1 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Rezerwa składek	3 704 128	3 945 694
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	37 167	74 498
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	3 837 211	3 776 095
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	4 874 653	4 528 618
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	4 180	-
Razem	12 457 339	12 324 905

Rodzaj ryzyka - rezerwy brutto wg grup określonych w dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	317 113	318 136
Komunikacyjne -odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	8 068 194	7 787 153
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	1 506 733	1 798 408
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	63 656	73 731
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	900 672	928 899
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	1 266 605	1 215 681
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	121 156	78 123
Świadczenie pomocy (grupa 18)	71 458	39 867
Ochrona prawna (grupa 17)	2 002	1 731
Pozostałe (grupa 16)	139 750	83 176
Razem	12 457 339	12 324 905

Rodzaj ryzyka - rezerwy na udziale własnym wg grup określonych w dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	318 556	320 379
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	7 401 141	6 966 441
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	1 524 845	1 805 297
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	53 895	69 813
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	880 293	914 133
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	1 246 414	1 207 030
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	85 510	56 770
Świadczenie pomocy (grupa 18)	71 348	39 698
Ochrona prawna (grupa 17)	2 002	1 707
Pozostałe (grupa 16)	125 022	58 785
Razem	11 709 026	11 440 053

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	4 185 666	3 549 709
Długoterminowe	8 271 673	8 775 196
Razem	12 457 339	12 324 905

Jako rezerwy długoterminowe wykazano rezerwy, wynikające z których prognozowane przepływy pieniężne nastąpią po upływie więcej niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

27.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Rezerwa składek	105 305	106 391
Rezerwa ubezpieczeń na życie	14 582 590	15 289 073
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	619 253	546 257
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	891	1 553
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	698 918	733 944
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	2 017 501	1 765 289
Razem	18 024 458	18 442 507

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	3 871 532	3 586 874
Długoterminowe	14 152 926	14 855 633
Razem	18 024 458	18 442 507

Saldo rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie zostało podzielone w oparciu o wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów ubezpieczenia na życie (przewidywanych do realizacji w okresie odpowiednio do 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego i później).

27.2.1. Konwersja umów ubezpieczeń grupowych pracowniczych

Od początku 2002 roku PZU Życie rozpoczął konwersję umów ubezpieczeń grupowych pracowniczych typ P z umów zawartych na czas nieokreślony na umowy zawarte na czas określony. Wynikiem skrócenia okresu odpowiedzialności jest zmniejszenie dla umów podlegających konwersji zobowiązań wynikających z udzielanej ochrony ubezpieczeniowej oraz obniżenie się poziomu wymaganych środków własnych.

27.2.2. Stary portfel w ubezpieczeniach na życie

W 1992 roku PZU przekazał PZU Życie polisy ubezpieczeń jednostkowych (posagowych i na życie) oraz rentowych (tzw. „stary portfel”).

W okresie wysokiej inflacji w Polsce w latach osiemdziesiątych istniały ograniczenia działalności lokacyjnej Państwowego Zakładu Ubezpieczeń, które powodowały, że przychody z lokat kształtowały się poniżej poziomu inflacji. W rezultacie, rezerwy utworzone w odniesieniu do starego portfela nie były dostateczne na pokrycie

świadczeń indeksowanych o inflację. PZU Życie dokonał częściowej waloryzacji polis starego portfela. Programy urealnienia świadczeń zostały wprowadzone dla świadczeń wypłacanych w latach 1996 – 2001 i planowane są w latach następnych. Część ubezpieczonych, których świadczenia utraciły swoją realną wartość, zaczęło wytaczać procesy sądowe przeciwko PZU Życie w celu uzyskania wyższych świadczeń.

Łączną wysokość rezerw utworzonych na stary portfel przedstawiono poniżej:

	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Rezerwy ubezpieczeń na życie	515 442	529 690
Pozostałe rezerwy techniczne – ubezpieczeniowe	248 135	228 799
Rezerwa IBNR i RBNP*	15 483	19 559
Rezerwy na stary portfel, ogółem	779 060	778 048

* - IBNR – Incurred But Not Reported – szkody zaistniałe lecz niezgłoszone

- RBNP – Reported But Not Paid – szkody zgłoszone, ale niewypłacone

PZU Życie tworzy rezerwę na rewaloryzację świadczeń z ubezpieczeń indywidualnych i rent przejętych od PZU (czyli z tzw. „starego portfela”), która może wynikać z przyszłych spraw spornych (procesy sądowe i ugody).

Wartość rezerwy została wyliczona w oparciu o wartość oczekiwanych przyszłych dodatkowych świadczeń wynikających ze spraw sądowych i ugód. Wartość tych świadczeń została ustalona poprzez ekstrapolację historycznego trendu świadczeń, oszacowanego na bazie liczby zakończonych procesów sądowych i ugód oraz wartości zasądzonych kwot. Jeżeli trendy dotyczące spraw sądowych i pozasądowych lub program waloryzacji świadczeń starego portfela uległyby istotnym zmianom w przyszłości, mogłyby to mieć istotny wpływ na poziom rezerw wymaganych na pokrycie zobowiązań z tytułu starego portfela.

28. Kontrakty inwestycyjne

Kontrakty inwestycyjne - wartość bilansowa	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	2 632 054	4 964 593
- wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	2 631 567	4 948 501
- wyceniane w wartości godziwej	487	16 092
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked)	1 094 475	1 026 528
Razem	3 726 529	5 991 121

Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (ang. *unit-linked*) zostały wyznaczone przy początkowym ujęciu jako zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach nie odbiega istotnie od wartości bilansowej.

Kontrakty inwestycyjne (krótkoterminowe)	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Kontrakty inwestycyjne zawierające uznaniowe udziały w zyskach	-	-
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach	2 506 707	4 847 008
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked)	1 094 475	1 026 528
Razem	3 601 182	5 873 536

Ze względu na możliwość odstąpienia klientów od umów na rachunek i ryzyko klienta wszystkie kontrakty tego typu zostały zakwalifikowane do zobowiązań krótkoterminowych.

Kwota krótkoterminowych kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach została określona w oparciu o warunki określone w umowach. Długoterminowe zobowiązania tego typu zapadają w okresie do trzech lat.

29. Rezerwy na świadczenia na rzecz pracowników

W związku z przyjętymi zasadami rachunkowości oraz faktem, iż spółki Grupy PZU nie wydzieliły aktywów programów określonych świadczeń, wartość bilansowa rezerw programów określonych świadczeń równa się wartości bieżącej odpowiadających im zobowiązań.

Rezerwy na świadczenia pracownicze	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Świadczenia po okresie zatrudnienia	105 253	118 419
- programy określonych świadczeń	105 253	118 419
- rezerwy na odprawy emerytalne	89 998	101 183
- rezerwy na świadczenia pośmiertne	15 255	17 236
Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	155 693	143 492
- rezerwy na nagrody jubileuszowe	118 443	134 625
- pozostałe	37 250	8 867
Razem	260 946	261 911

Rezerwy na świadczenia pracownicze	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
W walucie polskiej	260 946	261 911
W walutach obcych	-	-
Razem	260 946	261 911

Przychody (koszty) ujęte w rachunku zysków i strat związane z rezerwami na świadczenia pracownicze	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Świadczenia po okresie zatrudnienia	9 509	(9 272)
- programy określonych świadczeń	9 509	(9 272)
- rezerwy na odprawy emerytalne	7 577	(9 252)
- rezerwy na świadczenia pośmiertne	1 932	(20)
Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	2 492	(5 827)
- rezerwy na nagrody jubileuszowe	2 447	(5 373)
- pozostałe	45	(454)
Razem	12 001	(15 099)

Rezerwy na świadczenia pracownicze	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	17 353	16 950
Długoterminowe	243 593	244 961
Razem	260 946	261 911

29.1 Rezerwy na odprawy emerytalne

Zmiana stanu rezerwy na odprawy emerytalne	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Stan na początek okresu	101 183	106 915
Koszt wykazany w rachunku zysków i strat	(7 577)	9 252
Świadczenia wypłacone	(3 608)	(14 984)
Stan na koniec okresu	89 998	101 183

Koszty i przychody związane z rezerwą na odprawy emerytalne ujęte w rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Koszty dotyczące zatrudnienia w bieżącym okresie (current service cost)	(11 536)	(6 282)
Koszty odsetkowe	(1 913)	(1 828)
(Zyski) i straty aktuarialne rozpoznane w bieżącym okresie	21 026	(1 142)
Koszty i przychody związane z rezerwą na odprawy emerytalne ujęte w rachunku zysków i strat, razem, w tym wykazane w rachunku zysków i strat w następujących pozycjach:	7 577	(9 252)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	74	-
Koszty akwizycji	(2 327)	(1 896)
Koszty administracyjne	8 399	(8 851)
Odszkodowania i świadczenia	1 483	1 510
Pozostałe koszty operacyjne	(52)	(15)

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownikowi, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Regulacje wewnętrzne w mających siedziby w Polsce spółkach Grupy PZU rozszerzają uprawnienia w tym zakresie w odniesieniu do pracowników, których okres zatrudnienia w spółkach Grupy PZU przekracza 10 lat (do 6-krotności miesięcznego wynagrodzenia pracownika, w zależności od stażu pracy ogółem).

29.2 Rezerwy na świadczenia pośmiertne

Zmiana stanu rezerwy na świadczenia pośmiertne	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Stan na początek okresu	17 236	17 307
Koszt wykazany w rachunku zysków i strat	(1 932)	20
Świadczenia wypłacone	(49)	(91)
Stan na koniec okresu	15 255	17 236

Koszty i przychody związane z rezerwą na świadczenia pośmiertne ujęte w rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Koszty dotyczące zatrudnienia w bieżącym okresie (current service cost)	(1 801)	(1 235)
Koszty odsetkowe	(284)	(281)
(Zyski) i straty aktuarialne rozpoznane w bieżącym okresie	4 017	1 496
Koszty i przychody związane z rezerwą na świadczenia pośmiertne ujęte w rachunku zysków i strat, razem, w tym wykazane w rachunku zysków i strat w następujących pozycjach:	1 932	(20)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	3	-
Koszty akwizycji	479	(243)
Koszty administracyjne	870	(468)
Odszkodowania i świadczenia	592	601
Pozostałe koszty operacyjne	(12)	90

Zgodnie z Kodeksem Pracy w razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby, rodzinie pracownika przysługuje od pracodawcy świadczenie pośmiertne uzależnione od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy w wysokości od jednomiesięcznego do sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

29.3 Zasadnicze założenia aktuarialne przyjęte w kalkulacji rezerwy na odprawy emerytalne oraz świadczenia pośmiertne

Zasadnicze założenia aktuarialne przyjęte w kalkulacji rezerwy na odprawy emerytalne oraz odprawy pośmiertne	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Stopy dyskontowe /1	1,0% - 6,0%	1,0% - 5,5%
Przewidywane stopy wzrostu wynagrodzeń /1	0,0% - 4,5%	0,0% - 4,5%
Wskaźnik śmiertelności /2	PTTŻ	PTTŻ
Wskaźnik rotacji pracowników /3	właściwy dla spółki	właściwy dla spółki
Wskaźnik inwalidztwa (odejścia na rentę) /4	30% - 60%PTTŻ	30% - 60%PTTŻ

/1 W niektórych spółkach Grupy PZU przyjmuje się stopy dyskontowe na poziomie 1,0%. W takim przypadku przyjmowana stopa dyskontowa zawiera już w sobie przewidywaną stopę wzrostu wynagrodzeń (w konsekwencji zaprezentowaną w powyższej tabeli na poziomie 0,0%).

/2 Wskaźnik śmiertelności przyjmowany na poziomie określonym w Polskich Tablicach Trwania Życia (dla mężczyzn i kobiet ogółem), publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny.

/3 Wskaźniki rotacji pracowników obliczono na podstawie bieżącej obserwacji odejść z pracy. Wskaźnik jest różnicowany ze względu m. in. na wiek, staż pracy i zarobki pracownika. W niektórych spółkach Grupy PZU wskaźnika tego nie uwzględnia się.

/4 Wskaźnik inwalidztwa przyjmowany jako odpowiedni procent wartości wskaźnika śmiertelności, opisanego powyżej. W niektórych spółkach Grupy PZU wskaźnika tego nie uwzględnia się.

30. Inne rezerwy

Zmiana stanu innych rezerw w roku zakończonym 31 grudnia 2009	Stan na początek okresu	Zwiększenia	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec okresu
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	-	158 763	-	-	158 763
Rezerwy utworzone na potencjalne zobowiązania z tytułu inwestycji dotyczących CLSiOR	1 282	-	-	(366)	916
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	131 078	1 799	-	(107 941)	24 936
Rezerwa na kary nałożone przez UOKIK	50 384	14 792	-	-	65 176
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk	17 340	31 292	-	-	48 632
Rezerwa na ZFŚS	21 000	-	(21 000)	-	-
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	13 399	655	(1 196)	-	12 858
Pozostałe	1 993	1 820	-	(499)	3 314
Razem	236 476	209 121	(22 196)	(108 806)	314 595

Zmiana stanu innych rezerw w roku zakończonym 31 grudnia 2008	Stan na początek okresu	Zwiększenia	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec okresu
Rezerwy utworzone na potencjalne zobowiązania z tytułu inwestycji dotyczących CLSiOR	1 282	-	-	-	1 282
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia	123 900	7 178	-	-	131 078
Rezerwa na kary nałożone przez UOKIK	50 384	-	-	-	50 384
Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk	-	17 340	-	-	17 340
Rezerwa na ZFŚS	20 000	21 000	(20 000)	-	21 000
Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych prowizji	-	13 399	-	-	13 399
Pozostałe	7 352	-	(327)	(5 032)	1 993
Inne rezerwy, razem	202 918	58 917	(20 327)	(5 032)	236 476

Inne rezerwy	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Krótkoterminowe	275 887	69 718
Długoterminowe	38 708	166 758
Inne rezerwy, razem	314 595	236 476

Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji

W związku z ogłoszonym w dniu 29 grudnia 2009 roku planem wdrożenia programu restrukturyzacji na lata 2010 – 2012 PZU oraz PZU Życie utworzyły rezerwę na restrukturyzację w łącznej kwocie 158.763 tys. zł. Rezerwą zostały objęte koszty związane z planowaną redukcją zatrudnienia, której przeprowadzenie planuje się w roku 2010 w obszarach finansów, operacji, likwidacji szkód i świadczeń, obsługi klienta i sprzedaży. Oszacowana rezerwa uwzględnia koszty odpraw, które przysługują pracownikom z mocy prawa, jak i koszty dodatkowych rekompensat oraz programu outplacementu.

W dniu 10 lutego 2010 roku Zarządy PZU i PZU Życie podjęły uchwałę o zamiarze przeprowadzenia zwolnień grupowych w tych spółkach.

Postępowanie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) wobec PZU Życie

W dniu 1 czerwca 2005 roku Prezes UOKiK wszczął na wniosek kilku wnioskodawców postępowanie antymonopolowe wobec podejrzenia nadużywania przez PZU Życie pozycji dominującej na rynku grupowych ubezpieczeń pracowniczych, które może stanowić naruszenie art. 8 Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 82 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W wyniku rozstrzygnięcia toczącego się postępowania Prezes UOKiK decyzją z dnia 25 października 2007 roku nałożył na PZU Życie karę w wysokości 50.384 tys. zł za utrudnianie korzystania z ofert konkurentów.

Zarząd PZU Życie nie zgadza się zarówno z ustaleniami stanu faktycznego, jak i argumentacją prawną zawartą w decyzji. W ocenie Zarządu PZU Życie przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej, a konsekwencji bezpodstawnie przyjęto, że PZU Życie posiada dominującą pozycję na rynku.

PZU Życie złożył odwołanie od tej decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w którym sformułowano 38 zarzutów materialno- i formalnoprawnych wobec decyzji Prezesa UOKiK. Do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zapadły żadne formalne rozstrzygnięcia w opisaną sprawę.

Postępowanie UOKiK wobec PZU

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 30 grudnia 2009 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 14.792 tys. zł za stosowanie przez PZU praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. PZU nie zgadza się zarówno z treścią, jak i z uzasadnieniem decyzji UOKiK. W dniu 18 stycznia 2010 roku PZU wniósł do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie od ww. decyzji, skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się, które do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zostało rozpoznane.

Niezależnie od podjętych kroków odwoławczych, PZU na dzień 31 grudnia 2009 roku utworzył rezerwę na ww. karę wysokości 14.792 tys. zł.

Rezerwa na koszty wyjścia z projektu GraphTalk w PZU Życie

Pozycja „Rezerwa na koszty zamknięcia projektu GraphTalk” obejmuje w całości rezerwę na koszty zamknięcia projektu informatycznego GraphTalk w kwocie 48.632 tys. zł (na 31 grudnia 2008 roku: 17.340 tys. zł).

Ww. rezerwę tworzy się w oparciu o szacunki nakładów niezbędnych do zakończenia projektu GraphTalk, wskazujące na ryzyko nieosiągnięcia w terminie zakładanych celów projektu GraphTalk i spodziewanych korzyści ekonomicznych oraz ryzyko znacznego zwiększenia oczekiwanych kosztów projektu.

Rezerwa z tytułu zwrotu przez PTE do ZUS nienależnych opłat manipulacyjnych

Na podstawie pisma z ZUS, PTE PZU otrzymał informację o szacowanej kwocie nadpłaconych przez ZUS składek do otwartych funduszy emerytalnych za lata 1999 – 2007. W momencie dokonywania zwrotu nadpłaconych składek, zwrotowi do ZUS podlega także nominalna wartość opłaty manipulacyjnej pobieranej przez towarzystwo emerytalne zarządzające funduszem. W związku z powyższym zarząd PTE PZU uznał, iż zostały spełnione przesłanki dotyczące utworzenia rezerwy na zwrot pobranych w okresach wcześniejszych opłat manipulacyjnych od nadpłaconych przez ZUS składek. Wysokość rezerwy została oszacowana na podstawie przekazanej przez ZUS informacji o szacowanej kwocie nadpłaconych przez ZUS składek oraz stawki opłaty manipulacyjnej pobieranej przez PTE PZU w latach 1999 – 2007, pomniejszonej o wartość opłaty, o którą ZUS pomniejszał przekazywane składki.

Z uwagi na fakt, że do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie otrzymano od ZUS wszystkich wymaganych informacji, które umożliwiłyby dokonanie przeliczenia jednostek rozrachunkowych na środki pieniężne podlegające wypłacie z rachunków indywidualnych członków OFE PZU, nie można określić terminu zwrotu pobranych opłat manipulacyjnych.

Rezerwa na roszczenia sporne

Spółki Grupy PZU tworzą rezerwy w związku z toczącymi się sprawami spornymi i potencjalnymi zobowiązaniami z tytułu zawartych umów ubezpieczenia. W 2009 roku dokonano przeglądu i korekty szacunków tych rezerw w oparciu o prawdopodobieństwo niekorzystnego dla spółek Grupy PZU rozstrzygnięcia tych sporów.

31. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2009	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	21 829	291 210	49 170	362 209
Należności regresowe	(10 226)	906	-	(9 320)
Nieruchomości	(993)	(539)	3 688	2 156
Odroczone koszty akwizycji	84 371	9 979	-	94 350
Odroczone koszty akwizycji na rzecz OFE PZU	(4 672)	(3 566)	-	(8 238)
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	22 916	(2 643)	-	20 273
Rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, etc.	(49 324)	216	-	(49 108)
Rezerwa na premie oraz odpis na fundusz nagród	(33 046)	7 563	-	(25 483)
Rezerwy na urlopy pracownicze	(6 346)	(470)	-	(6 816)
Należności niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(25 330)	(9 751)	-	(35 081)
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	(13 635)	9 522	-	(4 113)
Opłaty na rzecz NFZ	22 682	(22 682)	-	-
Fundusz przewencyjny	17 450	(8 527)	-	8 923
Rezerwa na wyrównanie szkodowości	96 861	4 337	-	101 198
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	98 921	(13 108)	-	85 813
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	-	(30 165)	-	(30 165)
Pozostałe różnice	(16 185)	(46 360)	-	(62 545)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku, razem	205 273	185 922	52 858	444 053

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2008	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	251 057	(203 811)	(25 417)	21 829
Należności regresowe	(11 662)	1 436	-	(10 226)
Nieruchomości	21 824	(22 817)	-	(993)
Odroczone koszty akwizycji	84 919	(548)	-	84 371
Odroczone koszty akwizycji na rzecz OFE PZU	3 190	(7 862)	-	(4 672)
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	(1 986)	24 902	-	22 916
Rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, etc.	(52 325)	3 001	-	(49 324)
Rezerwa na premie oraz odpis na fundusz nagród	(38 383)	5 337	-	(33 046)
Rezerwy na urlopy pracownicze	(4 075)	(2 271)	-	(6 346)
Należności niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(18 093)	(7 237)	-	(25 330)
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	(10 293)	(3 342)	-	(13 635)
Opłaty na rzecz NFZ	9 178	13 504	-	22 682
Fundusz przewencyjny	27 743	(10 293)	-	17 450
Rezerwa na wyrównanie szkodowości	105 982	(9 121)	-	96 861
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	51 584	47 337	-	98 921
Pozostałe różnice	(15 832)	(353)	-	(16 185)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku, razem	402 828	(172 138)	(25 417)	205 273

W związku z utworzeniem podatkowej grupy kapitałowej, opisanej w punkcie 49 na dzień 31 grudnia 2008 roku dokonano kompensaty aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyliczanych przez PZU i PZU Życie.

32. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na dzień 31 grudnia 2008 roku całość salda zobowiązań z tytułu bieżącego podatku dochodowego stanowiły zobowiązania krótkoterminowe.

33. Inne zobowiązania

Zobowiązania - wartość bilansowa	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	56
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	371 199	369 757
Zobowiązania z tytułu reasekuracji	26 959	28 809
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	4 780 108	8 013
Inne zobowiązania	795 786	675 526
Zobowiązania, razem	5 974 052	1 082 161

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość godziwa innych zobowiązań nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej.

Zobowiązania wobec instytucji kredytowych dotyczą głównie zobowiązań z tytułu transakcji sprzedaży papierów dłużnych z przyrzeczeniem odkupu (ang. *sell-buy-back*), zawartej w celu sfinansowania zaliczkowej wypłaty dywidendy opisanej punkcie 25.1.4.2. Poniżej przedstawiono najistotniejsze informacje dotyczące tej transakcji:

Podmiot udzielający	Waluta	Stan zadłużenia na 31 grudnia 2009	Kwota zadłużenia do spłaty w terminie wymagalności	Termin wymagalności	Wartość godziwa zabezpieczenia na 31 grudnia 2009	Zabezpieczenie
Bank Gospodarstwa Krajowego	PLN	3 593 295	3 637 452	22 kwietnia 2010	4 070 034	Obligacje skarbowe
Bank Gospodarstwa Krajowego	PLN	174 247	176 388	22 kwietnia 2010	194 567	Bony skarbowe
Bank Handlowy w Warszawie SA	PLN	980 625	992 981	22 kwietnia 2010	1 067 010	Obligacje skarbowe
Razem		4 748 167	4 806 821		5 331 611	

Zobowiązania wg wymagalności wynikającej z warunków umowy	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Do 3 miesięcy	1 188 139	1 008 325
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	4 776 374	44 855
Powyżej 1 roku do 5 lat	4 826	22 399
Powyżej 5 lat	4 713	6 582
Zobowiązania wg wymagalności wynikającej z warunków umowy, razem	5 974 052	1 082 161

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Zobowiązania wobec ubezpieczających	263 797	241 332
Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	77 987	77 191
Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	29 415	51 234
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, razem	371 199	369 757

Zobowiązania z tytułu reasekuracji	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Zobowiązania z tytułu reasekuracji czynnej	365	2 918
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	26 594	25 891
Zobowiązania z tytułu reasekuracji, razem	26 959	28 809

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Pozostałe zobowiązania	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)	23 288	27 317
Rozrachunki publiczno-prawne: ZUS, PFRON, ZFŚS i inne	45 200	37 037
Z tytułu usług informatycznych i dostawy sprzętu	6 836	11 217
Wobec pracowników	2 789	3 821
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	4 118	4 724
Z tytułu zakupu papierów wartościowych	436 533	321 255
Zobowiązania funduszy inwestycyjnych	40 719	42 271
Z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	30 941	14 765
Zobowiązania wobec NFZ	-	33 416
Zobowiązania z tytułu CEPiK	1 815	2 012
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	145 321	97 559
Pozostałe	58 226	80 132
Pozostałe zobowiązania, razem	795 786	675 526

Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego w większości wynikają z umów najmu powierzchni usługowo – biurowych. Historycznie, umowy te najczęściej zawierane były na czas nieokreślony z możliwością ich wypowiedzenia, a w przypadku umów na czas określony - w przeważającej liczbie przypadków istniała możliwość ich przedłużenia. Bieżąca polityka w zakresie zawierania umów jest ukierunkowana na umowy na czas określony - 5 lat.

Zobowiązania z tytułu minimalnych opłat leasingu operacyjnego	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Do 1 roku	36 966	29 608
Powyżej 1 roku do 5 lat	84 257	46 272
Powyżej 5 lat	13 052	22
Zobowiązania z tytułu minimalnych opłat leasingu operacyjnego, razem	134 275	75 902

Zobowiązania z tytułu minimalnych opłat leasingu finansowego	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Do 1 roku	-	4 032
Powyżej 1 roku do 5 lat	-	8 207
Powyżej 5 lat	-	-
Zobowiązania z tytułu minimalnych opłat leasingu finansowego, razem	-	12 239

Opłaty z tytułu leasingu operacyjnego wykazane w rachunku zysków i strat danego okresu	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Minimalne opłaty z tytułu leasingu operacyjnego	57 664	62 669
Opłaty subleasingowe	-	2 505
Razem	57 664	65 174

34. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	464 126	391 400
- długoterminowe:	1 920	285
- zarachowane koszty prowizji agencyjnej	1 920	285
- krótkoterminowe:	462 206	391 115
- zarachowane koszty prowizji agencyjnej	172 894	104 983
- zarachowane koszty wynagrodzeń pracowników	94 916	86 393
- Zakładowy Fundusz Nagród	1 814	888
- zarachowane koszty usług konsultingowych	105	-
- zarachowane koszty i przychody z reasekuracji	74 847	66 860
- wynagrodzenia pośredników w zakładach pracy	19 523	18 404
- rezerwa na urlopy	38 633	37 240
- zarachowane nagrody dla pracowników	50 966	69 213
- pozostałe	8 508	7 134
Przychody przyszłych okresów, w tym:	236 643	261 173
- długoterminowe:	168	1 327
- wynagrodzenia prowizyjne z tytułu ubezpieczeń "Złota Jesień"	79	1 327
- pozostałe	89	-
- krótkoterminowe:	236 475	259 846
- odroczone prowizja reasekuracyjna	4 061	9 662
- przedpłaty składek	232 414	250 163
- pozostałe	-	21
Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów, razem	700 769	652 573

35. Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto

Składki przypisane brutto	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	8 021 895	8 432 994
W ubezpieczeniach bezpośrednich	7 966 464	8 418 050
W ubezpieczeniach pośrednich	55 431	14 944
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	6 340 822	6 130 153
Składki indywidualne	2 288 920	2 349 127
W ubezpieczeniach bezpośrednich	2 288 920	2 349 127
W ubezpieczeniach pośrednich	-	-
Składki ubezpieczeń grupowych	4 051 902	3 781 026
W ubezpieczeniach bezpośrednich	4 051 902	3 781 026
W ubezpieczeniach pośrednich	-	-
Składki przypisane brutto	14 362 717	14 563 147

W 2009 roku i w 2008 roku PZU Życie nie prowadził reasekuracji czynnej.

Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg grup określonych w dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	503 242	507 062
Komunikacyjne -odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	2 699 655	2 925 409
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	2 266 895	2 701 237
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	45 346	50 136
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	1 597 276	1 559 989
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	476 883	430 916
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	67 959	60 924
Świadczenie pomocy (grupa 18)	148 783	93 948
Ochrona prawna (grupa 17)	800	1 424
Pozostałe (grupa 16)	159 625	87 005
Składki przypisane brutto w bezpośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg grup określonych w dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	7 966 464	8 418 050

Składki przypisane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg grup określonych w dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	327	142
Komunikacyjne -odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	43	87
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	-	-
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	2 665	2 295
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	40 961	6 047
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	4 946	4 534
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	-	-
Świadczenie pomocy (grupa 18)	-	-
Ochrona prawna (grupa 17)	-	-
Pozostałe (grupa 16)	6 489	1 839
Składki przypisane brutto w pośrednich ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg grup określonych w dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	55 431	14 944

36. Przychody z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Ubezpieczenia emerytalne	309 702	291 829
Prowizje z tytułu opłat manipulacyjnych	196 380	190 308
Prowizje z tytułu zarządzania aktywami otwartego funduszu emerytalnego	113 296	101 507
Prowizje z tytułu wypłat transferowych	26	14
Kontrakty inwestycyjne	10 374	21 794
Przychody z tytułu opłat dotyczących kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta	10 374	21 794
Pozostałe	20 800	24 399
Przychody i opłaty od funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	20 800	24 399
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	340 876	338 022

Prowizje z tytułu opłat manipulacyjnych

PTE PZU pobiera opłatę manipulacyjną od składek przekazanych przez ZUS do OFE PZU w wysokości określonej w statucie OFE PZU, z uwzględnieniem limitów określonych w Ustawie o funduszach emerytalnych. Opłata manipulacyjna jest rozpoznawana jako przychód PTE PZU w miesiącu wpływu składki do OFE PZU, od której jest należna.

Prowizje z tytułu zarządzania aktywami otwartego funduszu emerytalnego

PTE PZU za zarządzanie OFE PZU pobiera wynagrodzenie w wysokości ustalonej w statucie OFE PZU, z uwzględnieniem limitów określonych w Ustawie o funduszach emerytalnych, w zależności od wartości zarządzanych aktywów netto.

37. Przychody netto z inwestycji

Przychody netto z inwestycji	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Przychody odsetkowe, w tym:	2 273 225	2 230 345
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	622 816	522 981
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	1 458 299	1 411 387
- pożyczki	189 066	292 275
- należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	-	25
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	3 044	3 677
Przychody z dywidend, w tym:	79 290	135 814
- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	48 601	93 325
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	30 689	42 489
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	22 678	15 464
Różnice kursowe, w tym:	14 609	54 961
- pożyczki	26 501	45 777
- należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	(11 781)	8 098
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	(111)	1 086
Pozostałe, w tym:	(26 418)	(24 829)
- koszty działalności inwestycyjnej	(14 741)	(17 438)
- koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(11 677)	(7 391)
Przychody netto z inwestycji, razem	2 363 384	2 411 755

38. Wynik netto z realizacji i odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji

Wynik netto z realizacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wynik netto z realizacji inwestycji	353 480	(628 483)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	39 377	18 381
- instrumenty kapitałowe	348	312
- dłużne papiery wartościowe	39 029	18 069
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	259 260	(627 028)
- instrumenty kapitałowe	254 007	(599 306)
- dłużne papiery wartościowe	8 042	13 803
- pozostałe	(2 789)	(41 525)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	74 987	(12 174)
- instrumenty kapitałowe	63 089	70 519
- dłużne papiery wartościowe	11 898	(82 693)
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, w tym:	17 315	(191)
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	17 315	(191)
Pożyczki	17 862	54 259
Należności łącznie z należnościami z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	(55 321)	(61 730)
Odpisy z tytułu utraty wartości	(92 170)	(227 412)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:	(74 973)	(179 441)
- instrumenty kapitałowe	(74 973)	(179 441)
Pożyczki	1	1
Należności łącznie z należnościami z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	(17 198)	(47 972)
Wynik netto z realizacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji, razem	261 310	(855 895)

39. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - zakwalifikowane do tej kategorii w momencie pierwszego rozpoznania, w tym:	306 925	235 163
- instrumenty kapitałowe	55 768	(127 963)
- dłużne papiery wartościowe	251 157	363 126
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	506 870	(1 195 255)
- instrumenty kapitałowe	433 254	(1 307 614)
- dłużne papiery wartościowe	73 887	161 636
- instrumenty pochodne	1 494	(42 103)
- zobowiązania finansowe	(1 765)	(7 174)
Nieruchomości inwestycyjne	30 512	(15 870)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	844 307	(975 962)

40. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Prowizje z tytułu pełnienia czynności komisarza awaryjnego	6 024	5 075
Rozwiązanie rezerw	109 217	12 809
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	13 561	-
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych w budowie	2 583	4 710
Refaktury kosztów	4 657	3 547
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	50 213	86 805
Przychody ze sprzedaży jednostek uczestnictwa zarządzanych przez TFI PZU	1 826	3 512
Oplaty z funduszy (świadczenia dodatkowe IKE)	11 149	12 256
Przychody z tytułu opłat likwidacyjnych	5 988	9 690
Pozostałe	54 848	53 862
Pozostałe przychody operacyjne, razem	260 066	192 266

41. Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe

Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	5 676 629	5 096 289
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(33 893)	88 827
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	3 793 545	3 406 941
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie	-	-
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto, razem	9 436 281	8 592 057

41.1 Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Odszkodowania i zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Odszkodowania i zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych brutto	5 676 629	5 096 289
Szkody i koszty likwidacji szkód bieżącego okresu	3 470 912	3 200 961
Szkody i koszty likwidacji szkód okresów poprzednich	1 823 480	1 503 640
Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	382 237	391 688
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i zmianie stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(33 893)	88 827
Szkody i koszty likwidacji szkód bieżącego okresu	(57 334)	21 981
Szkody i koszty likwidacji szkód okresów poprzednich	(124 061)	(78 027)
Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	147 502	144 873
Odszkodowania i zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych netto	5 642 736	5 185 116
Szkody i koszty likwidacji szkód bieżącego okresu	3 413 578	3 222 942
Szkody i koszty likwidacji szkód okresów poprzednich	1 699 419	1 425 613
Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	529 739	536 561

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Koszty likwidacji szkód w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	8 512	7 827
Usługi obce	124 153	124 491
Podatki i opłaty	6 385	5 891
Koszty pracownicze	273 000	275 821
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	6 574	10 684
Amortyzacja wartości niematerialnych	268	3 062
Inne, w tym:	66 014	42 338
- zasądzone koszty, odsetki i kary w sprawach od odszkodowania	64 132	37 242
- pozostałe	1 882	5 096
Koszty likwidacji szkód w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, razem	484 906	470 114

Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Zmiana stanu rezerwy składki w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	3 945 694	(64 990)	3 880 704	3 862 087	(66 154)	3 795 933
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	3 486 501	(35 415)	3 451 086	3 800 946	(27 813)	3 773 133
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(3 727 724)	26 325	(3 701 399)	(3 729 627)	33 380	(3 696 247)
Różnice kursowe w okresie	(343)	(1 016)	(1 359)	12 288	(4 403)	7 885
Stan na koniec okresu	3 704 128	(75 096)	3 629 032	3 945 694	(64 990)	3 880 704

Zmiana stanu rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego (w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych)	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	74 498	(51)	74 447	35 419	(256)	35 163
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	30 528	53	30 581	75 223	(62)	75 161
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(67 411)	-	(67 411)	(35 374)	241	(35 133)
Różnice kursowe w okresie	(448)	(2)	(450)	(770)	26	(744)
Stan na koniec okresu	37 167	-	37 167	74 498	(51)	74 447

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu, w tym:	3 776 095	(290 662)	3 485 433	3 824 237	(455 434)	3 368 803
- na szkody zgłoszone	1 498 823	(190 623)	1 308 200	1 374 853	(233 609)	1 141 244
- na szkody nie zgłoszone (IBNR)	1 651 469	(73 401)	1 578 068	1 845 209	(167 674)	1 677 535
- na koszty likwidacji szkód	625 803	(26 638)	599 165	604 175	(54 151)	550 024
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich, w tym:	(1 714 897)	100 242	(1 614 655)	(1 408 625)	71 433	(1 337 192)
- wypłacone odszkodowania	(1 508 472)	95 994	(1 412 478)	(1 237 150)	69 682	(1 167 468)
- koszty likwidacji szkód	(206 425)	4 248	(202 177)	(171 475)	1 751	(169 724)
Wzrost (spadek) rezerw, w tym:	1 779 982	(2 840)	1 777 142	1 355 334	92 337	1 447 671
- dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	1 935 074	(27 601)	1 907 473	1 816 570	(18 395)	1 798 175
- dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	(155 092)	24 761	(130 331)	(461 236)	110 732	(350 504)
Pozostałe zmiany	-	1 155	1 155	-	3 815	3 815
Różnice kursowe w okresie	(3 969)	895	(3 074)	5 149	(2 813)	2 336
Stan na koniec okresu	3 837 211	(191 210)	3 646 001	3 776 095	(290 662)	3 485 433
- na szkody zgłoszone	1 472 477	(156 106)	1 316 371	1 498 823	(190 623)	1 308 200
- na szkody nie zgłoszone (IBNR)	1 732 090	(19 056)	1 713 034	1 651 469	(73 401)	1 578 068
- na koszty likwidacji szkód	632 644	(16 048)	616 596	625 803	(26 638)	599 165

Zmiana stanu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	4 528 618	(529 149)	3 999 469	4 083 236	(508 625)	3 574 611
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich	(146 337)	16 530	(129 807)	(154 144)	20 760	(133 384)
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	235 096	21 699	256 795	(82 099)	(6 566)	(88 665)
Rozliczenie dyskonta w czasie	-	-	-	20 416	(2 561)	17 855
Zmiana stóp technicznych	-	-	-	379 569	(49 699)	329 870
Wzrost rezerw dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	235 105	-	235 105	334 622	-	334 622
Zmiana założeń	22 171	-	22 171	-	-	-
Pozostałe zmiany	-	8 913	8 913	(52 982)	17 542	(35 440)
Stan na koniec okresu	4 874 653	(482 007)	4 392 646	4 528 618	(529 149)	3 999 469

41.2 Ubezpieczenia na życie

Świadczenia ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wynikające z wymagalności	289 633	374 881
Wynikające ze świadczeń wypłacanych w przypadku śmierci	2 945 540	2 741 461
Wynikające z rezygnacji z umowy ubezpieczenia	303 957	316 271
Wynikające z inwalidztwa i odejść na renty	6 704	6 175
Wynikające ze świadczeń rentowych	41 820	41 158
Wynikające z urodzenia dziecka	289 101	257 821
Wynikające z leczenia szpitalnego	170 419	151 235
Wynikające ze zwrotu zgromadzonych środków i wypłat transferowych	100 057	127 402
Pozostałe	62 656	46 014
Świadczenia ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie, razem	4 209 887	4 062 418

Wszystkie odszkodowania i świadczenia dotyczące 2009 roku i 2008 roku odnosiły się do ubezpieczeń bezpośrednich.

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Koszty likwidacji szkód w ubezpieczeniach na życie według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	984	1 566
Usługi obce	45 474	34 372
Podatki i opłaty	10 436	12 741
Koszty pracownicze	71 837	68 328
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	5 930	6 711
Amortyzacja wartości niematerialnych	266	1 105
Inne	2 870	2 213
Koszty likwidacji szkód w ubezpieczeniach na życie, razem	137 797	127 036

Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie

Zmiana stanu rezerwy składki w ubezpieczeniach na życie	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekurato- rów	udział własny	brutto	udział reasekurato- rów	udział własny
Stan na początek okresu	106 391	-	106 391	71 870	-	71 870
Zwiększenia	105 305	-	105 305	106 391	-	106 391
Zmniejszenia	(106 391)	-	(106 391)	(71 870)	-	(71 870)
Stan na koniec okresu	105 305	-	105 305	106 391	-	106 391

Zmiana stanu rezerwy ubezpieczeń na życie - kontrakty ubezpieczeniowe bez DPF	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekurato- rów	udział własny	brutto	udział reasekurato- rów	udział własny
Stan na początek okresu	11 856 020	-	11 856 020	12 258 501	-	12 258 501
Otrzymane składki netto	1 526 270	-	1 526 270	1 709 219	-	1 709 219
Stopa techniczna na rezerwie	370 735	-	370 735	392 055	-	392 055
Uwolnienie rezerw z tytułu wymagalności i przeżycia, śmiertelności, rezygnacji/wykupów i innych ubezpieczeniowych zdarzeń losowych	(3 260 880)	-	(3 260 880)	(3 086 917)	-	(3 086 917)
Wpływ sprzedaży nowych polis oraz renegocjacji umów istniejących na początku okresu	466 282	-	466 282	583 162	-	583 162
Stan na koniec okresu	10 958 427	-	10 958 427	11 856 020	-	11 856 020

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

Zmiana stanu rezerw ubezpieczeń na życie, rezerw na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych oraz rezerw na rewaloryzację i procesy sądowe - kontrakty ubezpieczeniowe i inwestycyjne z DPF	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	4 147 679	-	4 147 679	4 283 487	-	4 283 487
Otrzymane składki netto	296 700	-	296 700	204 309	-	204 309
Stopa techniczna na rezerwie	178 375	-	178 375	174 302	-	174 302
Wzrost rezerw z tytułu udziału w zysku	30 558	-	30 558	8 787	-	8 787
Uwolnienie rezerw z tytułu wymagalności i przeżycia, śmiertelności, rezygnacji/wykupów i innych ubezpieczeniowych zdarzeń losowych	(508 996)	-	(508 996)	(513 405)	-	(513 405)
Zmiany w założeniach	93 700	-	93 700	5 590	-	5 590
- śmiertelność/zachorowalność	-	-	-	5 590	-	5 590
- inne	93 700	-	93 700	-	-	-
- wpływ sprzedaży nowych polis oraz renegotiacji umów istniejących na początku okresu	65 489	-	65 489	2 883	-	2 883
- wyłączenie rezerwy składki z rezerwy matematycznej	-	-	-	(18 274)	-	(18 274)
Stan na koniec okresu	4 303 505	-	4 303 505	4 147 679	-	4 147 679

Zmiana stanu rezerw ubezpieczeń na życie - kontrakty unit-linked	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Aktywa netto funduszu na początek okresu	1 765 289	-	1 765 289	1 964 985	-	1 964 985
Zwiększenia funduszu z tytułu składek	351 507	-	351 507	401 980	-	401 980
Oplaty potrącone z funduszu za ryzyko, administrację i inne	(26 491)	-	(26 491)	(27 611)	-	(27 611)
Przychody z lokat funduszu	216 389	-	216 389	(171 805)	-	(171 805)
Zmniejszenia funduszu z tytułu świadczeń, wykupów, itp.	(285 686)	-	(285 686)	(397 653)	-	(397 653)
Pozostałe zmniejszenia	(9 401)	-	(9 401)	(8 693)	-	(8 693)
Pozostałe zwiększenia	5 894	-	5 894	4 086	-	4 086
Aktywa netto funduszu na koniec okresu	2 017 501	-	2 017 501	1 765 289	-	1 765 289

Zmiana stanu rezerw ubezpieczeń na życie - pozostałe kontrakty ubezpieczeniowe	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	20 871	-	20 871	17 738	-	17 738
Zmiana stanu rezerw w okresie	(404)	-	(404)	3 133	-	3 133
Stan na koniec okresu	20 467	-	20 467	20 871	-	20 871

Zmiana stanu rezerw szkodowych	1 stycznia - 31 grudnia 2009			1 stycznia - 31 grudnia 2008		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
RBNP na początek okresu	133 452	-	133 452	115 187	-	115 187
IBNR na początek okresu	412 805	-	412 805	349 874	-	349 874
Razem RBNP i IBNR na początek okresu	546 257	-	546 257	465 061	-	465 061
Wykorzystanie rezerw szkodowych w ciągu roku	(546 257)	-	(546 257)	(465 061)	-	(465 061)
Utworzenie rezerw szkodowych w ciągu roku	619 253	-	619 253	546 257	-	546 257
Razem RBNP i IBNR na koniec okresu	619 253	-	619 253	546 257	-	546 257
RBNP na koniec okresu	160 720	-	160 720	133 452	-	133 452
IBNR na koniec okresu	458 533	-	458 533	412 805	-	412 805

42. Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych

Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wynikające z kontraktów inwestycyjnych zawierających uznaniowe udziały w zyskach	-	-
Wynikające z kontraktów inwestycyjnych o gwarantowanych i ustalonych warunkach	164 466	156 893
- koszty odsetkowe wyliczone efektywną stopą procentową	163 782	156 386
- wbudowane opcje	684	507
Wynikające z kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked)	110 591	(402 398)
Świadczenia oraz zmiana wyceny kontraktów inwestycyjnych, razem	275 057	(245 505)

43. Koszty akwizycji

Koszty akwizycji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	10 943	15 010
Usługi obce	12 858	8 487
Podatki i opłaty	1 282	893
Koszty pracownicze	357 686	344 837
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	833	2 240
Amortyzacja wartości niematerialnych	69	4
Inne, w tym:	983 125	897 431
- prowizje z działalności bezpośredniej	979 201	860 856
- reklama	20 162	36 740
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(42 973)	(8 014)
- prowizje z działalności pośredniej	23 789	2 579
- pozostałe	2 946	5 270
Koszty akwizycji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, razem	1 366 796	1 268 902

Koszty akwizycji w ubezpieczeniach na życie według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	3 070	4 628
Usługi obce	21 359	11 107
Podatki i opłaty	612	444
Koszty pracownicze	142 926	137 539
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	7 629	8 797
Amortyzacja wartości niematerialnych	275	2 319
Inne, w tym:	239 656	190 333
- prowizje z działalności bezpośredniej	206 252	164 568
- reklama	16 112	10 668
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	8 909	8 106
- pozostałe	8 383	6 991
Koszty akwizycji w ubezpieczeniach na życie, razem	415 527	355 167

Koszty akwizycji w ubezpieczeniach emerytalnych według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	-	-
Usługi obce	949	767
Podatki i opłaty	-	-
Koszty pracownicze	48 103	38 998
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-	-
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	-
Inne	8 230	4 189
Koszty akwizycji w ubezpieczeniach emerytalnych, razem	57 282	43 954

44. Koszty administracyjne

Koszty administracyjne w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	51 962	43 942
Usługi obce	286 918	281 675
Podatki i opłaty	17 950	17 226
Koszty pracownicze	519 109	537 070
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	80 020	94 464
Amortyzacja wartości niematerialnych	17 163	10 375
Inne, w tym:	92 015	50 791
- reklama	38 599	21 727
- pozostałe	53 416	29 064
Koszty administracyjne w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych, razem	1 065 137	1 035 543

Koszty administracyjne w ubezpieczeniach na życie według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	18 695	23 711
Usługi obce	116 061	143 331
Podatki i opłaty	4 325	4 855
Koszty pracownicze	195 208	191 632
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	25 576	26 152
Amortyzacja wartości niematerialnych	23 696	26 346
Wynagrodzenia osób obsługujących ubezpieczenia grupowe w zakładach pracy	210 967	200 901
Inne, w tym:	42 008	27 014
- reklama	23 167	17 390
- pozostałe	18 841	9 624
Koszty administracyjne w ubezpieczeniach na życie, razem	636 536	643 942

Koszty administracyjne obejmują również koszty działalności ubezpieczeniowej niezaliczone do kosztów akwizycji, związane z inkasem składek, koszty związane z zarządzaniem portfelem umów ubezpieczenia, portfelem umów reasekuracyjnych i innych wynikających ze statutowej działalności spółek ubezpieczeniowych Grupy PZU.

Koszty administracyjne w ubezpieczeniach emerytalnych według rodzaju	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zużycie materiałów i energii	1 504	2 082
Usługi obce	9 200	8 524
Podatki i opłaty	53 297	39 594
Koszty pracownicze	27 391	27 542
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	2 486	3 709
Amortyzacja wartości niematerialnych	555	52
Inne	12 775	13 858
Koszty administracyjne w ubezpieczeniach emerytalnych, razem	107 208	95 361

Pozycja „Podatki i opłaty” w kosztach administracyjnych w ubezpieczeniach emerytalnych obejmuje m. in:

- Wpłaty do części podstawowej i dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego;

- Wpłaty na rachunek premiowy/ rachunek rezerwowy;
- Opłaty dla KDPW – z tytułu refundacji kosztów za wykonanie czynności związanych z obsługą wypłat transferowych;
- Opłaty dla ZUS – z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek.

45. Koszty pracownicze

Koszty pracownicze	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Wynagrodzenia	1 351 134	1 322 993
Programy określonych składek, w tym:	265 249	261 570
- narzuty na wynagrodzenia	195 196	189 259
- ubezpieczenia emerytalne III filaru, w tym koszty składek na PPE poniesione w okresie	70 053	69 022
- inne	-	3 289
Odprawy związane z rozwiązaniem stosunku pracy	1 190	272
- ZFŚS	-	21 000
- pozostałe	27 854	27 779
Koszty pracownicze, razem	1 645 427	1 633 614

Na dzień 31 grudnia 2009 roku spółki PZU, PZU Życie i PZU CO posiadały programy emerytalne III filaru dla swoich pracowników, będące programami określonych składek, opłacanych dodatkowo przez pracodawcę ponad wynagrodzenie ustalone w umowie o pracę, stanowiących 7% wynagrodzenia za pracę brutto. W przypadku PZU i PZU CO programy prowadzi MPTE PZU SA, a w przypadku PZU Życie - spółka sama prowadzi ww. program dla swoich pracowników.

46. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Koszty związane z pełnieniem czynności komisarza awaryjnego	192	192
Utworzenie rezerw	18 636	4 693
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	12 264	56 802
Wartość netto sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych i rzeczowych aktywów trwałych w budowie	878	1 266
Odsetki za zwłokę, kary i odszkodowania	6 407	6 302
Darowizny	10 166	1 038
Koszty usług informatycznych	7 912	11 887
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	18 362	20 171
Komenda Główna Straży Pożarnej oraz Związek Ochotniczych Straży Pożarnych	30 533	27 964
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku ubezpieczeniowego	52 955	57 067
Koszty podlegające refakturowaniu	4 628	3 223
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	46 383	54 170
Koszty TFI	11 543	12 175
Koszty restrukturyzacji zatrudnienia	17 139	-
Opłaty na rzecz NFZ	119 381	238 556
Koszty operacyjne funduszy inwestycyjnych	2 568	16 354
Rezerwa na potencjalne koszty wyjścia z projektu GraphTalk	31 292	17 340
Utworzenie przez PTE rezerwy z tytułu zwrotu składek nienależnych do ZUS	577	13 399
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość systemów informatycznych	1 874	59 444
Składka finansowana	23 870	28 028
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	158 763	-
Pozostałe	17 259	45 248
Pozostałe koszty operacyjne, razem	593 582	675 319

W pozycji „Opłaty na rzecz NFZ” wykazano koszty opłaty ryczałtowej na rzecz NFZ, opisanej w punkcie 21.

Pozycja „Koszty restrukturyzacji zatrudnienia” dotyczy procesu optymalizacji zatrudnienia w Centralach PZU i PZU Życie, przeprowadzonego w dniach 20 sierpnia – 18 września 2009 roku, na podstawie porozumienia z dnia 5 sierpnia 2009 roku zawartego pomiędzy zarządami PZU i PZU Życie a związkami zawodowymi

działającymi w tych spółkach. Optymalizacja objęła 217 pracowników w Centrali PZU oraz 189 pracowników w Centrali PZU Życie. Zwalnianym osobom proponowane były warunki korzystniejsze niż przewidziane przez Ustawę z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90 z 2003 roku, poz. 844).

Informacje na temat utworzonej rezerwy na koszty z tytułu restrukturyzacji znajdują się w punkcie 30.

47. Koszty finansowe

Koszty finansowe dotyczą kosztów poniesionych ponoszone w związku z transakcją opisaną w punkcie 33, zawartą w celu sfinansowania zaliczkowej wypłaty dywidendy, opisaną w punkcie 25.1.4.2, poniesione na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Handlowego w Warszawie SA w kwotach odpowiednio 28.373 tys. zł i 7.567 tys. zł.

48. Różnice kursowe

Różnice kursowe ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Aktywa finansowe	26 501	45 777
- pożyczki	26 501	45 777
Należności, w tym należności z tytułu kontraktów ubezpieczeniowych	(11 781)	8 081
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	3 314	(55 262)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	(111)	(41)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	(1)	-
Inne zobowiązania	295	185
Różnice kursowe ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, razem	18 217	(1 260)

Zestawienie nie zawiera różnic kursowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ponieważ ich ustalenie nie jest w praktyce możliwe, z uwagi na przyjęty sposób kalkulacji ww. rezerw.

49. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy	01.01.2009 - 31.12.2009	01.01.2008 - 31.12.2008
Zysk (strata) brutto (skonsolidowany)	4 565 811	2 931 058
Stawka CIT (lub zakres stawek CIT) właściwa dla kraju siedziby jednostki dominującej (w %)	19%	19%
Podatek dochodowy jaki zostałby skalkulowany jako iloczyn zysku księgowego brutto jednostek i stawki CIT właściwej dla kraju siedziby jednostki dominującej	867 504	556 901
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym powyżej a podatkiem dochodowym wykazanym w rachunku zysków i strat:	(64 604)	44 439
- straty podatkowe	(17 275)	(2 929)
- grzywny, kary umowne	6 480	8 353
- odsetki	160	26
- dywidendy	(12 846)	(13 298)
- wycena aktywów finansowych	34 262	2 713
- wycena nieruchomości inwestycyjnych	(3 445)	500
- utworzenie/rozwiązanie odpisów na należności niezaliczone do kosztów uzyskania przychodów	(19 865)	9 857
- utworzenie / rozwiązanie pozostałych rezerw i odpisów na inne aktywa niezaliczonych do kosztów uzyskania przychodów	20 949	21 991
- niezrealizowane przychody i koszty z tytułu reasekuracji biernej	(49 589)	2 405
- opodatkowania działalności ubezpieczeniowej na Ukrainie	7 436	12 167
- amortyzacja	(5 427)	(8 245)
- korekta składki w PZU Życie	(285)	2 462
- pozostałe zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	(25 159)	8 437
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	802 900	601 340

Podatek dochodowy odroczony, wykazany w rachunku zysków i strat	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
Zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	188 797	(168 354)
Zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu zmiany stawek podatkowych	-	-
Zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu poprzednio nieuwjętej straty podatkowej, ulgi podatkowej lub różnicy przejściowej poprzedniego okresu	(18 304)	(4 226)
Zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu odpisania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub braku możliwości wykorzystania rezerwy na odroczony podatek dochodowy	-	-
Podatek dochodowy odroczony, razem	170 493	(172 580)

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 stycznia – 31 grudnia 2009	1 stycznia – 31 grudnia 2008
1. Ujętego w rachunku zysków i strat, w tym:	802 900	601 340
- podatek bieżący	632 407	773 920
- podatek odroczony	170 493	(172 580)
2. Ujętego w kapitale własnym, w tym:	81 253	26 949
- podatek bieżący	-	-
- podatek odroczony	81 253	26 949

W dniu 5 września 2008 roku Zarząd PZU podjął uchwałę o powołaniu Podatkowej Grupy Kapitałowej („PGK”), składającej się z PZU i PZU Życie. Spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU. PGK powołana została na okres 3 lat, od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2011 roku. Zgodnie z art. 25 ust. 1 Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. nr 54 z 2000 roku, poz. 654 z późn., zm.), PGK rozlicza się z Urzędem Skarbowym w cyklach miesięcznych.

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z wysokimi odsetkami. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce, Litwie i Ukrainie jest wyższe, niż istniejące w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym. W Polsce rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

50. Przychody pochodzące z wymiany towarów i usług

W 2009 roku ani w 2008 roku w Grupie PZU nie wystąpiły przychody powstające w wyniku wymiany towarów i usług.

51. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	31 grudnia 2009	31 grudnia 2008
Aktywa warunkowe, w tym:	3 699	3 699
Otrzymane gwarancje i poręczenia	3 699	3 699
Zobowiązania warunkowe	1 000 074 157	77 289
Udzielone poręczenia i gwarancje	7 714	6 599
Roszczenia ubezpieczeniowe sporne	1 000 045 496	37 663
Inne roszczenia sporne	19 865	32 458
Pozostałe	1 082	569

PZU i PZU Życie uwzględniają roszczenia sporne w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia. W przypadku roszczeń spornych dotyczących waloryzacji rent w PZU Życie roszczenia ujmowane są w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych w kwocie rocznej wartości rent ponad odpowiadającą kwotę rezerwy ustalonej w ramach rezerw matematycznych na życie. Na dzień 31 grudnia 2009 roku wartość roszczeń spornych w PZU Życie, w większości dotyczących rewaloryzacji rent i świadczeń ubezpieczeniowych z tytułu polis starego portfela, wynosiła 24.477 tys. zł (31 grudnia 2008

roku: 27.764 tys. zł). W odniesieniu do całości powyżej opisanych roszczeń, nie jest wykonalne w praktyce ustalenie, w jakim stopniu roszczenia te objęte są rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi. Na dzień 31 grudnia 2009 roku liczba roszczeń spornych przeciwko PZU z tytułu prowadzenia statutowej działalności ubezpieczeniowej wynosiła 8.461 (na koniec 2008 roku 8.613).

Roszczenie w sprawie o zadośćuczynienie za niewypłacone świadczenie z tytułu umowy dodatkowego ubezpieczenia na wypadek nieszczęśliwego wypadku w wysokości 1 biliona złotych dotyczy jednej osoby fizycznej. Sprawa została prawomocnie rozstrzygnięta przez sądy dwóch instancji w 2005 roku, które roszczenie oddaliły. W 2008 roku pozew przeciwko PZU Życie został wniesiony ponownie, a sąd pierwszej instancji, wyrokiem z dnia 23 marca 2009 roku oddalił powództwo. Powód złożył apelację od wyroku, która wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 9 lipca 2009 roku została oddalona. W dniu 2 listopada 2009 roku w przedmiotowej sprawie została złożona skarga kasacyjna. Na dzień 9 marca 2010 roku wyznaczone zostało posiedzenie Sądu Najwyższego w przedmiocie przyjęcia lub odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zdaniem Zarządu PZU Życie roszczenie jest bezzasadne, gdyż w przedmiotowej sprawie zapadł już prawomocny wyrok.

51.1 Potencjalne sprawy sądowe z tytułu portfela ubezpieczeń na życie rodzinnych kontynuowanych

W 1998 roku przed Sądem Najwyższym zakończył się proces sądowy dotyczący waloryzacji sumy ubezpieczenia w kontynuowanym ubezpieczeniu rodzinnym, w wyniku którego PZU Życie musiał wypłacić świadczenie wyższe niż wynikało to z umowy ubezpieczenia. Ponadto, w odosobnionych przypadkach sądy okręgowe wydają podobne wyroki.

PZU Życie uważa, iż ubezpieczeni w ramach ubezpieczeń rodzinnych indywidualnie kontynuowanych mieli i mają możliwość podnoszenia sumy ubezpieczenia i w związku z powyższym ich roszczenia co do waloryzacji świadczeń w przypadku, gdy nie dokonali podwyższenia sumy ubezpieczenia, są bezpodstawne. Jeżeli w podobnych przypadkach byłaby możliwość przyznawania przez sądy waloryzacji świadczeń ponad sumę ubezpieczenia, miałyby to potencjalnie bardzo groźne skutki dla całego systemu ubezpieczeniowego w Polsce. Gdyby w przyszłości do PZU Życie wpływały roszczenia czy też wytaczane byłyby przez ubezpieczonych sprawy sądowe z tytułu ubezpieczeń rodzinnych kontynuowanych, PZU Życie będzie zdecydowanie występował przeciwko waloryzacji świadczeń ponad sumę ubezpieczenia określoną w polisie.

W związku z tym Zarząd PZU Życie uważa, że nie ma przesłanek uzasadniających ujęcie w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu portfela ubezpieczeń na życie rodzinnych kontynuowanych.

51.2 Spór z Universale International GmbH

W dniu 1 czerwca 1998 roku w Warszawie została zawarta umowa pomiędzy Universale International GmbH z siedzibą w Wiedniu („Universale”) a BRC Holding SA z siedzibą w Warszawie następnie zmieniona aneksem w dniu 15 czerwca 1999 roku, dotycząca budowy budynku Centrali PZU.

PZU Tower uczestniczy w postępowaniu sądowym z powództwa Universale o nadużycie gwarancji bankowej.

Od dnia 17 września 2003 roku trwa spór z powództwa wzajemnego przed Sądem Arbitrażowym w sprawie zasądzenia od Universale na rzecz PZU Tower odszkodowania za nienależyte wykonanie postanowień umowy. Wartość przedmiotu wynosi 18.587 tys. zł.

W dniu 17 stycznia 2008 roku Sąd Arbitrażowy wydał wyrok, w którym zasądził kwotę 440 tys. zł na rzecz PZU Tower od Universale z tytułu kosztów usunięcia wad w budynku Centrali PZU oraz nakazał usunięcie wad, odrzucił zarzut nadużycia gwarancji bankowej, nakazując jednocześnie PZU Tower zwrot do Universale ewentualnej nadwyżki kwoty uzyskanej z gwarancji bankowej ponad koszty usunięcia wad.

Universale złożył skargę na wyrok Sądu Arbitrażowego, wnosząc o jego uchylenie. W dniu 27 marca 2008 roku PZU Tower wniósł do Sądu Okręgowego w Warszawie o oddalenie skargi Universale. W dniu 18 maja 2009 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił skargę Universale. Od przedmiotowego wyroku Universale wniosło apelację w dniu 2 lipca 2009 roku, domagając się uwzględnienia skargi na wyrok Sądu Arbitrażowego. W dniu 3 sierpnia 2009 roku PZU Tower odpowiedział na apelację wnosząc o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny wyznaczył termin posiedzenia w przedmiotowej sprawie na dzień 24 marca 2010 roku.

52. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych

52.1 Aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Na dzień 31 grudnia 2009 roku obligacje skarbowe, których wartość godziwa wynosiła 5.331.611 tys. zł stanowiły zabezpieczenie transakcji sell-buy-back opisanej w punkcie 33. Na dzień 31 grudnia 2008 roku w spółkach Grupy PZU nie występowały aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

52.2 Aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie pożyczek udzielonych

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na dzień 31 grudnia 2008 roku PZU i PZU Życie były stronami transakcji typu buy-sell-back. Informacje na temat kwot dotyczących tych transakcji znajdują się w punkcie 13.4.

52.3 Rzeczowe aktywa trwałe

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na dzień 31 grudnia 2008 roku w spółkach Grupy PZU nie występowały składniki rzeczowych aktywów trwałych, które stanowiłyby zabezpieczenie zobowiązań.

53. Transakcje z podmiotami powiązanymi

53.1 Transakcje dotyczące PZU

PZU, w ramach prowadzonej działalności ubezpieczeniowej, zawiera umowy ubezpieczeń z podmiotami powiązanymi oraz dokonuje na ich rzecz wypłat odszkodowań. Transakcje te są zawierane i rozliczane na warunkach możliwych do uzyskania przez klientów niebędących stroną powiązaną. Należności od stron powiązanych oraz zobowiązania wobec stron powiązanych z tytułu umów ubezpieczeniowych mają charakter krótkoterminowy.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku i na dzień 31 grudnia 2008 roku PZU nie był stroną żadnych istotnych umów zawartych z pozostałymi jednostkami Grupy PZU.

53.2 Wynagrodzenia Zarządów i członków organów nadzorczych spółek Grupy PZU objętych konsolidacją łącznie z wynagrodzeniem z zysku oraz informacja o wartości zaliczek, kredytów, pożyczek i gwarancji udzielonych członkom Zarządów i członkom Rad Nadzorczych

W 2009 i w 2008 roku spółki Grupy PZU objęte konsolidacją nie udzieliły pożyczek ani żadnych podobnych świadczeń członkom swoich Zarządów ani swoich Rad Nadzorczych.

53.2.1. Jednostka dominująca

Wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu i Rady Nadzorczej PZU przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2009	1 stycznia - 31 grudnia 2008
Członkowie Zarządu	1 183	827
Członkowie Rady Nadzorczej	343	333

53.2.2. Inne spółki Grupy PZU objęte konsolidacją

Wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządów i Rad Nadzorczych innych spółek Grupy PZU objętych konsolidacją przedstawiono poniżej:

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2009	1 stycznia - 31 grudnia 2008
Członkowie Zarządu	9 655	11 352
Członkowie Rady Nadzorczej	2 771	1 778

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2009 roku

53.3 Transakcje z podmiotami powiązanymi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązanymi wg stanu na 31 grudnia 2009	Składka przypisana brutto			Należności			
	w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	w ubezpieczeniach na życie	Pozostałe przychody	Koszty	- w tym odpisy na należności dokonane w bieżącym okresie	wartość brutto	odpisy aktualizujące
netto	Zobowiązania	Aktywa warunkowe					
Znaczący inwestor (Eureko B.V.) 1/	-	-	91	-	-	75	-
Kluczowi członkowie kadry kierowniczej jednostek objętych konsolidacją 2/	-	-	-	-	-	-	-
Jednostki zależne od Skarbu Państwa 3/4/	176 198	2 191 837	4 423	160 449	76	13 799	(365)
Pozostałe podmioty powiązane	1 132	-	23 009	30 692	815	13 569	(12 319)
						1 250	2 274

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązanymi wg stanu na 31 grudnia 2008	Składka przypisana brutto			Należności			
	w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	w ubezpieczeniach na życie	Pozostałe przychody	Koszty	- w tym odpisy na należności dokonane w bieżącym okresie	wartość brutto	odpisy aktualizujące
netto	Zobowiązania	Aktywa warunkowe					
Znaczący inwestor (Eureko B.V.) 1/	-	-	1	-	-	-	-
Kluczowi członkowie kadry kierowniczej jednostek objętych konsolidacją 2/	-	-	-	-	-	-	-
Jednostki zależne od Skarbu Państwa 3/	99 021	1 785 153	9 284	106 830	-	41 671	(326)
Pozostałe podmioty powiązane	403	-	31 244	29 200	213	14 637	(11 504)
						3 133	2 123

1/ Przychody od Eureko dotyczą wynagrodzenia należnego PZU z tytułu przekazywania wybranych danych i raportów finansowych dla Eureko.

2/ Członkowie zarządów spółek Grupy PZU objętych konsolidacją, dane wg oświadczeń.

3/ Zdefiniowane w punkcie 5.7.

4/ Nie uwzględnia transakcji opisanych w punkcie 53.3.1.

Na 31 grudnia 2009 roku i na 31 grudnia 2008 roku główną pozycję salda należności od pozostałych podmiotów powiązanych stanowią należności od Syta Development Sp. z o.o. w likwidacji („Syta Development”) z tytułu realizacji umów dotyczących inwestycji Centrum Likwidacji Szkód i Oceny Ryzyka w wartości brutto 11.291 tys. zł (31 grudnia 2008 roku: 11.291 tys. zł), które z powodu niewywiązywania się z umów zostały na obie te daty objęte o odpisem aktualizującym w pełnej wysokości.

53.3.1. Utworzenie spółki zależnej Kappa SA, jej zbycie na rzecz Skarbu Państwa oraz pożyczka udzielona tej spółce

W dniu 12 sierpnia 2009 roku zawiązana została spółka Kappa SA („Kappa”) o kapitale zakładowym wysokości 100 tys. zł, dzielącym się na 10.000 akcji zwykłych imiennych o wartości nominalnej 10 zł każda. Wszystkie akcje Kappa objął PZU, opłacając je w dniu 19 sierpnia 2009 roku.

W dniu 17 września 2009 roku PZU zbył 9.999 akcji Kappa posiadanych przez na rzecz Skarbu Państwa za łączną kwotę 110,5 tys. zł. Pozostała 1 akcja została zbyta Skarbowi Państwa w dniu 22 grudnia 2009 roku za kwotę 10 zł.

W dniu 1 października 2009 roku PZU zawarł z Kappa umowę o udzielenie pożyczki w łącznej wysokości do 25.000 tys. zł, celem sfinansowania udziału Kappa w wykonaniu Umowy Ugody i Dezinwestycji, w tym na zapłatę podatku od czynności cywilnoprawnych z tytułu wkładów niepieniężnych wnoszonych do Kappa, pokrycie kosztów zbadania wkładów niepieniężnych oraz ich wniesienia do Kappa, a także na finansowanie bieżącej działalności Kappa.

Do dnia 31 grudnia 2009 roku PZU wypłacił Kappa łącznie 21.145 tys. zł tytułem pożyczki. W dniu 1 października 2009 roku Skarb Państwa, Kappa i PZU zawarły także umowę, która określa warunki, na których PZU oraz Kappa mogą żądać od Skarbu Państwa podwyższenia kapitału zakładowego Kappa w przypadku niedokonania przez Kappa spłaty pożyczki lub jej części.

53.4 Transakcje z największymi jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa

Transakcje z 10 największymi kontrahentami Grupy PZU (wg przypisu składki brutto) będącymi jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa w 2009 roku

Kontrahent	Składka przypisana brutto	Należności	Zobowiązania
Kontrahent 1*	2 293 698	-	-
Kontrahent 2	14 092	-	1
Kontrahent 3	12 615	11 707	1
Kontrahent 4	9 215	20	209
Kontrahent 5	7 741	5	-
Kontrahent 6	7 664	-	-
Kontrahent 7	1 582	-	-
Kontrahent 8	1 305	6	-
Kontrahent 9	1 246	-	-
Kontrahent 10	684	-	-

* Transakcje z Kontrahentem 1 oznaczają w głównej mierze transakcje typu bancassurance, które PZU i PZU Życie prowadzą na rzecz ich klientów. W 2009 roku Kontrahent 1 stracił status spółki zależnej od Skarbu Państwa. W związku z powyższym w tabeli nie wykazano należności i zobowiązań na datę 31 grudnia 2009 roku.

Transakcje z 10 największymi kontrahentami Grupy PZU (wg przypisu składki brutto) będącymi jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa w 2008 roku

Kontrahent	Składka przypisana brutto	Należności	Zobowiązania
Kontrahent 1*	964 930	30 708	3 493
Kontrahent 11*	846 277	-	-
Kontrahent 12	12 637	323	2
Kontrahent 6	6 673	-	-
Kontrahent 4	6 353	8	103
Kontrahent 2	6 267	1 962	21
Kontrahent 13	5 296	1 182	145
Kontrahent 5	5 039	604	-
Kontrahent 7	1 934	693	2
Kontrahent 9	1 474	684	-

* Transakcje z Kontrahentami 1 i 11 oznaczają w głównej mierze transakcje typu bancassurance, które PZU i PZU Życie prowadzą na rzecz ich klientów.

54. Zatrudnienie

Poniższa tabela przedstawia średnie zatrudnienie w etatach w spółkach Grupy PZU objętych konsolidacją.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2009	1 stycznia - 31 grudnia 2008
Zarządy (liczba osób na koniec okresu sprawozdawczego)	23	25
Kadra kierownicza	820	880
Pozostali pracownicy	16 103	16 621
Razem	16 946	17 526

55. Pozostałe informacje

55.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Na dzień 1 stycznia 2009 roku w Zarządzie Spółki zasiadali:

- Andrzej Klesyk Prezes Zarządu;
- Magdalena Nawłoka Wiceprezes Zarządu;
- Witold Jaworski Członek Zarządu;
- Rafał Stankiewicz Członek Zarządu.

W dniu 1 października 2009 roku konsorcjum Eureko B.V. i Banku Millennium SA odwołało Magdalenę Nawłokę ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu Spółki.

W związku z powyższym, od dnia 1 października 2009 roku do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Zarządu PZU wchodził:

- Andrzej Klesyk - Prezes Zarządu PZU;
- Witold Jaworski - Członek Zarządu PZU;
- Rafał Stankiewicz - Członek Zarządu PZU.

55.2 Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Na dzień 1 stycznia 2009 roku w Radzie Nadzorczej PZU zasiadali:

- Tomasz Gruszecki Przewodniczący;
- Ernst Jansen Wiceprzewodniczący;
- Marcin Majeranowski Wiceprzewodniczący;
- Joanna Karman Członek Rady;
- Maciej Bednarkiewicz Członek Rady;
- Alfred Bieć Członek Rady;
- Michał Nastuła Członek Rady;
- Gerard van Olphen Członek Rady;
- Tomasz Przesławski Członek Rady.

W dniu 31 sierpnia 2009 roku Ministerstwo Skarbu Państwa odwołało ze składu Rady Nadzorczej Joannę Karman, a w jej miejsce powołało Marzenę Piszczek.

W dniu 28 września 2009 roku ze składu Rady Nadzorczej odwołano Ernsta Jansena, Macieja Bednarkiewicza oraz Michała Nastulę i powołano Richarda Ippela oraz Marco Veta.

W dniu 1 października 2009 roku Richard Ippel złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej.

W dniu 30 grudnia 2009 roku Eureko B.V. odwołało Gerarda van Olphena z funkcji Członka Rady Nadzorczej. Jednocześnie na nowego Członka Rady Nadzorczej powołano Waldemara Maja – jako Niezależnego Eksperta.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku skład Rady Nadzorczej PZU przedstawiał się następująco:

- Tomasz Gruszecki Przewodniczący;
- Marcin Majeranowski Wiceprzewodniczący;
- Alfred Bieć Członek Rady;
- Tomasz Przesławski Członek Rady;
- Marzena Piszczek Członek Rady;
- Marco Vet Członek Rady;
- Waldemar Maj Członek Rady.

W dniu 5 stycznia 2010 roku Ministerstwo Skarbu Państwa odwołało ze składu Rady Nadzorczej Alfreda Biecia i Tomasza Przesławskiego, powołując jednocześnie na Członków Rady Nadzorczej Piotra Kamińskiego i Grażynę Piotrowską-Oliwę.

W dniu 12 stycznia 2010 roku konsorcjum Eureko B.V. i Banku Millenium SA odwołało ze składu Rady Nadzorczej Marco Veta i powołało Jurgena Stegmanna.

W związku z powyższym od dnia 12 stycznia 2010 roku do dnia podpisania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej PZU przedstawiał się następująco:

- Tomasz Gruszecki Przewodniczący;
- Marcin Majeranowski Wiceprzewodniczący;
- Marzena Piszczek Członek Rady;
- Waldemar Maj Członek Rady;
- Piotr Kamiński Członek Rady;
- Grażyna Piotrowska-Oliwa Członek Rady;
- Jurgen Stegmann Członek Rady.

55.3 Zakończenie sporu pomiędzy Skarbem Państwa oraz Eureko B.V. („Eureko”)

W październiku 2002 roku Eureko rozpoczęło procedurę arbitrażową, na podstawie Umowy międzynarodowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Holandii o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji z dnia 7 września 1992 roku („Umowa międzynarodowa”). Pozew Eureko – jako inwestora holenderskiego – dotyczył braku przysługującej Eureko na podstawie zapisów umowy międzynarodowej, ochrony inwestycji w Polsce. Eureko domagało się od Rzeczypospolitej Polskiej realizacji prawa do nabycia 21% akcji PZU, wynikającego z zapisów pierwszej umowy dodatkowej z dnia 3 kwietnia 2001 roku, a także zadośćuczynienia za szkody.

W dniu 1 października 2009 roku została podpisana Umowa Ugody i Dezinwestycji pomiędzy Skarbem Państwa a Eureko oraz PZU oraz Kappa SA. Umowa ta kończy długoletni spór pomiędzy głównymi akcjonariuszami PZU. Główne warunki ugody to:

- zrzeczenie się roszczeń Eureko wobec Skarbu Państwa i PZU, w tym zrzeczenie się roszczeń arbitrażowych;
- zgoda obu stron na pierwszą ofertę publiczną sprzedaży akcji PZU (ang. *Initial Public Offering*, „IPO”) i doprowadzenie do debiutu giełdowego PZU;
- zgoda Eureko na rezygnację z uprawnień strategicznego inwestora w PZU;
- przeprowadzenie IPO, poprzez m. in. dopuszczenie i wprowadzenie akcji PZU do obrotu na GPW;
- zgoda Eureko na natychmiastowe obniżenie swojego udziału w PZU do 23%, do 18% po przeprowadzeniu IPO i docelowo poniżej 13%;
- zobowiązanie Eureko do nieprowadzenia działalności konkurencyjnej wobec PZU przez 3 lata od dnia, w którym udział Eureko w PZU spadnie poniżej 13%;
- zobowiązanie się Eureko do niezwiększania swojego udziału kapitałowego w PZU przez 15 lat aż do czasu obniżenia udziału w kapitale zakładowym PZU do poziomu niższego niż 5%, z tym, że do upływu ww. terminu, Eureko nie będzie nabywać akcji PZU w liczbie, która powodowałaby osiągnięcie lub przekroczenie progu 5%;
- zrzeczenie się uprawnień indywidualnych Eureko (do powoływania 4 członków Rady Nadzorczej i 2 członków Zarządu, w tym wiceprezesa) w PZU przyznanych na mocy istniejących umów i statutu;
- zgoda Eureko na wygaśnięcie obowiązków i uprawnień wynikających z Umowy Sprzedaży Akcji i Pierwszej Umowy Dodatkowej, m.in. w zakresie postanowień zakazujących Skarbowi Państwa zbywania istotnych pakietów akcji PZU na rzecz innych podmiotów.

Jako część płatności na rzecz Eureko uzyskało:

- prawo do otrzymania kwoty 3.550.000 tys. zł stanowiącej dywidendę uzyskaną z tytułu użytkowania 24.043.345 akcji PZU, należących do Skarbu Państwa. Użytkowanie to, ustanowione na czas oznaczony do 31 stycznia 2010 roku, ograniczone było wyłącznie do pobierania pożytków w formie dywidendy, do której uprawnienie powstawało w czasie istnienia użytkowania i nie obejmowało żadnych innych uprawnień korporacyjnych ani majątkowych;
- prawo do otrzymania kwoty 1.224.142 tys. zł jako kwoty gwarantowanej przy rozliczeniu sprzedaży 4,9% akcji PZU w ramach IPO.

W dniu 26 listopada 2009 roku PZU wypłacił, uzgodnioną na mocy Umowy Ugody i Dezinwestycji, zaliczkę na poczet dywidendy za rok 2009 w wysokości 12.749.917 tys. zł, opisaną w punkcie 25.1.4.2.

Dnia 2 grudnia 2009 roku w Międzynarodowym Trybunale Arbitrażowym zostały złożone dokumenty oznaczające rozpoczęcie procedury skutecznego zakończenia postępowania arbitrażowego. Jednocześnie Eureko zwróciło się do instytucji, które prowadziły postępowania dotyczące wieloletniego sporu o ich zakończenie, w tym do KNF, Naczelnego Sądu Administracyjnego, odpowiednich Sądów Okręgowych i Komisji Europejskiej, która podjęła sprawę z urzędu.

Dnia 4 grudnia 2009 roku Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Arbitrażowego zakończył formalnie spór wszczęty przez Eureko przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na tle umowy prywatyzacyjnej PZU w związku ze spełnieniem się warunków określonych w Umowie Ugody i Dezinwestycji.

Równoległe z działaniami zmierzającymi do zakończenia sporu arbitrażowego Rzeczpospolita Polska i Skarb Państwa w imieniu których działał Minister Skarbu Państwa oraz Eureko podjęły skuteczne działania zmierzające do zakończenia wszelkich innych sporów związanych z procesem prywatyzacji PZU.

55.4 Zmiany statutu PZU

Zmiany dotyczące tworzenia kapitału rezerwowego

W dniu 28 sierpnia 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU dokonało zmiany Statutu PZU, polegającej na umożliwieniu utworzenia:

- kapitału rezerwowego w celu sfinansowania zaliczkowej wypłaty dywidendy,
- kapitału rezerwowego w celu sfinansowania podwyższenia kapitału zakładowego ze środków Spółki.

Przyjęcie nowego tekstu Statutu PZU

W dniu 2 grudnia 2009 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU przyjęło nowy Statut PZU.

Zmian dokonano zgodnie z uzgodnieniami zawartymi w Umowie Ugody i Dezinwestycji, opisanej w punkcie 55.3, której strony uzgodniły zmiany w zakresie ładu korporacyjnego w PZU, mające na celu m.in. przygotowanie PZU do przeprowadzenia IPO i wprowadzenia akcji PZU do obrotu na GPW.

W związku z powyższym, w Statucie zostały ujęte zapisy:

- wynikające z KSH, odnoszące się do ładu korporacyjnego w spółkach publicznych;
- wynikające ze zmian w KSH i innych przepisach prawa;
- mające zapewnić stosowanie przez PZU zasad ładu korporacyjnego określonych w Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW, z pewnymi ograniczeniami mającymi na celu zminimalizowanie możliwości wrogiego przejęcia kontroli nad PZU.

Zmiany do Statutu PZU zostały zatwierdzone decyzją KNF z dnia 5 lutego 2010 roku i zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 19 lutego 2010 roku.

55.5 Powołanie Projektu IPO 2010

Uchwałą Zarządu PZU z dnia 1 grudnia 2009 roku powołano Projekt IPO 2010 mający na celu przeprowadzenie IPO poprzez wprowadzenie akcji PZU do obrotu na GPW w pierwszym półroczu 2010 roku.

55.6 Spór dotyczący dywidendy za rok 2006

W 2007 roku wpłynął do PZU pozew Eureko przeciwko PZU. Sprawa była prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Powód dochodził uchylenia uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU z dnia 30 czerwca 2007 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006.

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2009 roku Sąd Okręgowy w Warszawie umorzył postępowanie w powyższej sprawie. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że powód w piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2009 roku (wynikającym z kwestii opisanej w punkcie 55.3) cofnął pozew, zrzekając się jednocześnie w całości dochodzonego roszczenia. Postanowienie jest prawomocne.

55.7 Wynagrodzenie biegłego rewidenta

W tabeli poniżej zaprezentowano kwoty należne podmiotom uprawnionym do badania sprawozdań finansowych PZU wypłacone lub należne za dany okres, powiększone o podatek VAT, określone zgodnie z zasadą memoriału.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2009	1 stycznia - 31 grudnia 2008
Badanie sprawozdań finansowych	1 054	700
Inne usługi poświadczające	1 035	211
Usługi doradztwa podatkowego	-	-
Pozostałe usługi	36	110
Razem	2 125	1 021

55.8 Kontrola KNF w PZU

W dniach od 15 czerwca do 13 sierpnia 2009 roku KNF przeprowadził w PZU kontrolę sprawdzającą działalność i stan majątkowy w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz likwidacji szkód.

W dniu 23 lutego 2010 roku KNF wydała protokół z kontroli, w którym wskazano na naruszenia ustawy ubezpieczeniowej, ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 z 2003 roku poz. 1152), ustawy o rachunkowości, Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń (Dz. U. Nr 236 z 2008 roku poz. 1634) oraz Kodeksu Cywilnego w zakresie ustalania wysokości wypłacanych szkód i opóźnień w ich wypłacie, aktualizacji odwołań w aktach wewnętrznych, stosowania ogólnych sformułowań w aktach wewnętrznych regulujących proces kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz ustalania wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W szczególności zwrócono uwagę na stosowany przez PZU współczynnik dyskonta w kalkulacji rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uzależniony od przewidywanego zwrotu z aktywów stanowiących pokrycie rezerwy na skapitalizowaną wartość rent, jak i od przewidywanego wzrostu obecnie wypłacanych rent.

PZU dokonał zmian w Regulaminie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tak, aby zasady kalkulacji rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uwzględniały uwagi KNF. Wprowadzone zmiany nie wpłynęły istotnie na wynik finansowy netto 2009 roku.

Zamiarem Zarządu PZU jest dokonanie szczegółowej analizy zgłoszonych uwag oraz przedstawienie, w trybie przewidzianym prawem, dodatkowych wyjaśnień w przypadkach, w których w opinii Zarządu zgłoszone uwagi nie są w pełni zgodne ze stanem faktycznym lub z innych powodów nie są uzasadnione.

Zdaniem Zarządu PZU wyniki opisanej powyżej kontroli i wskazane nieprawidłowości w innych obszarach również nie mają istotnego wpływu na wyniki finansowe PZU oraz na niniejsze sprawozdanie finansowe.

55.9 Kontrola KNF w PZU Życie

W okresie od 19 lutego 2008 roku do 18 kwietnia 2008 roku KNF przeprowadziła kontrolę w PZU Życie dotyczącą organizacji i zarządzania, zmian w portfelu grupowych umów ubezpieczeń na życie, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz wykonania wcześniejszych zaleceń dotyczących zmian w niektórych umowach ubezpieczenia grupowego oraz poszerzenia zakresu informacji zawartego w niektórych umowach ubezpieczenia.

W toku wykonywanych czynności kontrolnych zespół inspekcyjny wskazał na naruszenia Ustawy o działalności ubezpieczeniowej, Ustawy o rachunkowości oraz Kodeksu Cywilnego i wskazał sześć zaleceń pokontrolnych.

Do dnia 31 grudnia 2008 roku cztery z zaleceń zostały wykonane, a dwa pozostałe, za zgodą KNF, mogły być zrealizowane do 31 grudnia 2009 roku.

W piśmie z dnia 29 grudnia 2009 roku KNF stwierdził m.in., że:

- nie znalazł uzasadnienia dla uprzednio wnioskowanego przez PZU Życie wydłużenia terminu dla zmian w ogólnych warunkach ubezpieczeń. KNF jednocześnie zalecił podjęcie niezwłocznych działań w tym zakresie i zwrócił się o przedłożenie do KNF informacji o sposobie wykonania przedmiotowego zalecenia niezwłocznie po jego wykonaniu, nie później jednak niż do dnia 31 marca 2010 roku;
- przeprowadzone przez PZU Życie w 2008 roku działania nie mogą być wystarczającą podstawą do uznania, że PZU Życie wykonał zalecenie dotyczące dostosowania działalności do jednego z zapisów Ustawy o rachunkowości.

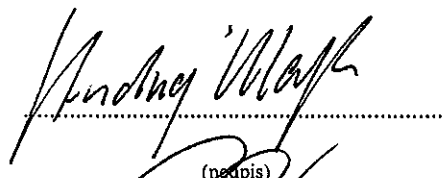
PZU Życie pismem z dnia 13 stycznia 2010 roku poinformował KNF, że zalecenie dotyczące zmian w ogólnych warunkach ubezpieczeń jest wykonywane i stosowna informacja o jego wykonaniu zostanie przekazana w terminie do 31 marca 2010 roku oraz o szczegółach zastosowanego podejścia przy wykonaniu zalecenia dotyczącego jednego z zapisów Ustawy o rachunkowości.

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania PZU Życie nie otrzymał odpowiedzi.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Andrzej Klesyk

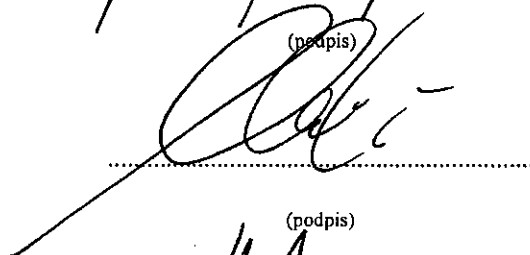
Prezes Zarządu

(podpis)

Witold Jaworski

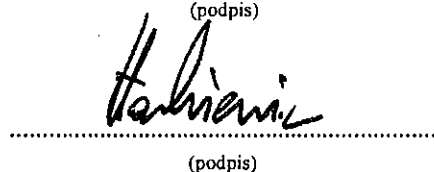
Członek Zarządu

(podpis)

Rafał Stankiewicz

Członek Zarządu

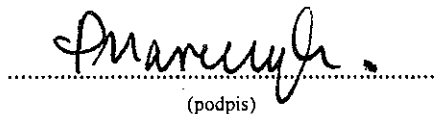

(podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Piotr Marczyk

Dyrektor

(podpis)

Warszawa, 7 marca 2010 roku